

INFORMATIVNO-POLITIČKI TIJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ŠTO DONOSI NOVI ZAKON
O NACIONALNIM MANJINAMA

ISSN 1451-4257
9 771451 425001

BROJ
580

Subotica, 16. svibnja 2014. Cijena 50 dinara

KOZARSTVO U SRIJEMU

SABOR NAZORA
U SOMBORU

SVI ZA PRAVA -
PRAVA ZA SVE

INTERVJU
MARTIN VUKOVIĆ

PUČKE KUHNJE
U ŽITNICI

GRATIS REKLAMA

ZA DOBAR START

VAŠEG BIZNISA

Dve nedelje besplatno u Vojvođanskoj Svaštari

Uslovi: Samo za nove klijente koji pokreću novi biznis
Dimenzija reklame: 7 x 8 cm, na crno/belim stranama

Rezervacija besplatne reklame:
Tel: 024 673 667
Mob: 065 4000 130
marketing@svastara.rs

VOJVOĐANSKA
Svaštara

www.svastara.rs

SURFUJ BRŽE, ZA SAMO 1 DINAR!

OVOG PROLJEĆA

**izaberi BRŽI ADSL paket,
a plaćaj ga manje!**

Prijavi se sada i dobit ćeš ADSL paket Max 10 po cijeni
nižeg paketa, ADSL Max 5! I to nije sve!

Prva tri mjeseca plaćaj samo **1 din**

TIPPNET
INTERNET

www.tippnet.rs

Karađorđev put 2, Subotica
024/555-765

Јавно комунално предузеће „Суботицaгaс“ • Суботица
Szabadkai Gázművek Kommunális Közvéllalat • Szabadka
Javno komunalno poduzeće „Suboticaplin“ • Subotica

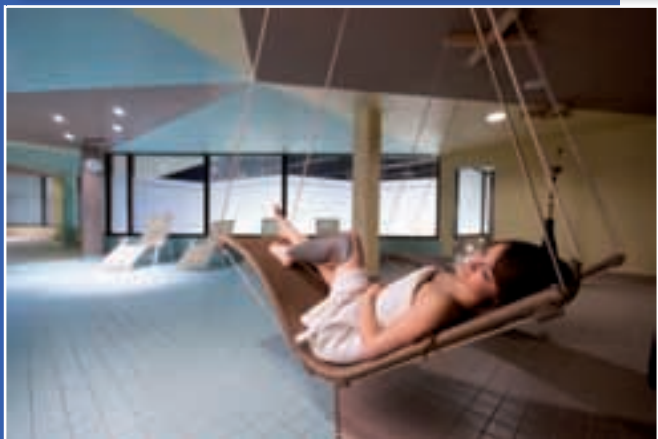

Za Vaš topli dom

24000 Subotica, Jovana Mikića 58
tel: 024/641-200, fax: 024/641-220
Dežurna služba : 024/641-211

TURIZAM

Wellness u Hrvatskoj

Svakoga dana nekud jurimo, prehrana nam je zbilja kritična, brza, nedovoljno »zelen«, znamo kako moramo nešto promijeniti, obećavamo si da ćemo to uraditi već od idućeg mjeseca, tjedna, ma od ponedjeljka »sto posto«! Međutim, unatoč svim našim potrebama i lijepim željama, stvari ostaju na istom, zar ne? Treba nam neki poticaj, razlog više, a što više željeti od dobrog zdravlja i održavanja kondicije tijela i uma, ujedno s prepuštanjem užitku svih čula.

E, to se u svijetu odavno naziva »wellness«, a Hrvatska je idealna destinacija za tu prigodu. Napraviti ću malu digresiju pa napomenuti dostignuća jedne bliske nam države koja je prilično odmaknula u primjeni wellness turizma u okviru svojih destinacija – to je naravno Slovenija. Slovenske su terme postale pravi brend u regiji. Međutim, »i mi konja za utrku imamo«, rekli bi naši stari. Skladno djelovanje okolice, prirodnih resursa, zraka, sunca, mora i gora, a posebice termalnih izvora, vode koja vraća vitalnost, prepuna minerala koji trebaju našem organizmu, jamstvo su dobrog zdravlja. Hrvatska je prava adresa za to, jer hrvatski kontinentalni turizam ima dovoljno svojih prednosti koje će također izmamiti ono najbolje u nama. Jednostavno, moramo se potruditi živjeti bez stresa, ili sa što manje istog. Krenimo redom, Tuheljske toplice, ili terme Tuhelj kako ih sada nazivaju, svakako su reprezentativni primjer, smještene su u Zagorju, s dobro znanim ljekovitim blatom, sada potkrijepljenim suvremenim saunama i masažnim centrom predstavljaju iskonski užitek za svakoga posjetitelja. Zatim su tu terme Jezerčica, Istarske toplice, Sveti Martin u središnjoj Hrvatskoj, a na moru imate mnoštvo hotela koji u sebi sadrže te blagodati. Teško ih je sve i nabrojiti, ali recimo da bismo mogli ovdje i sada izdvojiti lanac Valamar hotela diljem jadranske obale, Kempinski Adriatic u netaknutom mjestu Alberi nedaleko od Umaga, pa Novi Spa, ekskluzivno turističko zdanje na obali Novog Vinodolskog, otok Mali Lošinj ima sve potrebne kvalitete za wellness užitke, Bluesun Elaphusa na Braču, te Radisson Blue resort i Le Meridien Lav u Splitu, u Makarskoj hotel Meteor... I još puno, puno drugih kojima se ovoga puta ispričavam zbog nespominjanja.

Znajte, kada si možete priuštiti vrijeme (čitajte to kao »novac«) i ispuniti svoje dane vrhunskim užitkom na bazenima, u toplim kupkama, u savršenenim masažama vještih masera ili maserki, i sve to upotpunite zdravom prehranom, cijedenim sokovima, povrćem i ribom, onda ona čuvena fraza o »detoksikaciji organizma« dobiva svoje puno značenje...

Piše: Marjan Antić
urednik web-sajta

Zato znajte da ste uvijek dobrodošli u Baranju, kao i na našu web-stranicu s imenom – www.dobrodosli.net

AKTUALNO

Matematika gradonačelnika Maglajia na račun
Hrvatske riječi

Ušteda, šibicarenje ili politika 7

TEMA

Izbori u Mađarskoj

Glasnogovornik – uspjeh ili ne? 8-9

INTERVJU

Martin Vuković, predsjednik Zbora agrarnih novinara HND

Putovi i stranputice hrvatske poljoprivrede..... 12-14

SUBOTICA

István Hullo, direktor Gradskog muzeja Subotica

Muzej za svakoga 18

ŠIROM VOJVODINE

Kozarstvo u Srijemu

Tko ne izvozi, ovdje nema što tražiti... 26-27

KULTURA

Proljetni koncert folklornog odjela

Večer s prijateljima 32

SPORT

Nogometni klub Đurđin

Kontinuitet i predanost urađaju plodovima 49

Patrole

Rasprava o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina prošla je u Narodnoj skupštini bez nekih većih rasprava i uz, kako je rekla ministrica Kori Udovički, »jaku podršku«, na čemu je svima zahvalila. Pomalo je to bilo i neobično, jer do sada su, ne rijetko, manjinske teme izazivale najrazličitije rasprave i pokazivale kako mnogi zastupnici ne razumiju problematiku manjina i ne podupiru svesrdno jačanje manjinske kulturne autonomije.

Pa ipak, u isto vrijeme dok se o ovom vrlo važnom zakonu za manjine raspravljalo, na »marginama« skupštinskog zasjedanja vodila se u javnosti rasprava koja je ukazala da je za pojedine stranke i političare područje manjinskih prava još uvijek »terra incognita«. Da tu problematiku ne razumiju, ili ne žele razumijeti, ili je žele zloupotrijebiti zarad političkih poena. I da stvar bude gora, to čine upravo političari koji dolaze iz stranke samoproklamiranih legalista.

O čemu se zapravo radi?

Iz pokrajinskog odbora Demokratske stranke Srbije najavljeno je da će ta stranka formirati »jezične patrola«, kojima će utvrditi u koliko naseljenih mjesta, posebice na sjeveru Bačke, građani mađarske nacionalnosti, kako tvrde, ne govore srpskim jezikom. S konferencije za novinare je pojašnjeno kako će njihove »jezične patrola« biti formirane po ugledu na »jezične patrola« koje je najavilo Nacionalno vijeće mađarske nacionalne manjine, a koje će obilaziti mjesta po Vojvodini i utvrđivati poštuju li se višejezičnost u nazivima službenih institucija. Ali, za razliku od prvonajavljenih patrola koje će provjeravati poštuju li se zakon ove države, metodom, pretpostavljam, promatranja ploča s nazivima javnih institucija, predsjednik pokrajinskog odbora DSS-a nije pojasnio temeljem kojeg zakona i kako će to »provjeriti da li i koliko u Srbiji Mađari govore srpski jezik«. Koje će se metode koristiti?

Na »najavu« PO DSS-a reagirali su Pokrajinski pučki pravobranitelj i predsjednik skupštinskog Odbora za ljudska i manjinska prava i ravnopravnost spolova Meho Omerović. On je ocijenio kako je ova najava »sramna i veoma opasna« i zatražio je od DSS-a da se od toga ogradi.

U suštini radi se o tome da je uporaba službenog jezika zakonska obveza države, jer je sama takav zakon donijela, a u drugom slučaju, a na što aludira DSS, radi se o privatnoj i javnoj uporabi materinjih jezika manjina koje žive u Vojvodini. To je ta osnovna razlika koju nesumnjivo »legalisti« znaju. Ili bi trebali znati.

Nesumnjivo je loše da netko ne poznaje većinski jezik države u kojoj živi. Loše po njega samog. Na što su upozorili i Pokrajinski pučki pravobranitelj, kao i Mađarsko nacionalno vijeće. Ali, za ispravak te problematike, koja nesumnjivo postoji, lijek nije ni u kakvim patrolama, već u institucijama koje se zovu – škole i u manjinskim politikama koje ova država za sada još nema, a kojima se manjine trebaju integrirati u društvo, a ne asimilirati.

J. D.

POKRAJINSKO TAJNIŠTVO ZA OBRAZOVANJE, UPRAVU I NACIONALNE ZAJEDNICE

Natječaj za projekte njegovanja međunacionalne tolerancije u Vojvodini

Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice raspisalo je natječaj za sufinanciranje projekata očuvanja i njegovanja međunacionalne tolerancije u Vojvodini u 2014. godini. Natječaj se raspisuje za sufinanciranje programa, projekata i aktivnosti koje za cilj imaju očuvanje i njegovanje međunacionalne tolerancije u Vojvodini u 2014. godini, u okviru projekta »Afirmacija multikulturalizma i tolerancije u Vojvodini«. Natječaj se raspisuje na ukupan iznos od 13.500.000 dinara.

Sredstva se dodjeljuju za sufinanciranje programa, projekata i aktivnosti organizacija, udruga, asocijacija i drugih subjekata, koje imaju za cilj afirmaciju vrijednosti multikulturalnog društva i očuvanje i njegovanje međunacionalne tolerancije u Vojvodini u

2014. godini, namijenjenih naročito za:

- unaprijeđenje produkcije i produkciju televizijskog i radijskog programa, internetskih prezentacija, drugih oblika elektroničkih prezentacija, tiskanih promidžbenih aktivnosti, aktivnosti u tiskanim medijima i drugih oblika medijskih aktivnosti;
- izdavanje knjiga, brošura, časopisa ili drugih publikacija neprofitnog karaktera;
- organiziranje seminara, konferencija i drugih oblika znanstvenih i edukacijskih skupova;
- organiziranje kulturnih, obrazovnih, sportskih i drugih manifestacija.

Na natječaj se mogu prijaviti isključivo registrirane pravne osobe – organizacije, udruge, asocijacije i drugi subjekti sa sjedištem na teritoriju AP Vojvodine, čija se djelatnost zasniva na očuvanju međunacionalne tolerancije, odnosno organizacije, udruge i asocijacije čiji su programi, projekti ili aktivnosti usmjereni na očuvanje i njegovanje međunacionalne tolerancije u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini;

Na natječaj se mogu prijaviti isključivo neprofitne organizacije.

Prilikom odlučivanja o dodjeli sredstava procjenjivat će se obujam i značaj podnesenog prijedloga projekta, način realizacije i konkretni efekti koje će projekt ostvariti, a prednost će imati oni projekti koji se odnose na razvijanje, očuvanje i njegovanje duha međunacionalne tolerancije kod mladih.

Sredstva po natječaju se neće dodjeljivati za financiranje tekućih troškova ili investicijskih troškova podnositelja prijave.

Natječaj je otvoren do 9. lipnja 2014. godine, odnosno do utroška sredstava za navedene namjene osiguranih u proračunu AP Vojvodine za 2014. godinu.

Natječajna dokumentacija i formular za prijavu dostupni su na internetskim stranicama Tajništva: www.puma.vojvodina.gov.rs.

NIU »Hrvatska riječ« na osječkom Knjigosu

Subotičani će i ove godine nastupiti na osječkom sajmu Dom expo, koji se održava od 23. do 25. svibnja, a sve u sklopu nastavljanja već tradicionalne suradnje koja postoji između ovih dvaju gradova.

»Naše pojavljivanje na ovom sajmu je vrlo značajno za predstavljanje gospodarskih potencijala našeg grada, a iz iskustva mogu reći kako je cijeli sajam iznimno medijski popraćen i tijekom svih sajamskih dana naš štand bude odlično

posjećen od strane brojnih gospodarstvenika i posjetitelja. U petak 23. svibnja, prije službenog otvorenja, tročlano izaslanstvo Subotice će biti primljeno kod osječkog gradonačelnika i imat će priliku predstaviti naš ovogodišnji sajamski postav. Iako je još uvijek krizno vrijeme i iskreno nismo mislili sudjelovati na ovom proljetnom, nego to učiniti na jesenskom sajmu u Osijeku, nakon razgovora s domaćinima sajma ipak smo se odlučili sudjelovati i na taj

način pokušati podignuti našu suradnju na višu razinu, a zauzvrat će Grad Osijek imati osigurani svoj izložbeni prostor na našem sajmu gospodarstva koji će se održati u lipnju«, kaže *Mirko Ostrogonac*, šef Službe za Poljoprivredu i gospodarstvo Gradske uprave Subotice.

Ovoga je puta, kao novina, u sklopu Dom Expa predviđeno održavanje i sajma knjiga Knjigos, na kojem će se predstaviti i NIU »Hrvatska riječ« iz Subotice.

»Naša je želja i na ovaj način upoznati Hrvate iz matične domovine, kao i Hrvate koji su iseljeni iz Vojvodine, s našim tjednikom i nakladničkom produkcijom i na taj se način još više predstaviti i približiti široj javnosti. Ukoliko bude pokazan interes za našu produkciju, bilo bi nam izuzetno drago da sudjelujemo i na jesenskom sajmu«, kaže ravnatelj »Hrvatske riječi« *Ivan Karan*.

D. P.

MATEMATIKA GRADONAČELNIKA MAGLAIJA NA RAČUN »HRVATSKE RIJEČI«

Ušteda, šibicarenje, ili politika

Mi smo dovedeni u situaciju da u našem godišnjem planu povećani prihod nemamo, ali imamo neplanirani veći rashod. Do toga nas je dovela subotička lokalna samouprava i gradonačelnik Jenő Maglai, kaže direktor NIU »Hrvatska riječ« Ivan Karan

»Jedna od preporuka Međuvladinog mješovitog odbora Republike Srbije i Republike Hrvatske za provedbu sporazuma o zaštiti manjina upućena od strane Republike Hrvatske, a glede onoga što nije urađeno od strane Republike Srbije, odnosi se na primjedbju i kada je u pitanju NIU 'Hrvatska riječ'. Riječ je o tome da se u toj preporuci kaže kako Republika Srbija treba osigurati našoj ustanovi adekvatan prostor za rad, a postoji i primjedba koja sugerira da se dotacije za rad ove novinsko-izdavačke ustanove izjednače s dotacijama drugih nacionalnih manjina slične brojnosti glede njihovog rada u području informiranja. Te se preporuke ponavljaju već godinama, ali je malo urađeno kako se to više ne bi ponavljalo«, kaže direktor NIU »Hrvatska riječ« Ivan Karan, u situaciji kada su se javili problemi korištenja prostorija u kojima su radili novinari ovoga tjednika, ali i problemi financiranja od strane Grada Subotice.

DOTACIJE I ZNANSTVENA FANTASTIKA

»Po rješavanju pitanja izjednačavanja dotacija, pokrajinski tajnik za kulturu i informiranje Slaviša Grujić popravljajući situaciju i prošle smo godine dobili povećanje od 10 posto. Međutim, s obzirom na situaciju oko prora-

čuna APV, za ovu godinu nismo dobili povećanje, mada je bilo najavljeno da će povećanje iznositi 10 posto za ovu i sljedeću godinu. Siguran sam da će tajnik Grujić uraditi sve što je u njegovoj nadležnosti kako bi došlo do izjednačavanja. Vjerojatno će biti rebalans pokrajinskog proračuna i očekujem da dobijemo dio od tog obećanog novca«, kaže Ivan Karan i navodi kako je u ovoj situaciji, a glede dotacija za oblast informiranja, hrvatska zajednica dovedena u situaciju da traži izjednačavanje s Rusinima, Rumunjima i Ukrajinima, a izjednačavanje sa Slovacima je više u domeni znanstvene fantastike.

»Pokrajinski tajnik Grujić ima razumijevanja za ove potrebe naše zajednice, a ne zaboravimo kako je iz pokrajinskih sredstava pomognut i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata s oko 2,5 milijuna dinara za renoviranje zgrade koja je kupljena za njihovo sjedište. Siguran sam da će se i dalje nastojati na izjednačavanju o kojemu pričamo.«

USKRAĆIVANJE PRAVA USTANOVI »HRVATSKA RIJEČ«

No, to nisu jedini problemi glede funkcioniranja NIU »Hrvatska riječ«. Ivan Karan navodi još niz aktualnih problema, koji su nedavno nastali.

»Mi smo u situaciji da u

našem godišnjem planu povećani prihod nemamo, ali imamo neplanirani veći rashod. Do toga nas je dovela subotička lokalna samouprava i gradonačelnik Jenő Maglai. Moram naglasiti kako je Grad Subotica kao prvi izdvajao sredstva za kulturne i informativne potrebe svih ovdašnjih manjina, a lokalna samouprava je osigurala i prostorije za rad naše ustanove. To je urađeno u razdoblju 2003. – 2005., kada je također na vlasti u Subotici bio Savez vojvođanskih Mađara i kada je gradonačelnik bio Géza Kucsera. Demokratska stranka, koja je kasnije imala većinu u lokalnom parlamentu, također je nastavila tu praksu. Ali! Ove godine je promjenom političke vlasti u lokalnoj samoupravi došlo i do promjena prema našoj ustanovi. Hoću reći konkretno da je ondašnji SVM, kao vladajuća stranka u Subotici, osiguravao naša određena prava, a sada nam taj isti SVM uskraćuje ta prava. Govorim o prostorijama za rad redakcije.

Zatim, prošle smo godine dobili 500.000 za rubriku 'Subotička kronika' u kojoj se piše o radu lokalne samouprave, a ove godine je to srezano na 300.000 dinara, čime smo izjednačeni s UG 'Bunjevački omladinski centar' za rad dječje novinske agencije! Prošle smo godine na natječaju za tiskanje knjiga od lokalne samou-

prave dobili 330.000 dinara, a ove godine, po informacijama koje imam, ta će suma iznositi 140.000 dinara! Tu je još i dio sredstava za plaću urednika naklade naše ustanove u iznosu od 265.000 dinara, a taj dio je za sada ukinut! Ako zbrojimo dotacije od lokalne smouprave, prošle smo godine imali 1.100.000 dinara, a ove godine ćemo dobiti 440.000 dinara.

Pri tome smo dobili 'čestitku' da trebamo plaćati i redakcijski prostor. A to će iznositi oko 80.000 dinara mjesečno. Mi nemamo novca za to iz planiranih sredstava. Vratit ćemo dvije prostorije Gradu, a novinari će se stisnuti. Reagirao sam i zatražio sastanak s članovima Gradskog vijeća Subotice, upoznao sam ih s ovim problemima, a na sastanku je bio prisutan i predsjednik Izvršnog odbora HNV-a Darko Sarić Lukendić. Ne ulazim u političke konotacije ovakvog nečega, ali će nama kao ustanovi donijeti problema u funkcioniranju. A pitam se što bi tek bilo da Hrvati nisu dio vladajuće koalicije u lokalnom parlamentu?»

Zvoko Sarić

VOJVOĐANI SVE SIROMAŠNIJI

Spas – pučke kuhinje i socijalna skrb

Po indeksu siromaštva, a u kategoriji 90 država, Srbija je zauzela neslavno treće mjesto, pokazala je analiza koju je proveo Institut Kejto iz Washingtona. Faktori za izračunavanje indeksa siromaštva u analizi Instituta bili su stopa inflacije, kamatne stope, stopa nezaposlenosti i stopa rasta BDP-a. Ključni kriterij za pozicioniranje Srbije na treće mjesto bila je visoka stopa nezaposlenosti. Na prvom je mjestu Venezuela s indeksom 79,4, a slijedi Iran s indeksom 61,6 i Srbija s indeksom 44,8. Makedonija je zauzela 11. mjesto, Hrvatska 15. mjesto, a Slovenija 32. mjesto, dok BiH i Crna Gora nisu bile uključene u istraživanje. Koliko je ova analiza točna čujemo i vidimo svakodnevno, po sve praznijim dućanima, sve većem broju ljudi koji žive od socijalne skrbi i pučkih kuhinja koje ne mogu podmiriti sve one kojima je taj obrok jedini u danu.

SOCIJALNA SKRB

Stalnu socijalnu skrb primaju oni koji su radno nesposobni i njima ta naknada stiže svakog mjeseca. Za radno sposobne socijalna se skrb isplaćuje tijekom devet mjeseci u godini, jer postoji pretpostavka da će u međuvremenu naći neki posao. Da bi ponovno nastavili primati socijalnu skrb podnose nove zahtjeve. Kod radno sposobnih korisnika iznos socijalne skrbi umanjuje se za nešto što se zove propuštena zarada. Maksimalni iznos socijalne skrbi za jednočlano kućanstvo trenutačno je 7.628 dinara. Za svaku novu odraslu osobu u kućanstvu ta se cifra uvećava za 3.814 dinara, a za dijete do 18 godina 2.288 dinara.

»Predstava o siromašnom čovjeku koji zanemaruje svoje potrebe i potrebe svoje djece odavno je drugačija. Danas su to ljudi koji su u neka bolja vremena stekli neku imovinu, imaju naviku čuvati ono što imaju, trude se zadovoljiti svoje kulturne i druge potrebe, ali nemaju novca«, kaže Silvija Kranjc

U Vojvodini se u pučkim kuhinjama hrani 10.000 ljudi, a od te brojke je 2.500 djece. Da zlo bude gore, u onim najsiromašnijim općinama ni nema pučkih kuhinja, jer ih lokalni proračuni ne mogu financirati. Za posljednjih nekoliko godina višestruko je uvećan i broj korisnika socijalne skrbi. Prije pet godina socijalnu je pomoć primalo oko 490.000 ljudi, a prije dvije godine 630.000. Novijih podataka nema, ali ta brojka nažalost sada je još veća.

PUČKE KUHINJE U ŽITNICI

Vojvodina se često spominje kao žitnica Europe, a i u toj i takvoj Vojvodini realnost su pučke kuhinje u kojima se hrani nekoliko tisuća siromašnih. U Crvenom križu Vojvodine doznajemo kako narodne kuhinje postoje u više od polovice gradova ili općina. »Od ukupno 45 općina ili gradova rad pučkih kuhinja organiziran je u 24. Svakoдневно se kroz pučke kuhinje zbrinjava oko 10.000 ljudi. Taj broj pučkih kuhinja i broj korisnika, nažalost odražava mogućnosti lokalnih samouprava da financiraju njihov rad. Potrebe su mnogo veće od ove cifre od 10.000 ljudi, ali mogućnosti su nažalost ograničene. Posebice nas zabrinjava to što u onim najsiromašnijim općinama ni nema pučkih kuhinja, jer jednostavno lokalne samouprave ni same nemaju novca financirati njihov rad«, kaže za »Hrvatsku riječ« tajnica Crvenog križa Vojvodine Simka Somer. Ona naglašava kako je posebice zabrinjavajuć podatak da je među 10.000 korisnika pučkih kuhinja u pokrajini 2.500 djece. Zabrinjava i to što praktički nema grada ili općine gdje pučke kuhinje nisu prijeko potrebne. »Ranije su najbrojniji korisnici bili stariji od 65 godina, staračka kućanstva, umirovljenici s najnižim mirovinama. Sada se starosna kategorija pomaknula prema mlađem stanovništvu i sve je više obitelji s djecom u kojima su oba roditelja ostala bez posla. Zato se povećava i broj djece korisnika i naša posljednja analiza pokazuje kako je među ovih 10.000 korisnika pučke kuhinje više od 2.500 djece starosti do 14 godina«, kaže Somerova.

Naša sugovornica pojašnjava kako posljednjih pet godina Ministarstvo za socijalna pitanja osigurava deset osnovnih namirnica za pučke kuhinje za sedam mjeseci u godini. Očekuje se kako će pomoć u namirnicama pučkim kuhinjama ove godine stići za devet mjeseci. Meso, svježe povrće, troškovi pripreme, transporta i distribucije obroka trošak je lokalnih samouprava.

LISTA ČEKANJA

Jedan od gradova u kome je organiziran rad pučke kuhinje je i Sombor. No, nažalost iako postoji potreba, kuhinja je polovicom travnja prestala s radom i nastaviti će raditi tek polovicom listopada. »Pučka kuhinja u Somboru počela je raditi 2009. godine i tada je bilo 350 korisnika, a kasnije je broj korisnika povećan na 500. Najveći donatori bili su Crveni križ Srbije i švicarska huma-

Gordana Savin

nitarna organizacija 'Općine zajedno'. Sudjelovanje Grada Sombora bilo je oko 40 posto. Međutim, od 2011. godine najveći donator pučke kuhinje u Somboru je gradski proračun. Švicarci su se iz projekta pučke kuhinje povukli početkom prošle godine. Imamo 500 korisnika, ali bi došlo još nekoliko stotina. Među korisnicima pučke kuhinje u Somboru najviše je djece do 18 godina i njih je oko 200. Na žalost ne samo da ne možemo povećavati taj broj, već smo 15. travnja privremeno i prekinuli rad pučke kuhinje. Tako će biti do 15. listopada. Niko ne poriče potrebu da pučka kuhinja radi i tijekom ljeta, barem za malodobne kori-

snike i starije od 60 godina, ali problem su sredstva«, kaže tajnica Crvenog križa u Somboru *Gordana Savin*. Ona pojašnjava kako će iz proračuna Grada ove godine za pučku kuhinju i 1.500 humanitarnih paketa za najugroženije u selima biti izdvojeno 14,5 milijuna dinara.

BROJ KORISNIKA SVE VEĆI

Za nekoliko godina u Srbiji je znatno povećan broj korisnika socijalne skrbi, a za petnaestak godina taj je broj višestruko uvećan. Tako je u Somboru prije desetak godina bilo oko 500 nositelja prava na socijalnu skrb, što je oko 1.500 korisnika ove vrste socijalnih davanja. Danas je nositelja prava 2.700, što znači da je broj korisnika oko 9.000, što znači da deset posto stanovništva Sombora živi od socijalne skrbi. Slična situacija je i u drugim sredinama. Ali, ono što zabrinjava je da će broj onih kojima je potrebna socijalna skrb iz dana u dan biti sve veći. »Prije nekih osam,

devet godina korisnici socijalne skrbi bili su ekstremno siromašni ljudi u čijim se obiteljima siromaštvo kao način života prenosilo s generacije na gene-

Silvija Kranjc

raciju. Nažalost sada dobivamo novu veliku skupinu korisnika socijalne skrbi, a to su tranzicijski gubitnici. U toj kategoriji dominiraju ljudi koji nisu konkurentni na tržištu rada, između 40 i 50 godina, ili oni koji su dobili otkaze, ali više namju prava na naknadu s burze rada niti uvjet za odlazak u miro-

vinu. Dakle, ona predstava o siromašnom čovjeku koji zane-majure svoje potrebe i potrebe svoje djece odavno je drugačija. Danas su to ljudi koji su u neka bolja vremena stekli neku imovinu, imaju naviku čuvati ono što imaju, trude se zadovoljiti svoje kulturne i druge potrebe, ali nemaju novca. Ma koliko se ti ljudi uzdržavali od toga da traže socijalnu pomoć, moj je dojam kako sve više uspijevaju razbiti tu branu i iskoristiti pravo koje imaju«, kaže *Silvija Kranjc*, direktorica Centra za socijalni rad u Somboru. Silvija Kranjc procjenjuje kako će u svim gradovima u razdoblju koje je pred nama biti povećan broj korisnika socijalne skrbi. Ona kao problem ističe i to što je Srbija siromašna država, pa su i mala socijalna davanja. »U nekim razvijenim državama socijalna skrb podrazumijeva da možete kupiti polovni automobil, iznajmiti stan i pristojno živjeti. Kod nas socijalna skrb jedva pokriva osnovno preživljavanje«, kaže Silvija.

Zlata Vasiljević

KUHNJE I 90-IH GODINA

Pučka kuhinja u Somboru radila je i polovicom 90-ih godina. Tada je hranu primalo 1.500 korisnika i to uglavnom umirovljenika s najnižim mirovinama i invalida, a svakodnevno je 750 kuhanih obroka nošeno u romsko naselje u Monoštoru. Tada je rad pučke kuhinje financirao Međunarodni komitet Crvenog križa.

IZBORI U MAĐARSKOJ

Glasnogovornik – uspjeh ili ne?

Nakon parlamentarnih izbora održanih po novom zakonu, Hrvati u Mađarskoj imaju glasnogovornika u parlamentu, ali nisu uspjeli ostvariti pravo na izravnog zastupnika

Još se analiziraju rezultati povijesnih parlamentarnih izbora u Republici Mađarskoj, mjesec dana nakon njihovog održavanja. Ne radi se samo o tome da je parlament brojčano prepolovljen, što je uveden neobičan kombiniran većinsko-proporcijalni jednokružni izborni model, kao niti o tome da je koalicija Fidesza i demokršćana opet osvojila dvotrećinsku većinu. Udubit ćemo se u stanje u kojem su se našli mađarski Hrvati.

STATISTIKA

Prema popisu iz 2011. godine u Republici Mađarskoj živi 26.774 Hrvata i oni čine 0,3 posto populacije. Najveća je koncentracija u Baranjskoj županiji gdje ih je oko 7 tisuća, dok je u ostalim pograničnim županijama prema Hrvatskoj i Bačkoj broj Hrvata skoro ujednačen s Budimpeštom i svuda iznosi oko 3 tisuća naših sunarodnjaka po županiji. U drugim županijama taj je broj mali.

No, to su statistički podaci. Prema nekim procjenama,

etničko hrvatsko podrijetlo ima čak 90 tisuća građana Mađarske, ali je u izjavi pred statističkim tijelima njih 14.779 reklo kako govore hrvatski s članovima svojih obitelji, a 19.687 ima afinitet prema kulturnim vrijednostima i tradicijama hrvatskog naroda.

U političkom, društvenom i reprezentativnom smislu Hrvati se u Mađarskoj oslanjaju na Zemaljske manjinske samouprave. Njihovo formiranje je počelo još 1993. godine donošenjem Zakona o pravima nacionalnih i etničkih manjina u Republici Mađarskoj. Tijekom lokalnih izbora sljedeće godine manjine su iskoristile tu zakonsku mogućnost. Hrvati na izborima 1994. i 1998. za svoje manjinske samouprave dobivaju čak 130.000 glasova, zahvaljujući novom izbornom sustavu. Hrvatska državna samouprava je utemeljena 1995. godine.

Hrvati u Mađarskoj su utemeljili 127 lokalnih i 7 teritorijalnih samouprava, od toga 15 u Bačko-kisunjskoj županiji, 41 u Baranjskoj, 13 u Budimpeštanskoj, 10 u Đurđošskoj, 4 u

Peštanskoj, 14 u Šomođskoj, 12 u Zalskoj, 12 u Željeznoj, jednu u Boród-abaúj-zemplénskoj, također jednu u Čongradskoj te 3 u Fejérskoj županiji.

Predsjednik Hrvatske državne samouprave u Mađarskoj **Mišo Hepp** postavio je pred sebe ciljeve te artikulirao ulogu ove institucije kulturne autonomije:

»Kako Hrvati u Mađarskoj u prvom redu žive u pograničnoj zoni, njihove organizacije, samouprave sudjeluju u regionalnim i prekograničnim kulturnim, sportskim, gospodarskim suradnjama. Inicirat će osiguravanje parlamentarnog zastupništva, koje je zajamčeno zakonski, odnosno izradu mehanizma izbora parlamentarnih zastupnika. Posebnu će pozornost obratiti na uspješnost hrvatskog školstva.«

IZBORI

Državna se samouprava pred izbore trudila animirati sunarodnjake jer se po novom izbornom zakonu pojavila mogućnost da Hrvati dobiju zastupnika u najvišem zakono-

давном tijelu Mađarske. No, bilo je potrebno napraviti prethodnu registraciju glasača, pa je upućen proglas:

Mišo Hepp

»U slučaju da hrvatska lista postigne četvrtinu broja potrebnog za prag parlamentarnog mandata, u tom će slučaju Hrvati imati punopravnog parlamentarnog zastupnika s pravom glasa, u suprotnome imat ćemo parlamentarnog zastupnika sa svim pravima osim da neće moći glasovati, ali imat će pravo biti član odbora, a u Odboru za manjine će moći i

Grad protiv grada

koncu nijedna manjina nije uspjela ostvariti izravnog zastupnika, ali su sve dobile glasnogovornike.

ZASTUPNIK BEZ PRAVA GLASA

Usprkos ovom rezultatu, glavna urednica »Hrvatskog glasnika«, tjednika Hrvata u Mađarskoj, *Branka Pavić-Blažetin*, ipak je u svojem autorskom tekstu zabilježila: »Zakonski okviri su dani, teoretske smo prilike imali, možda i praktične, ali smo još jednom, gledajući u cijelosti, pokazali političku nezainteresiranost i nezrelost.«

U izjavi za »Hrvatsku riječ« Mišo Hepp je pak ocijenio: »Na ovim je izborima jedan mandat vrijedio 80.000 glasova. Toliko smo imali olakšice da smo mogli ući u parlament ako smo postigli četvrtinu tog broja, dakle oko 20.000 glasova, što je nemoguće. Na izbore za narodnosnu listu, koju su mogli postaviti Državne narodnosne samouprave samo su oni mogli izaći, koji su se prethodno registrirali na listu, a u tom slučaju isključili su se i nisu mogli glasovati na stranačke liste. Zato se mnogi nisu registrirali i nisu birali svoju narodnost. Zato je bio mali broj glasova na narodnosnim listama. Dakle, ni jedna narodnost nije mogla poslati zastupnika s punim pravom. Po zakonu, u tom slučaju narodnosti sa svoje liste imaju pravo voditelja liste poslati u parlament kao narodnosnog glasnogovornika. Njihov status je potpuno isti kao i zastupnika punopravnog, samo nema pravo glasa. Ista su im primanja, može sudjelovati u raspravi po pitanjima što se tiču svoje narodnosti. Imat će ured, može angažirati stručnjake, plaća mu se putovanje, financiraju se troškovi stanovanja, dobiva mobilni telefon, tablet itd.«, kaže lider Hrvata u Mađarskoj, pedagog i kulturolog, nositelj srebrne plakete i zahvalnice premijera Republike Mađarske 2010. za djelatnost pri organiziranju i pripremanju zajedničkih zasjedanja Vlade Hrvatske i Mađarske, član Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Nikola Perušić

glasovati i tako biti sudionik odluka koji utječu na život hrvatske zajednice u Mađarskoj.«

Ukupno je 13 manjina oformilo svoje narodnosne izborne liste. No, ulaznicom na nacionalne izbore gubila se mogućnost glasovanja na proporcionalnim izborima, dakle za stranke, ali je i dalje ostala mogućnost za većinske, dakle područne. Dilema među mađarskim Hrvatima bila je golema. Izračun je pokazao kako je za punopravnog zastupnika potrebno imati između 20-25 tisuća glasača, dakle cijelu izjašnjenu zajednicu. Ali, novi je zakon dao mogućnost i za delegiranje člana parlamenta bez prava glasa, koji bi mogao sudjelovati u raspravi, no bez prava glasa. A kvalifikacija za glasnogovornika nije nosila sa sobom brojčane uvjete. Stoga je većina Hrvata odustala od glasovanja po nacionalnoj liniji. Hrvatska je lista na koncu postala treća po broju glasova. Nijemci su skupili potporu 11.189 birača, Romi 3.985 a Hrvati 1.196 birača. Mada se potpora manje od 5 posto sunarodnjaka može činiti skromnom, zapravo su Hrvati procentualno nadvisili neke od brojnjih manjina u Mađarskoj: i Rome i Nijemce i Slovence i Rumunje. Na

Subotici i okolici nedostaju protugradske rakete. Imali smo nedavno blažu tuču i na sreću prošla je bez težih posljedica. No, ako ne svi, makar se poljoprivrednici sjećaju prošlogodišnje katastrofe. Što smo naučili iz toga? Pa skoro ništa.

Prema izjavama nadležnih, umjesto 6 imamo 1,4 protugradne rakete po postaji. A imamo 22 postaje. Lokalna je samouprava namijenila 3,5 milijuna dinara za nabavu raketa, kada ih već Republika nije dostavila, međutim MUP nije niti raspisao tender. Ujedno, nedostaje i strijelaca, jer je, kao što je poznato, na snazi zabrana novog upošljavanja.

Tako da ne bi bilo iznedañe da se ponove problemi koji su jako zagorčali život nekim proizvođačima i uništiti im izvor prihoda, dovodeći ih do prosjačkog šešira.

Ali, ako pogledamo drugačije, je li dužnost države tj. lokalne samouprave kontrolirati vremenske prilike ili ekstremno vrijeme? Trebaju li se onda ova tijela baviti i načinima za pospješivanje kiše u sušnom razdoblju? Jer te se tehnike također sve više razvijaju. Dakle, tome ne bi bilo kraja kada bi se ozbiljno zagrizlo.

A sve je počelo tako naivno. U Rusiji su se sjetili nakon Drugog svjetskog rata problem ledonosnih oblaka malo izraketrirati u nadi da bi to nečemu služilo. Zemlje lagersa brzo su slijedile primjer, a Zapad se smijao. Jer, znanstvena teorija nije postojala. Rusija je napustila ovu tehniku i ona se zadržala u tek par zemalja na svijetu. A mi volimo raketirati. Mada imamo sve manje raketa.

Prije nekoliko godina tome se usprotivio šef hidrometeorološke institucije u Hrvatskoj, te je platio položajem. No, kada su ga optužili za nanošenje štete poljoprivredi jer nije nabavio rakete, on je dokazao kako većina raketa ni ne dostigne teorijsku visinu!

I još jedna stvar. Naša susjedna mađarska regija Csongrád nema raketni sustav. Dakle, kada naši primijete gadan oblak i dok počnu pucati, već je ionako kasno da se zaštiti velik dio Subotice.

Zapad ide na to da se usjevi osiguravaju. A mi idemo na to da optužujemo jedni druge što ne strijeljamo nebo. Kada bismo proračunali sve troškove održavanja pucačkog odjela, zanima me koliko bi to stajalo površ spomenutih 30 tisuća eura. Jer, to bi valjalo usporediti s troškom osiguranja. Recimo, po mom mišljenju bilo bi smislenije da Grad sufinancira osiguranje. Tada ne bismo ovisili o dobroj volji raspisivača tendera, o tome jesu li rakete valjane ili ne, ima li dostatno ljudi, neće li netko slučajno zakasnuti 5 minuta na poziv i biti optužen za uništenje stotina poljoprivrednika itd. Ima li sve to skupa uopće smisla?

Nikola Perušić

MARTIN VUKOVIĆ, PREDSEDNIK ZBORA AGRARNIH NOVINARA HRVATSKOG NOVINARSKOG DRUŠTVA

Putovi i stranputice hrvatske poljoprivrede

U agrar je ubačeno na desetke milijardi kuna, a da nam je uvoz višestruko veći nego prije dva desetljeća. Oni koji nisu propali, prema europskim, a da ne govorimo svjetskim mjerilima, tehnološki su slabiji, znatno skuplji i bez količinski kvalitetnih proizvoda koje mogu ponuditi na to, 500 milijuna veliko tržište, o kojem su nam političari govorili još do prije godinu dana

Razgovor vodila: Zlata Vasiljević

Poljoprivreda je jedna od naših osnovnih gospodarskih grana, ili bi barem tako trebalo biti. No, godinama smo svjedoci nezadovoljstva seljaka, ali i odsustva kontinuirane politike u agraru. Imaju li slične probleme i seljaci u Hrvatskoj, kakva potpore dobivaju, što im je donio ili će tek donijeti ulazak u EU? Pravi sugovornik za ovu temu je *Martin Vuković*, predsjednik Zbora agrarnih novinara Hrvatskog novinarskog društva i urednik emisija za selo i poljoprivredu Hrvatskog radija. Doznajemo od njega kako su cijene oranica u Hrvatskoj upola manje nego u Vojvodini, da se državna zemlja u zakup izdaje

na 50 godina i da ponuđena cijena nije odlučujući čimbenik već ponuđeni program za korištenje te zemlje, kao i to da će hrvatski seljaci pune potpore iz zajedničkog europskog poljoprivrednog fonda dobivati tek od 2022. godine. Mogle bi ove informacije biti od koristi i onima koji kroje agrarnu politiku. Ali, što učiti na tuđim pogreškama kad se može i na svojim?

HR: Popis poljoprivrede rađen u Srbiji pokazao je kako prosječno obiteljsko gazdinstvo ima 5,4 hektara, a prosječna starost nositelja gazdinstava je 59 godina. Kakva je situacija u Hrvatskoj?

Budući da smo do prije četvrt

stoljeća živjeli pod istom, komunističkom kapom, slika je vrlo slična. Podaci pokazuju kako Hrvatska ima oko 190 tisuća obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava. Prosječna obitelj ima manje od dva člana i 5,6 hektara. No, gotovo polovica gospodarstava ima manje od 3 hektara, a 10 hektara i više samo njih osam posto. Ni tisuću gospodarstava nema s više od 100 hektara. Jedna petina bavi se samo biljnom proizvodnjom, a manje od jednog postotka isključivo stočarskom. Sva su ostala gospodarstva mješovita. Prosječna dob vlasnika je 59,8 godina, a udio mlađih od 35 godina je ispod pet postotka. Gotovo trećina vlasnika su

žene! Posebno su porazni podaci o obrazovanosti naših poljoprivrednika, jer ih najveći postotak ima samo osnovno obrazovanje. Vrijednost godišnje proizvodnje prosječnog poljoprivrednog domaćinstva je oko 75.000 kuna (10.000 eura), a od države dobije dodatnih 15.000 kuna (manje od 2.000 eura) potpora. Kad je riječ o potporama treba naglasiti i kako je u sustav potpora uključeno »samo« oko 95.000 gospodarstava, a da ih čak 78.000 prima minimalni iznos potpora, znači ne više od 1.250 eura. Sve to govori ne samo o lošoj demografskoj nego i ekonomskoj slici našega sela.

HR: Završena je pro-ljetna sjetva. Ratari ove godine dobivaju državne poticaje od 12.000 dinara po zasijanom hektaru (nešto manje od 100 eura). Kakve poticaje dobivaju poljoprivrednici u Hrvatskoj i koje uvjete moraju ispuniti da bi koristili te poticaje?

Na ovo pitanje teško je odgovoriti. Naime, naši su proizvođači proljetos prvi put poticaje dobili prema punim pravilima Europske unije. Znači da smo članovi Unije od prvog srpnja 2013. godine. Unija poticaje isplaćuje samo dva puta u godini. Drugi dio dobit će do kraja lipnja, a tada i potvrde u kojima će vidjeti koliko su dobili za prošlu godinu. Zato još nitko ne može dati točan odgovor na vaše pitanje. Ali svemu ovome nije kriva Europska unija, jer govorimo o proizvodnoj 2013. godini u kojoj je Hrvatska članica samo drugu polovicu godine. Trebate znati i kako ova hrvatska Vlada tj. Ministarstvo poljoprivrede još nije napravilo konačni obračun ni za 2012. Istina, prosječno su ratari po hektaru lani dobili 1.460 kuna (nešto manje od 200 eura). Proizvođači šećerne repe imaju dodatne potpore u približno istom iznosu.

Za 2012. godinu resorni ministar donosio je odluke prema kojima su dijelu proizvođača poticaji isplaćeni u cijelosti, a drugima su umanjeni i do 40 posto. Da bi smirio nezadovoljnice, ministar im je obećao da će isplata biti još, i to u 2013. i u 2014. To su bila nerealna i isprazna obećanja, jer se proračun samo smanjuje i smanjuje. Kako nitko nema rješenje na osnovi kojeg bi mogao utvrditi je li i koliko ministar prekršio tadašnji zakon, ne može se niti žaliti. No, neslužbeno doznajem kako su zbog toga neke udruge protiv njega već podnijele kaznenu prijavu.

Kada je riječ o ovogodišnjoj proljetnoj sjetvi, dodatni je problem što je sadašnja Vlada već dva puta imala rebalans proračuna za ovu godinu, u kojem

je smanjivan i iznos poljoprivrednog proračuna. Time i iznos namijenjen za potpore. Proizvođači se nadaju kako se, nakon ulaska u Europsku uniju, takav cirkus barem neće moći ponavljati. Vašim čitateljima moram pojasniti i kako će naši proizvođači puni iznos potpora iz zajedničkog europskog poljoprivrednog fonda dobivati tek od 2022. godine. Do tada nam Unija daje samo određeni postotak koji se svake godine povećava, ali ovisno o visini hrvatskog udjela tj. domaćeg poljoprivrednog proračuna. A kako ga ne znamo, ni seljaci ne znaju koliko će dobiti eura.

Svi se rado sjećaju razdoblja od prije 3-4 godine kada je ondašnja vlast izglasovala najviši iznos poljoprivrednog proračuna, pa su potpore po hektaru dosegle i 2.100 kuna tj. nešto manje od 300 eura. No, te su godine već sada samo daleko sjećanje.

I još nešto. Izračuni potpora, ili kako ih u Europska unija zove - izravnih plaćanja, vrlo su složeni. Upravo ovih dana traje javna rasprava o modelu koji će Hrvatska izabrati od iduće godine, jer su u Bruxellesu prihvaćene izmjene Zajedničke poljoprivredne politike prema kojima se moraju odrediti i novi modeli isplate poticaja. Unija je odredila neke okvire, a svaka država onda u njima treba pronaći svoj model. Tako svaka država 40-50 posto svojeg proračuna može odrediti za osnovno plaćanje, najmanje 30 posto za »zeleno plaćanje«, do dva postotka za mlade poljoprivrednike i do 10 za male poljoprivrednike.

HR: Ovog proljeća na području Bačke bio je nešto veći interes za sjetvu šećerne repe, jer je proizvodnja šećerne repe jedina proizvodnja koju proizvođači ugovaraju po poznatoj cijeni, dok su cijene ostalih ratarskih kultura do žetve uglavnom nepoznate. Imaju li takvih problema i poljoprivrednici u Hrvatskoj?

Apsolutno. U prošlogodišnjoj žetvi cijene su bile oko 30

posto niže nego 2012. godine. Nitko više ne očekuje da bi ove godine mogle biti više. Osim ako se ovi loši vremenski uvjeti s kišom i tučom ne produlje pa zbog smanjene proizvodnje, ne samo kod nas nego i u drugim dijelovima Europe i svijeta, cijene ne porastu.

HR: Cijene oranica u Vojvodini trenutno su oko 10.000 eura po hektaru, ali ovisno o kakvoći ta cifra dostiže i 12.000, pa i više eura. Kakve su cijene oranica u Hrvatskoj (prije svega u Slavoniji i Baranji)?

Rekao bih upola niže nego kod vas. Dijelom je tome uzrok kriza i teškoće u kojima su poljoprivrednici, a drugi je razlog što se još mnogi nadaju da će zemlju dobiti od države u zakup. Naime, posljednjim izmjenama Zakona o zemljištu država svoju zemlju više ne prodaje, osim u iznimnim slučajevima i to male površine, ako netko treba zaokružiti neku parcelu ili mu je potrebna zbog puta i slično. A državne zemlje koja se može staviti u proizvodnju ima još jako mnogo.

HR: Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo danas ne može opstati ukoliko ne obrađuje minimum 50 hektara, te je zbog toga potražnja za zemljom velika. Cijena najma je oko 200 eura po jutru, ukoliko se zemlja uzima u najam od privatnih vlasnika. Velika je i potražnja za državnim oranicama, do kojih po pravilu mali proizvođači teško dolaze. Kakve su cijene najma zemlje u Hrvatskoj i kako je Hrvatska riješila pitanje korištenja državne zemlje?

Zakup od privatnika znatno je niži nego kod vas, oko 150 eura po hektaru. To je i logično jer su s jedne strane cijene poljoprivrednih proizvoda niske, a s druge strane to su male parcele, uglavnom ispod hektara i na njima je proizvodnja skupa.

Što se tiče državne zemlje, već sam vam odgovorio. Država je sada daje samo u zakup i to na razdoblje od 50 godina. Upravo gledam natječaje za zemlju u

okolici Đakova. Početna cijena zakupa parcele od oko 10 hektara je 4.200 kuna, a parcele od 48 ha 18.500 kuna, dok za parcelu od 1,3 ha iznosi samo 173 kune. Rekao bih, u prosjeku između 55 i 85 eura po hektaru. Napominjem kako je to pozivna cijena i da ponuđači maksimalno mogu predložiti dvostruko višu. No, ona nije presudna kod odabira tj. dodjele zemlje. Gospodarski program ponuđača nosi 60 posto, cijena 20 posto i 20 odsto bodova ima dosadašnji posjednik ako zemlju obrađuje temeljem bivšeg javno provedenog natječaja.

HR: Srbija trenutno ima status kandidata za ulazak u EU. Daje li taj status neke mogućnosti poljoprivrednicima, glede korištenja sredstava iz EU fondova?

Mi smo prvo imali tzv. Sapard, a od 2007. godine pristupni Iparfond. Njime se koristimo i sada jer još nismo prihvatili program ruralnog razvoja do 2020. prema kojem ćemo svake godine iz Europske unije moći povlačiti do 323 milijuna eura.

Treba znati kako se novac iz tih fondova povlači postupno, prema realizaciji programa. Do prošle godine iz Iparfonda je 216 korisnika dobilo 35 milijuna eura, dok je broj ugovorenih projekata znatno veći. Ima ih 475, s udjelom Unije od oko 89 milijuna eura.

I vaši će proizvođači imati slične mogućnosti, od ulaganja u poljoprivredna gospodarstva (za mehanizaciju, gradnju i opremanje farmi) do osuvremenjivanja prehrambenih kapaciteta vaše industrije, ulaganja u seoski turizam, ruralnu infrastrukturu i drugo.

HR: Je li te mogućnosti Hrvatska dovoljno iskoristila?

Upravo se navršilo 10 godina od članstva u Europskoj uniji zemljama tzv. istočnog bloka: Poljskoj, Bugarskoj, Mađarskoj... I sad slušamo o njihovim rezultatima. Čini se kako je članstvo u Uniji najbolje iskoristi-

la Poljska. U prvom desetljeću članstva Poljaci su BDP udvostručili. To je i zemlja koja je u postotku povukla najviše novca iz pretpripravnih fondova, gotovo 90 posto. Treba znati kako su Poljaci za taj posao zaposlili golemu administraciju, ali su i proveli velike reforme, privukli strane investicije i povelili snažnu bitku protiv korupcije. Zato nije čudo što danas gotovo 90 posto Poljaka daje potporu Europskoj uniji. Ima još država koje su dobro iskoristile članstvo u Uniji i poboljšale život svojih građana.

Što je napravila Hrvatska? Zasad malo ili gotovo ništa od onoga što su učinili Poljaci. Na odobrenje natječaja čeka se više od godinu dana. Ne mogu reći je li to zbog malog broja činovnika koji to rade, zbog njihove nesposobnosti, zbog složenih propisa ili je uzrok tko zna gdje i u čemu. Reforme nikako da počnu, a ni Vlada nam ne zna u kojem ih smjeru treba pokrenuti. Stranih investicija danas je manje nego prije tri ili četiri godine, a korupcija i dalje cvjeta. Najgore je od svega što je narod pao u apatiju. Hrvatska Vlada radi loše i treba odstupiti, prema istraživanjima javnog mišljenja, smatra 80 posto naših građana. No, malo ih vjeruje da imamo političare koji su sposobni državu povesti na bolje putove i zato je za prijeveremene izbore dvostruko manje građana.

HR: Što je konkretno dobroga i lošega hrvatskim poljoprivrednicima donio ulazak u EU?

Premalo je vremena prošlo da bismo to mogli objektivno ocijeniti. Uz to, trenutačni položaj hrvatskog seljaka određen je višegodišnjim kretanjima. No, pokušat ću vam prikazati stanje pomoću nekoliko sličica iz kojih će vaši čitatelji, siguran sam, izvući zaključke. Devedesetih smo razbili ondašnje kombinatne i njihovu zemlju razdijelili poje-

dincima. Jednome 10, drugome 20, a trećem 500 pa i više hektara. Onda su vladajuće garniture, zbog privlačenja glasača, povećavale potpore i davale im povoljne kredite. Pritom nisu kontrolirali u što oni to ulažu i povećavali se proizvodnja. Tako su ljudi podizali farme za 200 krava a da nisu imali ni hektara zemlje na kojoj bi sami proizveli hranu za njih. I onda se čude(-imo) za što su propali!?

Sada smo izračunali kako je u agrar ubačeno na desetke milijardi kuna, a da nam je uvoz

mogu prodati jabuke ako nisu prve klase?

Ratari pak uviđaju kako mlinari i pekari u Mađarskoj i drugim zemljama Unije mogu kupiti pšenicu s više proteina i glutena. I to po istoj cijeni. Jer Mađari, Slovaci i drugi nisu zemlju ondašnjih kombinata podijelili na sitne parcele. Dobro, nisu imali ni kome jer njihovi građani nisu bili naviknuti posjedovati imovinu kao što smo mi to znali u bivšem sustavu.

Spomenut ću i primjer proizvođača jaja koji sada kaveze za

ne bavi se savjetovanjem nego administriranjem i traženjem pogrešaka zbog kojih će vam potpore biti umanjene. Kako vidite, svemu ovome nije kriva Europska unija. Samo što sada, kada smo njezin član, osjećamo posljedice nepripremljenosti za tržišno gospodarstvo.

Istina, ima i onih koji su uvidjeli što će Europa i svijet tražiti. Oni proizvode male serije vrhunskih proizvoda. Ali nemojte misliti da ih prodaju bogzna kako skupo. Takvi se broje na prste jedne ruke. Svi ostali natječu se da što kvalitetniji proizvod ponude što jeftinije.

Što smo dobrog dobili? Naši se seljaci nadaju redovitoj i pravodobnoj isplati potpora. To će im svakako biti olakšanje i donijeti red. Ipak, bojim se da će se mnogi zbog oslanjanja na potpore dodatno »nasanjati«, posebice jer Unija ukida kvote za mlijeko, šećer... A tek kakva nas sudbina čeka ako, ili bolje rečeno kada,

Europska unija sklopi trgovinski ugovor koji priprema sa Sjedinjenim Državama!?

HR: Ovdje se stvarno ulazak u EU znači zabranu recimo pečenja rakije ili svinjokolja u obiteljskim kućanstvima. S obzirom da takva tradicija postoji i u Hrvatskoj, što se dogodilo poslije ulaska u europsku obitelj naroda?

Ne brinite se. Imamo mi i rakije i kobasica kojima ćemo vas počastiti kad nam dođete u goste. Za svoje potrebe domaćinstvo može imati najviše 50 litara rakije, tj. 20 litara čistog alkohola i na tu količinu sada plaća 100 kuna trošarine. Na svaku iduću litru čistog alkohola trošarina je 53 kune. No, čini se kako bi se taj iznos uskoro mogao znatno povećati.

Ali bez obzira na to, prijatelji, ma nećemo naplatiti!

Vuković s agrarnim novinarima

višestruko veći nego prije dva desetljeća. A oni koji nisu propali, svi oni i za naše prilike veliki proizvođači su zapravo jako, jako mali. Prema europskim, a da ne govorimo svjetskim mjerilima. Tehnološki su slabiji, znatno skuplji i bez količinski kvalitetnih proizvoda koje mogu ponuditi na to, 500 milijuna veliko tržište, o kojem su nam političari govorili još do prije godinu dana.

Sljedeća sličica. Neki su bili zaključili da je voćarstvo unosno. Bilo je bitno podignuti nove hektare, a nije se razmišljalo o završetku investicije. Država je imala dobre zaštitne cijene i zarada je bila super. Sada više zaštitnih cijena nema. Vidimo i kako u voćnjacima nemamo navodnjavanja, niti zaštitnih mreža za tuču i ožegotine. Nema ni certifikata poput GLOBALGAP. I nastaju veliki problemi. Trgovački lanci ne žele kupovati voće bez certifikata. Ili, po kojoj se cijeni

kokice moraju prilagoditi propisima Europske unije ili druge stočare koji moraju gnojnice prilagoditi europskim direktivama. A sve to nije nimalo jeftino.

Idemo dalje. Podignuli smo goleme površine pod novim maslinicima. Imamo vrhunsko ulje. No, većina vlasnika stari su ljudi i proizvodnja ulja im je dodatni, a ne osnovni prihod. Ulje prodaju turistima, na kućnom pragu, bez računa i plaćanja PDV-a. I sada, kada neki europski ili svjetski kupac kaže kako želi hrvatsko maslinovo ulje, mi bismo samo za njegove trgovine morali prikupiti gotovo cjelokupnu godišnju proizvodnju!

Sve to govori kako se nismo dobro pripremali, da vlast nije znala kamo vodi narod. A narod, onaj poljoprivredni, borio se pak za veće potpore, a ne za proizvodnju. Dodatno, znanost više gotovo da i nema utjecaja na proizvodnju, a savjetodavna služba

ISPRAVAK ISPRAVKE INFORMACIJE DR. SC. SLAVENA BAČIĆA, PREDSEDNIKA HNV-a

Istina

Pozivom na Zakon o javnom informiranju, molim da u istoj rubrici i stranici objavite ispravak nepotpunih i netočnih informacija izrečenih u članku: »HNV je pružao potporu Dužijanci« autora dr. sc. Slavena Bačića, predsjednika HNV-a, koji je objavljen u vašem listu br. 578. od 9. svibnja 2014. na str. 13.

Prije svega ispričavam se čitateljima vašega cijenjenog lista zbog nepotpunih informacija glede manifestacija od »pokrajinskog značenja za hrvatsku zajednicu« koje je istaknuo HNV i u tom smislu prihvaćam u potpunosti primjedbe dr. sc. Slavena Bačića. No, u njegovom članku ima puno neistina i poluistina na koje želim ukazati u ovom odgovoru na njegov članak.

U svom članku g. Slaven Bačić tvrdi kako »HKC nije odveden u stečaj, već je to bio rezultat višegodišnjih nagonilavanja dugova, nastalih i u svezi s prijašnjim dužijancama«. Što znači tvrdnja »nad ovom udrugom (misli na HKC, op. moja) u studenom 2012. otvoren je stečajni postupak«? Tko je pokrenuo stečajni postupak? Tko ga je otvorio? Želim samo podsjetiti čitatelje HR da su imali prilike čitati kakva je financijska situacija u »Bunjevačkom kolu«, jer su o tom izjave čelnika HNV-a i DSHV-a bile učestale i sve je uredno bilježila »Hrvatska riječ«. Spominjala se čak cifra od devet milijuna dinara duga... Dakle, i dr. Bačić i svi koji su radili na preuzimanju HKC »Bunjevačko kolo« znali su jasno kakva je u njemu situacija, pa su ipak preuzeli upravu i to prije svega zato što su

Centar željeli spasiti od stečaja. Međutim, oni su ga odveli u stečaj, a o razlozima odlaska u stečaj HKC »Bunjevačko kolo« tada aktualni Upravni odbor nije nikada dao priopćenje. Pravu istinu o tome otkrio je Petar Kuntić na sastanku s dvadeset svećenika Hrvata u župi sv. Terezije, 8. travnja 2014. godine: »Generalna konzulica Ljerkica Alajbeg je obećala da će, kad se formira novi Upravni odbor u HKC 'Bunjevačko kolo', Republika Hrvatska donirati za spas od stečaja i ponovno funkcioniranje Centra oko 90.000 eura. Međutim, kad smo bili na sastanku u Zagrebu odlučeno je da se ne daje taj novac za spas starog Centra, nego treba osnovati novi Centar, koji će onda pomagati Republika Hrvatska.«

Nije mi jasno zbog čega se dr. Bačić trudio dokazivati koliko i što su HNV i ZKVH do sada radili za Dužijancu. U svom intervjuu nisam ocjenjivao doprinose tih institucija u organiziranju dosadašnjih dužijanci. Jednostavno sam samo naveo kako očekujemo i od njih podršku i suradnju i samo nabacio neke mogućnosti te suradnje. On je, međutim, ustvrdio kako je HNV svestrano pomagao Dužijancu. Istina je da je ta pomoć bila vrlo ograničena. Nismo nikada zaniijekali da je HNV obavio sve što je trebalo oko sređivanja financija za Dužijancu 2012. i 2013. Jedino nikad nismo dobili odgovor zašto smo donaciju za Dužijancu 2012. godine od Grada Zagreba, koja je išla preko HNV-a, dobili tek ove godine. Nitko, ni u Zagrebu ni u HNV-u, nije pojasnio gdje je to skoro dvije godine »lutalo« nekoliko tisuća eura. Isto tako

nije obrazloženo zašto je HNV sredstva u iznosu 200.000 dinara koja je odobrio za Dužijancu 2012. na kraju uplatio na račun HKC »Bunjevačko kolo«, nakon što je pokrenut stečaj, tako da je ta pomoć umjesto za pokriće troškova Dužijance otišla stečajnom upravitelju, a ne za isplatu potraživanja vjerovnicima. HNV za 2013. godinu nije odobrio za subotičku Dužijancu nijedan dinar, premda je bio »formalni« organizator. U godini kada je HNV bio »formalni organizator« predsjednik dr. sc. Slaven Bačić se nije ni pojavio na središnjoj proslavi Dužijance, dok je ravnatelj ZKVH-a umjesto u službenom protokolu, iako je bio član Organizacijskog odbora, sjedio u »Brokatu« i kasnije sa strane, kod kapele sv. Roka, pratio svečanu povorku.

Nije istina da je netko iz Organizacijskog odbora Dužijance 2013. tražio od HNV-a odobrenje za »samostalno potpisivanje virmana za potrebe Organizacijskog odbora«.

Dr. sc. Slaven Bačić izrekao je neistinu kad je ustvrdio kako je »ove godine aplikacija UBH-a Dužijanca na natječaj Grada Subotice odbačena...«. Istina je da UBH Dužijanca ove godine nije aplicirala na natječaj kod Grada Subotice!

Ne shvaćam u čemu je razlika između moje primjedbe da bi HNV »mogao potaknuti sve hrvatske udruge da se uključe u proslavu Dužijance...« i primjedbe g. Slavena Bačića da »HNV može eventualno uputiti pozive za sudjelovanje na ovoj, kao i drugim manifestacijama«. Time je zapravo drugim riječima rekao isto ono što i ja.

Dr. sc. Slaven Bačić nije u obrazlaganju motiva za prijedlog »29 članova« naveo nijedan izvor u kojim javnim nastupima su novi gradski dužnosnici rekli »da se Dužijanca neće organizirati kao do sada...«, što je onda tobože »izazvalo bojazan mnogih pripadnika zajednice... pa su smatrali »potrebno zaštititi hrvatsku komponentu ove manifestacije«. Pravu istinu o motivima takvog načina predlaganja odluke izrekao je g. Slaven Bačić u razgovoru sa mnom, što naravno ne može biti dokaz, ali može biti dokaz ono što je Petar Kuntić rekao pred dvadeset svećenika Hrvata na već spomenutom sastanku: »Mislili smo da vijećnici gradske Skupštine neće podržati naš prijedlog o Dužijanci, pa bismo se mi onda pozivali na tu činjenicu u opravdanju zašto nismo podržali predloženi proračun Grada. Međutim, vijećnici Grada Subotice podržali su i naš prijedlog o Dužijanci i proračun Grada, pa smo mi ostali u nevolji...«

Naše nedostavljanje prijedloga za članove Organizacijskog odbora dakle nikako nije u »domeni osobnih animoziteta«, a još manje »privatizacije Dužijance«, što se ne bi moglo reći za suprotnu stranu na temelju svega onoga što sam ovdje naveo. Što je UBH već učinila za Dužijancu vrlo je jasno i poznato javnosti, dok predlagачi navedene odluke Grada Subotice nisu učinili ništa, osim što su vršili političke pritiske na UBH, HKC »Bunjevačko kolo« i Društvo »Ivan Antunović«.

mons. dr. Andrija Anišić

Što donosi novi Zakon o nacionalnim manjinama?

SLAVKO RAC,
predsjednik Nacionalnog
vijeća rusinske nacionalne
manjine

Precizniji postupak izbora

Rusinsko nacionalno vijeće je sudjelovalo u javnoj raspravi povodom donošenja ovoga zakona budući da je još prijašnja Vlada pokrenula izmjene i dopune postojećeg zakona. Raniji je zakon bio nedorečen po pitanju izbora nacionalnih vijeća. Taj je postupak, izmjenama i dopunama, sada preciznije određen i to smatramo dobrom stranom novoga zakona.

Što se tiče loših strana, naša je zamjerka bila vezana za prijedlog da odbore nacionalnih vijeća mogu voditi samo one osobe koje su članovi tih vijeća. Naše je mišljenje da se to mora proširiti zbog nemogućnosti da sa sigurnošću znate tko će biti izabran u nacionalno vijeće. Također, to sužava mogućnost da kompetentni ljudi kasnije vode određene resore. Tu smo podnijeli amandmane da se to izmijeni.

To je bila naša jedina primjedba.

A poslije ovoga zakona, u narednih godinu-dvije očekujemo još jedan drugi zakon, u formi lex specialis-a, koji bi trebao imati težinu koordinacije kada su u pitanju ministarstva financija, obrazovanja, kulture i javnog informiranja, kako ne bi dolazilo do preklapanja u nadležnostima.

D. B. P.

DR. TOMÁS KORHECZ,
predsjednik Mađarskog
nacionalnog vijeća

Zakon u svibnju, izbori na jesen

Prošle godine podnesen je prijedlog za izmjene i dopune Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina, ali je on zbog izvanrednih parlamentarnih izbora skinut s dnevnog reda. Očekujem da će u svibnju Zakon biti na dnevnom redu pred Parlamentom i da će biti izglasan, te da se na jesen mogu raspisati izbori za nacionalna vijeća.

Izmjene i dopune Zakona upravo i reguliraju samo način izbora za nacionalna vijeća dok je dio Zakona na koji Ustavni sud Srbije nije imao primjedbe, ostao netaknut. Tako da je tekst Zakona isti onaj koji je podnesen prosinca prošle godine, i ne sadrži ništa novo. Osobno sam sudjelovao u nastajanju tog prijedloga Zakona, koji u prvom redu sada bolje regulira izbore, osigurava jasnije praćenje posebnog popisa birača a time doprinosi i jasnijem izbornom procesu i samim izborima.

Dakle, ovim izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina ostvarit će se zakonski uvjeti koji su neophodni kako bi se ove jeseni mogli provesti izbori za nacionalna vijeća. Dio Zakona koji se odnosi na ovlasti nacionalnih vijeća za prenošenje osnivačkih prava, te dio koji se odnosi na suradnju s matičnom državom, a na koji je Ustavni sud Srbije imao primjedbe, još uvijek nije riješen.

U svakom slučaju, Zakon o nacionalnim vijećima mora se uskladiti s odlukama Ustavnog suda Srbije.

S. M.

MARCEL DRĂGAN,
tajnik Nacionalnog vijeća
rumunjske nacionalne
manjine

Poboljšanje izbornog procesa

Novi Zakon prema stajalištu Nacionalnog vijeća rumunjske nacionalne manjine donijet će poboljšanje ne samo izbornog procesa, već će na neki način unaprijediti transparentnost rada, pravnu sigurnost i vladavinu prava kad je riječ o položaju institucija kakva su nacionalna vijeća.

Drugim riječima, otklonit će se nedostaci, naročito u pojedinim dijelovima istoga zakona iz 2009. godine. Nadalje, o ozbiljnosti novoga zakona govori činjenica da će izbori biti organizirani od strane Republičkog izbornog povjerenstva, zatim predviđena je zaštita u svim fazama izbornog procesa, s veoma skraćenim rokovima. Ostavljena je mogućnost samim nacionalnim manjinama da se opredijele za način izbora: hoće li biti neposredni ili elektorski izbori. Predviđeno je kako će se i kada vršiti upis i brisanje vijeća iz evidencije. Isto tako, bit će predviđeno kada i kako će se uvesti privremena uprava i izvanredni izbori.

S druge strane, izmjenama nije predviđeno rješavanje nekoliko bitnih stvari. U prvom redu to je funkcioniranje proračunskog fonda za nacionalne manjine. To je institut predviđen još Zakonom o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina iz 2001. godine. Mi smatramo da taj proračunski fond mora profunkcionirati.

Drugo, to je način stjecanja imovine za nacionalna vijeća, a kao treće, depolitizacija i departizacija vijeća.

D. B. P.

RAZGOVOR S POVODOM: DARKO SARIĆ LUKENDIĆ, PREDsjedNIK IO HNV-A

Ostaju otvorena ustavno-pravna pitanja

Vlada Republike usvojila je na sjednici Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina i uputila ih Narodnoj skupštini na razmatranje po hitnom postupku.

Zakon o nacionalnim vijećima manjina donesen je 2009. godine, a predložene izmjene i dopune imaju svrhu precizno utvrditi pojmove o kojima ovisi rad nacionalnih vijeća, a to su prije svega, konstituiranje nacionalnog vijeća, mandatno razdoblje vijeća, te ovlasti vijeća u rasponu od isteka mandatnog razdoblja do konstituiranja novog saziva nacionalnog vijeća.

U povodu ovih izmjena razgovarali smo s predsjednikom Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća *Darkom Sarićem Lukendićem*.

I nakon usvajanja izmjena zakona članovi nacionalnih vijeća nacionalnih manjina moći će se birati neposredno i na elektorskoj skupštini. Što razgraničava slučajeve u kojima se članovi nacionalnih vijeća biraju po jednom od ovih dvaju načina?

Prema tom zakonu izbori za vijećnike nacionalnih vijeća moći će se održati izravno – putem glasačkih listića, ili putem elektorske skupštine. Hoće li se ti izbori održati na jedan ili drugi način, ovisi o broju upisanih pripadnika određene manjinske nacionalne zajednice u poseban birački popis. Dakle, i ove izmjene i dopune Zakona predviđaju da je potrebno 40 posto onih koji su se izjasnili kao pripadnici

određene manjinske nacionalne zajednice da budu upisani u taj popis, kako bi se mogli održati izravni izbori, a taj postotak važi u razmjeri prema posljednjem popisu pučanstva.

Ima li izmjena glede formiranja posebnog biračkog popisa?

Kada su formirani posebni birački popisi 2009. godine za sve manjinske nacionalne zajednice pa tako i za hrvatsku, bila je moguća kolektivna predaja zahtjeva za upis, što su tada obilato koristile sve nacionalne zajednice. No, nakon toga je došlo do izmjene, koja predviđa da je sada samo osobno moguće predati zahtjev za upis u taj popis, što znatno otežava i umanjuje mogućnosti da oni koji još uvijek nisu formirali poseban popis birača, a tu spada i hrvatska zajednica, taj posao okončaju. Dakle, mi sada trebamo taj posao završiti na znatno teži način, koji je organizacijski kompliciraniji nego što je to bilo 2009. godine. Za sada u srbijskim medijima kampanja za upis ne postoji, nema naznaka ni da će je biti, a nije je bilo ni ranije. U tom smislu je jasno da Republika Srbija ne čini potrebne korake u pravcu okončanja tog procesa. Iz svega prethodnog što sam rekao, gotovo je izvjesno da će se i ovaj put izbori za novi saziv HNV-a održati po elektorskom načinu izbora. Treba reći i kako to nije manjkav način, primjerice predsjednik SAD-a se bira elektorskim putem. Poseban birački popis hrvatske manjinske zajednice nije kompletiran, a indiktivno je kako je značaj-

niji broj zahtjeva za upis tada bio predan od strane članova naše manjinske zajednice koji su bili motivirani i mobilizirani od strane Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini.

Jedna od promjena je da će za provođenje izbora vijećnika za sazive nacionalnih vijeća biti odgovorno Republičko izborno povjerenstvo. Je li to važna promjena?

Po dosadašnjem zakonu, vrhovno tijelo za provođenje neposrednih izbora je bilo Središnje izborno povjerenstvo, a sada se tumači da je za takav način izbora, glede odgovornosti, Republičko izborno povjerenstvo stručnije i pozvanije za one koji idu na izravne izbore. A glede izbora putem elektorskih skupština, postoji radno predsjedništvo u kojemu su i ranije bila tri člana koji su imenovani od Ministarstva za ljudska i manjinska prava, a budući da sada to ministarstvo ne postoji, po svemu sudeći ta tri člana će imenovati Republičko izborno povjerenstvo. To je promjena koja će i dalje jamčiti zakonitost i pravilnost izbora.

Je li sada stavljena točka na ovaj zakon?

Prethodni Zakon o vijećima nacionalnih manjina usvojen je 2009. godine, no u brojnim segmentima pojavile su se prepreke u realizaciji, posebice u dijelu koji se odnosi na pitanje tko i na koji način ima pravo zastupati nacionalno vijeće u slučaju da se promijeni aktualna većina u vijeću. Potaknuti

tim nedoumicama, ali i određenim brojem nedorečenosti u ovom zakonu, Ured za ljudska i manjinska prava je početkom prošle godine pokrenuo inicijativu za izradu nacrtu izmjena i dopuna zakona. U toj radnoj skupini su participirali predsjednik Mađarskog nacionalnog vijeća *Tomas Korhec* i tajnik Nacionalnog vijeća Rumunja *Marcel Dragan*, a tada smo predlagali da u toj skupini bude i predsjednik HNV-a *Slaven Bačić*, ali odgovoreno nam je kako nema mjesta za njega! Radna je skupina izradila izmjene još prošle godine, a te izmjene možemo promatrati kroz prizmu tehničkog unapređenja ovog zakona.

Ono što je problem s ovim zakonom jest taj da je Ustavni sud utvrdio početkom ove godine kako više određaba Zakona o nacionalnim vijećima nisu u suglasnosti s Ustavom, tako da i dalje ostaju otvorena ustavno-pravna pitanja. Rasplet slijedi, a nadam se da će u novoj radnoj skupini biti mjesta i za predstavnika hrvatske zajednice.

Z. Sarić

ISTVÁN HULLÓ, DIREKTOR GRADSKOG MUZEJA SUBOTICA

Muzej za svakoga

Nakon što je prvi puta održana 1997. godine u Berlinu pod nazivom Lange Nacht der Museen, kulturna manifestacija Noć muzeja ubrzo se proširila po gradovima diljem Europe. Na tisuće posjetitelja obide te večeri muzejske i izložbene prostore otvorene do kasno u noć. U Srbiji će 11. godi-

nu za redom Noć muzeja biti održana 17. svibnja.

Tim povodom, postavljaju se pitanja imaju li muzeji danas s novom tehnologijom i svoju novu publiku, mogu li ove ustanove odoljeti pred ekonomskim i društvenim izazovima, imaju li novu funkciju, komu ili čemu služi muzej?

SLIJEDITI PROMJENE

»Muzeologija je danas kod nas na jako niskim granama, ali subotički Gradski muzej se stvarno nekako razlikuje jer smo ipak uspjeli uraditi nekoliko jako velikih projekata. Međutim, taj europski projekt Noć muzeja donio je toliko veliku popularnost ovim ustanovama da je to sada jedan pravi kulturni događaj koji se očekuje u svakom gradu gdje ima muzeja, i tisuće ljudi tijekom tog dana ili noći dolaze, upoznaju naš rad, pogledaju zbirke i izložbe. I to je jako dobro. Inače, u suvremenim društvima muzeji zaista imaju jednu novu ulogu u odnosu na raniju kada su se bavili samo čuvanjem i prezentiranjem materijalne kul-

István Hulló

turne baštine i kada je obrada ostajala među zidovima muzeja u tajanstvenim depoima, kada su muzeolozi istraživali sami za sebe ili objavljivali kako bi struka saznala nešto. Sve to je više otuđivalo ljude od tih ustanova nego što ih je privlačilo. Onda se shvatilo da moraju slijediti promjene te da je muzejska građa dio zajednice ili ljudi tog grada i regije, njihove prirodne baštine, povijesnih činjenica, etnoloških priča, umjetnosti koja jako dobro odražava vrijeme u kojem su stvarana djela, odražava kulturu, modu, političke odnose. Tako se došlo do toga da muzej treba stalno raditi s publikom, stalno biti otvoren, dostupan svima, imati programe s kojima će biti često prisutan u javnosti i u zajednici. Osobno mi je žao što, primjerice, subotičke škole malo koriste muzej kao mjesto za održavanje nekog oblika izvanškolske nastave kroz naše zbirke poput likovne, povijesne, etnološke, prirodnjačke«, kaže *István Hulló*, direktor Gradskega muzeja Subotica.

GALERIJA UMJETNIKA MAĐARA

Subotički Gradski muzej odnedavno je bogatiji za novouređeni galerijski prostor u kojemu su postavljena umjetnička djela vojvođanskih Mađara umjetnika koji su stvarali u razdoblju od 1830. do 1930. godine. Riječ je o projektu započetom još šezdesetih godina prošloga stoljeća kada je sukladno ondašnjoj kulturnoj politici, te prije svega inicijativi povjesničara umjetnosti Bele Durancija, subotičkom muzeju dana obveza da skrbi o djelima umjetnika Mađara koji su rođeni i stvarali u Vojvodni. Muzej je tada prikupio veliku građu, mnogi legati su usmjereni prema ovoj ustanovi, međutim samo je 1973. godine bio izložen jedan dio umjetnina. Zahvaljujući Beli Duranciju zbirka je stvorena, sačuvana i dijelomično često prezentirana, a sada je nakon više od 40 godina prvi puta izložena u cijelosti.

Autorica izložbe i voditeljica projekta je povjesničarka umjetnosti Olga Kovačev Ninkov, a uloga muzeja u ovom projektu nije samo da čuva vlastitu zbirku već skrbi i o ostalim djelima nastalim u tom razdoblju, a koja se nalaze u drugim ustanovama ili privatnim zbirkama. U moderno dizajniranom galerijskom prostoru izloženo je oko 130 slika, skulptura, grafika. Direktor Gradskega muzeja István Hulló ističe kako je ondašnja vlast, zbog ratnih zbivanja i ratnih zločina u Drugom svjetskom ratu, jedno vrijeme negirala da su uopće na vojvođanskom prostoru u ranijem razdoblju živjeli tako značajni stvaratelji Mađari, te smatra da je društvo konačno stiglo do razine prihvaćanja kada se autori mogu objelodaniti a publika uživati u univerzalnom jeziku umjetnosti.

U suvremenim društvima muzeji imaju novu ulogu u odnosu na raniju, kada su se bavili samo čuvanjem i prezentiranjem materijalne kulturne baštine i kada je obrada ostajala među zidovima muzeja u tajanstvenim depoima

projekata značajna sredstva izdvaja država Mađarska. Takav je, primjerice, projekt vrijednosti 200.000 eura zahvaljujući kojemu je prije dva mjeseca u cijelosti adaptirano potkrovlje od 400 četvornih metara i otvorena izložba »Galerija umjetnika Mađara 1830. – 1930. godine«. Značajna sredstva uložena su u tehničku opremljenost, mobilijar i osuvremenjivanje ustanove zahvaljujući europskom natječaju putem kojega je realiziran dvogodišnji projekt s muzejom iz Kiskunhálása u vrijednosti od 300.000 eura.

»Muzejima nikad dovoljno prostora, tako je i kod nas, premda smo u ovu zgradu preseljeni 2008. godine, već sada se primjećuje nedostatak prostora, primjerice u arheološkim deopima, kojima permanentno stiže arheološki materijal s lokaliteta, ili za etnološki odjel gdje dolaze veliki gabaritni predmeti, poput kočija, itd. Nemamo dovoljno mjesta za rad s publikom, ali ipak se to ne može usporediti s problemima s kojima se susreće većina ostalih muzeja u državi koji su najčešće smješteni u starim zgradama, koje nemaju adekvatan prostor za čuvanje građe, nerijetko prokišnjavaju, nema grijanja, nemaju izložbeni prostor«, kaže Hullo.

On ističe kako u muzejima treba osigurati ambijent u kojemu će se ljudi dobro osjećati, gdje će se uz udobnost i duhovno obogatiti te kako bi posjetitelji imali ponovnu želju vratiti se u muzej u kojem su se ugodno osjećali.

Subotički Gradski muzej nesumnjivo jest takvo mjesto, a prilika da se to provjeri je i sutrašnji program Noć muzeja.

S. Mamužić

ZNAČAJNA SURADNJA S HRVATSKIM INSTITUCIJAMA

Hrvatsko nacionalno vijeće proglasilo je Gradski muzej Subotice institucijom od značaja za hrvatsku zajednicu, a kako ističe direktor István Hullo, ova institucija ima iznimno lijepu suradnju sa Zavodom za kulturu vojvođanskih Hrvata, kao i brojnim institucijama kulture i muzejima u Hrvatskoj.

»Suradnja se ogleda u stručnoj komunikaciji, razmjeni informacija, tehničkoj i logističkoj potpori, priređivanju izložbi. Tako je prije dvije godine u Subotici bila postavljena izložba o brodu »Sent István« iz Pomorskog i povijesnog muzeja iz Istre, a potom prošle godine su subotički i Muzej Vojvodine gostovali sa zajedničkom izložbom u Istri. U Muzeju Slavonije bila je predstavljena putujuća izložba »Ivan Sarić«, a subotički muzej je zajedno s Posudionicom iz Zagreba radio izložbu »Tradicijsko ruho vojvođanskih Hrvata« u Hrvatskoj matici iseljenika. Lijepa suradnja se razvila sa zagrebačkim Muzejskim dokumentacijskim centrom, čiji su predstavnici prije koji tjedan u Subotici predstavili neka svoja izdanja, s Gradskim muzejom Senj, te Muzejom Grada Zagreba, Muzejom za umjetnost i obrt s kojima postoji stručna komunikacija, razmjena informacija, izdanja. Iznimno dobra suradnja i međusobno pomaganje u realizaciji nekih događanja uspostavljena je sa Zavodom za kulturu vojvođanskih Hrvata, koji stručno, tehnički i logistički podupire organizaciju muzejskih projekata te angažira stručnjake muzeja u pojedinim projektima«, ističe Hullo.

VODEĆI U VOJVODINI

Subotički se Gradski muzej svrstava među vodeće u Vojvodini i regiji, poslije Muzeja Vojvodine i Muzeja Grada Novog Sada, po bogatstvu muzeološkog fundusa, opremljenosti, suvremenom muzeološkom pristupu i prikazivanju muzejske građe. Suvremeni način obrade muzejske građe i njena digitalizacija, internetom povezani odjeli sa središnjim registrom, klimatizirani depoi, specijalna rasvjeta u cijelom izložbenom prostoru s deset interaktivnih monitora, a prije svega stručan muzejski tim osigurava uspješno funkcioniranje ove ustanove. Osim osnivača, Grada Subotica, muzej financijski podupiru Pokrajina i Ministarstvo kulture Republike Srbije te zahvaljujući nacionalnim vijećima, prije svega Mađarskom nacionalnom vijeću koje je Gradski muzej proglasilo institucijom od značaja za mađarsku zajednicu, putem

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merковиć i Milovan Miković

KRONOLOGIJA od 16. do 22. svibnja

16. SVIBNJA 1862.

Okončano je prvo, jednomjesečno gostovanje Srpskog narodnog pozorišta iz Novog Sada, tijekom kojega je na subotičkoj kazališnoj sceni prikazano 14 predstava, uglavnom srpskih spisatelja. Nešto ranije u Subotici je utemeljen Kazališni odbor grada, a čine ga ugledni Subotičani: barun *Josip Rudić*, *Stevan Manojlović*, *Ambrozije Boza Šarčević* i dr.

16. SVIBNJA 1934.

Subotički mađarski dnevnik *Napló* objavio je vijest prema kojoj je Gradski senat jednoglasno prihvatio plan postavljanja ulične električne rasvjete u gradu i na periferiji.

16. SVIBNJA 1944.

Naredbom okupacijskih vlasti, u Subotici započinje masovni izgon Židova, iz njihovih stanova i kuća, u geto pored teretnog kolodvora. Nekoliko tjedana kasnije oko četiri tisuće Židova deportirano je iz ovoga geta u njemačke koncentracijske logore, gdje su bezmalo svi ubijeni ili pomrli u neljudskim uvjetima.

17. SVIBNJA 1945.

Prihvatanjem zadnje velike skupine zarobljenika kod Bleiburga u Austriji, u noći između 16. na 17. svibnja okončan je ratni put Osme vojvođanske udarne brigade. Krajem veljače 1947. rasformirana je 51. divizija, a u njezinom sklopu i Osmo vojvođanska udarna brigada. Tijekom 245 ratnih dana, prevalivši tisuću i pol kilometara, pod borom, izgubila je 1.116 boraca, a ranjeno ih je oko tri tisuće.

18. SVIBNJA 1529.

U jednom pismu upućenom iz Kaločkog kaptola, navodi se kako se vlastelin *Bálint Török*, vlastelin Subotice, ponovno stavio na stranu *Jánosa Zápolye*, te sa svojim vazalima i pod ruku s Turcima pustoši posjede pristaša austrijskog kralja *Ferdinanda Habsburškog*.

18. SVIBNJA 1738.

U Subotički vojni šamac stigla su pravila župnog ustroja, upućena od kalačkog nadbiskupa *Gabriela Patačića*. Njime su dužnosti kantora i učitelja objedinjene u jednoj ličnosti – u ono vrijeme bio je to *Jakov Mialtro*, kojega je kasnije naslijedio *Šime Romić*.

18. SVIBNJA 1914.

Zakupivši cijeli kat jednog hotela u egipatskoj luci Port Said, na svoj pedeseti rođendan, doktor prava *Oskar Vojnić*, subotički veleposjednik, svjetski putnik, lovac, sakupljač i spisatelj, pod nedovoljno razjašnjenim okolnostima ustrijelio je svoju zadnju i najznačajniju lovinu – vlastiti strah od starosti. Pojedini artefakti njegove bogate zbirke umjetničkih, etno-predmeta i raznih trofeja čuvaju se u muzejima u Subotici i Budimpešti. Govorio je više jezika, pisao na mađarskom, njemačkom i engleskom, objavljivao radove u vodećim europskim glasilima, a tiskano mu je desetak, mahom putopisnih djela.

20. SVIBNJA 1696.

U najstariju matičnu knjigu krštenih, koju je prosinca 1687. ustrojio *Bartul Bariša Benjović*, nakon nekoliko godina opet je

upisano ime novorođenčeta. Od 1687. do 1690. ova je matrikula uredno vođena, ali između 1691. i 1693. njene su rubrike ostaju prazne, osim krštenja od 19. ožujka 1693.

20. SVIBNJA 1759.

Kaptolski zbor u Gyöngyösu odlučio da se rezidencija franjeva u Subotici proglasi kanonski utemeljenim samostanom. Za prvog gvardijana izabran je *Danijel Zavodski*, nastavnik u Gramatikalnoj školi (gimnaziji), koju su 1747. na traženje gradskih čelnika utemeljili i vodili franjevci.

20. SVIBNJA 1779.

Prilikom povratka iz Beča, tročlanom izaslanstvu u sastavu: *Ivan Sučić*, *Antun Parčetić* i *Martin Mamužić* priređen je svečan doček na pustari Tompa, u ataru grada. Tim je činom odano priznanje gradskim čelnicima, što su Pešti, Požunu i Beču ishodili i sa sobom donijeli listinu kojom je komorska varoš Sveta Marija (Subotica) proglašena Slobodnim kraljevskim gradom *Maria Theresiopolis*.

20. SVIBNJA 1988.

Objavljen je 2. broj književnog časopisa »Rukovet« za 1988. godinu, u cijelosti posvećen sakupljačkom i književnom djelovanju *Balinta Vujkova* (1912. – 1987.), koga se pod pritiskom vlasti dva desetljeća prešućivalo. Radove o njegovu stvaralaštvu napisali su: *Josip Buljovčić*, *Bela Duranci*, *Stipan Filaković*, *Lazar Merковиć*, *Milovan Miković* i *Ivan Pančić*. Svezak je uredio *M. Miković*.

21. SVIBNJA 1888.

Municipalna skupština grada odlučila je da se budući park kod Željezničkog kolodvora nazove »Parkom Marije Terezije«. Sadnja drveća započela je s jeseni, a okončana u proljeće 1889. Na rubu parka, umjesto starog puta podignuta je »Prokešova palača«. Izgrađen je, također kolski put i željeznički nadvožnjak.

21. SVIBNJA 1947.

Članovi folklornog odjela subotičkog »Hrvatskog kulturnog društva« priredili su koncert narodnih pjesama i igara Hrvata iz Vojvodine u najrepresantativnijim dvoranama, prvo Beograda, a potom Novog Sada. Sve točke bogatog programa burno su, s odobravanjem, pozdravljene.

22. SVIBNJA 1937.

Rođen je *Tomislav Vojnić Kirilo*, novinar, publicist, književni prevoditelj. Pisanje započinje u »Subotičkim novinama«, jedan je od utemeljivača Radio Subotice, a 90-ih pokretač Snome i urednik televizijskog Info kanala. Autor je više publicističkih djela i knjiga prijevoda s mađarskog jezika.

22. SVIBNJA 1971.

Iz tiska su, gotovo istodobno, izašle tri veoma značajne knjige: »Cvjetovi mećave«, zbirka hrvatskih narodnih pripovjedaka *Balinta Vujkova*, te »Antologija poezije bunjevačkih Hrvata« i »Antologija proze bunjevačkih Hrvata« *Geze Kikića*. Ubrzo su uslijedile političke i sudske osude nad mnogim sudionicima hrvatskog proljeća.

POGLED S DRUGE STRANE: NEIZVJESNOSTI U PROFESIJI

Kada nema mjesta za sve...

U jednoj zemljoradničkoj obitelji s četvero djece, davno, još prije šest desetljeća, u poratno vrijeme, otac je savjetovao i upućivao potomke dorašle za profesionalno opredjeljenje, k školovanju. Iako je nekoliko generacija njihovih predaka do tada živjelo na zemlji i od njenih plodova, otac

buhvatno iskustvo. Mnogi su se u istom košu našli »na ulici« i na dugim popisima nezaposlenih s neizvjesnim ishodom. Jer, na popise nezaposlenih roditelja počela su pristizati i njihova djeca, također s diplomama. Evo kako jedna majka opisuje obiteljsku situaciju: »Ne, nisam još otišla u mirovinu. Uvjete za

diplomama uzdržavani od roditelja. S druge strane, oni koji bi već mogli u mirovinu, još rade, svim silama se trudeći zadržati radno mjesto, jer nekoga egzistencijalno ispomažu. Ni tradicionalna biološka smjena radnih generacija više ne funkcionira po višedecenijskom poretku. Radno mjesto (s »pristojnom« plaćom)

Fonda mirovinskog i invalidskog osiguranja. Nakon ispunjavanja uvjeta za umirovljenje, propisanih zakonom, na poslodavcu i zaposleniku je krajnji dogovor. Zakon o radu propisuje prestanak radnog odnosa »kad zaposleni navrš 65 godina života i najmanje 15 godina staža osiguranja, ako se poslodavac i zaposleni drukčije ne sporazumiju«. (U najavljenim izmjenama ovog zakona spominje se pomicanje granice godina života naviše).

U traganju za profesionalnim ostvarenjem i izvorom egzistencije, obrt, oduvijek smatran zlata vrijedan, i u ovim vremenima, tjeskobnim po kapacitete zaposlenosti, pokazao je svoje prednosti i laku prilagodljivost, pogotovu kada je postavljen na obiteljskoj tradiciji. Nekoliko zanimljivih pojava karakterizira područje subotičkog obrtništva posljednjih godina, a jedna od njih je da su se zanatskim radionicama s tradicionalno »muškim« poslovima pridružile ili poslove nastavile voditi - žene. Kćerke, uglavnom školovane za neke druge profesije, ali od djetinjstva upućene u zanatske vještine obiteljskog posla. Metalnu žicu i predmete od žice sada pravi inženjerka građevinarstva, užad i druga slična pletiva stvara fakultetski obrazovana menadžerica, ekonomistkinja drugi dio karijere gradi na proizvodima od gline... Mnoge zanatske obitelji su djecu usmjeravale i upućivale i u druge profesije, mimo obiteljske, ali ih obučavale i u okviru svojih radionica. Tako su se u oskudici mogućnosti za zapošljavanje mladi nastavili baviti obiteljskim zanatstvom, koje im je spletom različitih okolnosti preraslo u primarnu profesiju.

Obitelj pokazuje svoju snagu u svakom vremenu.

Katarina Korponaić

ih je uputio kako od preostalih njiva nakon provedene agrarne reforme i konfiskacije, četvero djece i njihove buduće obitelji neće moći ostvariti egzistenciju i napredak. Dvije kćeri vremenom su postale učiteljice, jedan sin se opredijelio za agronomiju, drugi za obrt. Očevu zemlju, a potom njihovu, naslijeđenu, do danas su sačuvali i obrađivali. Bilo je to vrijeme kada su mnogi najbolju perspektivu vidjeli u školovanju, što višem to bolje, jer je desetljećima radno mjesto uz adekvatnu diplomu osiguravalo pouzdanu egzistenciju.

S (neuspješnom, dugom i teškom) privatizacijom poduzeća postavka se okrenula: na tisuće radnih mjesta nije sačuvalo ni visoko obrazovanje, niti sveo-

umirovljenje imam, ali sam ostala raditi, daje mi takvo pravo i zakon. Moj sin još uvijek nije našao zaposlenje i dok se za njega ne nađe radno mjesto moram raditi. Srećom u mojoj tvrtki pristaju na moj ostanak u zaposlenju, i pokraj ispunjenih uvjeta za umirovljenje. Sin je upravo 'otpao' na još jednom natječaju.»

Sada, kada su na istim listama nezaposlenih i djeca i njihovi roditelji, konkurirajući praktički zajedno na tržištu na ono malo povremenih i privremenih slobodnih radnih mjesta, stvorilo se jedno teško odmršivo klupko složenih društvenih, socijalnih i obiteljskih odnosa, gdje mladi, školovani, puni energije, u životnoj dobi stvoreni za stvaranje čekaju, vrlo često i s fakultetskim

izdignuto je na pijedestal iznad svih drugih potreba. Naravno, sve je to u tijesnoj vezi s osiguranjem egzistencije koja se za većinu srozala na najniže grane.

Iako, s jedne strane, javnost prigovara što se uvjeti za umirovljenje pooštavaju, tj. »pomiču« godine života do kojih će se raditi, dio zaposlenih nastoji ostati u radnom odnosu što duže. Kako to regulira aktualni Zakon o mirovinskom i invalidskom osiguranju? Po ovim propisima mirovina je osobno pravo i pritom propisuje uvjete kada osiguranik MOŽE, ali ne i MORA podnijeti zahtjev za ostvarivanje ovoga prava. Pojednostavljeno, sve dok osiguranik ne podnese zahtjev nadležnoj filijali, ovaj postupak se ne pokreće od strane

OD 4. DO 7. LIPNJA U SUBOTICI SE ODRŽAVA 8. MEĐUNARODNI I REGIONALNI SAJAM GOSPODARSTVA

Mali biznis i stari zanati

»Mali biznis i stari zanati – veliki izazov na pragu EU«, tema je ovogodišnjeg 8. međunarodnog i regionalnog sajma gospodarstva, koji će biti održan od 4. do 7. lipnja u Dvorani sportova u Subotici.

»Malo poduzetništvo je bilo i sada je temelj gospodarskih aktivnosti, osobito u kriznim situacijama ono je znalo biti pokretač gospodarskih aktivnosti i zbog toga smo se odlučili za tu temu«, kazala je *Ilinka Vukoja*, v.d. direktorice JKP »Subotičke tržnice«, poduzeća koje je organizator i realizator subotičkog sajma. Ona je istaknula kako je cilj sajma pružiti prostor i mogućnost predstavljanja, upoznavanja i uspostavljanja kontakata gospodarstvenika kako iz Srbije tako i iz regije, te pozvala sugrađane da posjete i obidu manifestaciju za koju će ulaz i ove godine biti besplatan.

Glavni pokrovitelj sajma i ove je godine Grad Subotica, iz čijeg proračuna je za organizaciju manifestacije izdvojeno dva milijuna dinara, što je 20 posto manje u odnosu na prošlu godinu.

NOVINA – BESPLATNI ŠTANDOVI

Pomoćnik gradonačelnika za područje gospodarstva *Ljuben Hristov* iznio je kako su za sada svoje sudjelovanje potvrdili gradovi iz Hrvatske, Mađarske, Švedske, Crne Gore, a očekuje se potvrda iz Makedonije i Rumunjske. »Osim što će predstaviti svoje lokalne samouprave, oni predstavljaju i mogućnosti njihovog gospodarstva. Novina na sajmu bit će besplatni štandovi za subotičke mjesne zajednice i tamošnje poduzetnike koji se bave starim zanatima za izlaganje

Do sada su svoje sudjelovanje potvrdili gradovi i poduzetnici iz Hrvatske, Mađarske, Švedske, Crne Gore, a očekuje se potvrda iz Makedonije i Rumunjske

vlastitih proizvoda, a također će besplatni štandovi biti osigurani za subotičke srednje škole koje se bave određenim zanatskim djelatnostima«, kazao je Hristov.

Ivan Vojnić Tunić, glavni tajnik Regionalne gospodarske komore Subotica, kazao je kako se na sajmu želi istaknuti značaj malog poduzetništva i zanatstva, koje u Subotici ove godine obilježava 250 godina, ali i važnost povezivanja i gospodarskog razvoja regija, koje će u budućnosti biti osnova razvoja zemlje. On je najavio zajedničko predstavljanje regija sjeverne Bačke i Potisja kroz prizmu malih poduzetnika, kojih u ovoj regiji ima oko 6.500, ali i predstavljanje više

od 30 reprezentativnih poduzeća iz šest regija u Srbiji. Zemlja partner ovogodišnjeg subotičkog dajma bit će Crna Gora, koju će predstaviti gospodarska komora te države s predstavnicima Luke Bar i turističkim djelatnicima, a među inozemnim sudionicima očekuju se gospodarske komore iz Hrvatske, Mađarske i Crne Gore, te najavljeni posjet izaslanstva gospodarstvenika Švedske.

POVEĆAVA SE BROJ SUDIIONIKA

Tri tjedna pred početak sajma već je popunjeno 80 posto kapaciteta sajamskog prostora, a prijavljeni izlagači se pretežito

bave prerađivačkom, metalskom, uslužnom i zanatskom djelatnošću.

Na pitanje novinara kakav je benefit za gospodarstvenike izlagače od sedam godina sajmovi, sugovornici su kazali kako, premda izlagači nemaju nikakvu obvezu prikazati rezultate sudjelovanja na sajmu, ipak u anketama koje provode »Subotičke tržnice« iznose pozitivne ocjene. Neki od izlagača sudjeluju na sajmu neizostavno svake godine, te se razvilo pozitivno ozračje i prepoznatljivost sajma na kojemu se svake godine povećava broj sudionika regija.

S. M.

»Hrvatskoj riječi« 200 tisuća manje

Na temelju javnog natječaja i na prijedlog nadležnog povjerenstva, gradonačelnik Subotice donio je rješenje o raspodjeli sredstava iz proračuna za financiranje ili sufinanciranje programa i projekata u području javnog informiranja u ovoj godini. Ukupno raspodijeljena sredstva za tiskane medije iznose oko 3,4 milijuna dinara, a dobilo ih je šest medija. »Hrvatska riječ« je dobila 300 tisuća dinara, što je za 200 tisuća manje nego lani. Isti iznos (300.000 dinara) dobio je i Bunjevački omladinski centar za rad dječje novinske agencije. Najviše je dodijeljeno dnevniku »Magyar szó« za projekt Subotička gradska i regionalna dnevna dešavanja 971.000 dinara, »Subotičkim novinama« za projekt »Život u prigradskim naseljima« 700.000 dinara, koliko i mjesečnom magazinu »Dani«, dok je Hét Nap d.o.o »Subotički dnevnik« dobio 400.000 dinara. Elektroničkim medijima dodijeljeno je 17,6 milijuna dinara, a sredstva je dobilo 12 medija: Pannon TV 5,7 milijuna dinara, Srpska pravoslavna crkvena općina »Jutrenje-info« 595.500 dinara, City TV 2,5 milijuna, YU Eco TV 4.000.000, Radio Marija 595.500 dinara, TV K23 za »TV Tjednik« 400.000, Radio TV K23 1,5 milijuna, NIU »Bunjevački informativni centar« 400.000, Noah Agency 700.000, Dinovizija 500.000, D&D Photo Sport na internetu 200.000 i SNOMA Informativni program 500.000 dinara.

Predavanje o rodnoj ravnopravnosti u Tavankutu

Asocijacija za žensku ekonomsku inicijativu Femina Creativa i Savjet za rodnu ravnopravnost Grada Subotice u subotu su, 11. svibnja, održali radionicu i predavanje u Tavankutu na temu rodne ravnopravnosti. Svrha radionice je prikupljanje podataka za izradu nacrtu Akcijskog plana za rodnu ravnopravnost i poboljšanje položaja žena u Gradu Subotici. Ružica Rudić Vranić, izvršna direkto-

rica Asocijacije za žensku ekonomsku inicijativu Femina Creativa, kaže: »Femina Creativa dugi niz godina surađuje s HKPD »Matija Gubec«, kao i s nedavno osnovanom Galerijom. Do sada smo u nekoliko navrata organizirali zajedničke akcije, izložbe, a u nekoliko navrata sam držala predavanja o rodnoj ravnopravnosti i dovodila goste iz drugih mjesta Vojvodine i uže Srbije.« Femina Creativa će se i ubuduće pojaviti kao suradnik ovih dviju tavankutskih udruga prilikom organizacije Svjetskog kongresa slame sredinom srpnja ove godine. Ladislav Suknović, predsjednik HKPD »Matija Gubec«, istaknuo je kako je ova udruga razvila svoju mrežu djelovanja, a jedna od glavnih aktivnosti je rad na rodnoj ravnopravnosti i poticanje prava žena, pozivajući također sve žene koje se bave bilo kojom aktivnošću da se uključe u rad udruge.

I. D.

PROGRAM POSVEĆEN MATOŠU U HRVATSKOM DOMU U SOMBORU

»Voyage s Matošem« drugom prigodom

Najavljeno obilježavanje stote obljetnice smrti pjesnika Antuna Gustava Matoša programom »Voyage s Matošem« Nevene Milinko, a u organizaciji Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, Hrvatske čitaonice i Gradske knjižnice, koje je u Somboru trebalo biti priređeno 10. svibnja, otkazano je, pa su domaćini HKUD »Vladimir Nazor« angažirali nove sudionike i održali večer posvećenu Matošu. »Na sjednici Izvršnog odbora prihvatili smo da programu o Matošu prethodi projekcija filma o Iliju Okrugiću, Hrvatske udruge Beograd 'Tin Ujević. Želja nam je bila dvama programima privući što više posjetitelja. Neugodno smo bili iznedeženi ovim otkazivanjem, tim prije što su taj program najavili i svi mediji. Bili smo prinuđeni u kratkom roku pripremiti drugi program i zahvaljujući Zvonimiru Pelajiću i Mariji Šeremešić mislim da su svi nazočni bili zadovoljni«, kaže predsjednik »Nazora« Mata Matarić. Pelajić i Šeremešić govorili su o Matošu, a recitaroti HKUPD-a »Matoš« iz Plavne i Bojana Jozić iz Sombora Matoševе stihove.

Katarina Čeliković, menadžerica kulturnih aktivnosti Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, pojašnjava kako je program »Voyage s Matošem« ranije bio visoko dogovoren i medijski najavljen, ali je bez konzultacija s organizatorima njegova satnica pomaknuta. »Nakon što je dogovorena satnica i visoko dogovoren program sa sedmero ljudi koji su iz Subotice i Novog Sada, a koji su spremno otkazali svoje obveze, mi smo dan ranije saznali kako će pola sata prije našeg programa biti organizirana nenajavljena projekcija filma, što je potpuno drugi medij, a nakon kojega koncentracija publike ne bi bila ista za naš program. Sudionici našeg programa, od kojih je jedan trebao stići čak iz Rumunjske, nisu mogli više prihvatiti da se naš program miče za najmanje sat vremena. Tehnički je složeno pripremiti ozvučenje, dva prijenosna računala, scenu i to ne bi išlo kako je zamišljeno u novim okolnostima. Nadamo se da će se HKUD 'Vladimir Nazor' javiti i da će biti dogovoren neki drugi termin«, kaže Katarina Čeliković.

Z. V.

GOSPA TEKIJSKA PONOVO OKUPILA BROJNE GLAZBENIKE

Nitko nije ostao ravnodušan

I ove je godine, mjeseca svibnja, biskupijsko svetište na Tekijama bilo na poseban način ispunjeno »Molitvom i pjesmom Gospi Tekijskoj«, koje su u vidu istoimenog slogana obilježile četvrti po redu koncert Marijanskih pjesama.

Kako se, prema tradiciji Rimokatoličke crkve, radi o mjesecu posvećenom naglašenijem štovanju Bogorodice, u svetištu je još 7. svibnja 2011. godine organiziran prvi skup crkvenih pjevača, zborova i svirača, pozvanih svojim umijećem odati čast Onoj koja je »svake hvale predostojna« te raznolikošću nastupa svjedočiti o neiscrpnom bogatstvu kršćanskog glazbenog naslijeđa.

U četverogodišnjem nizu održavanja, uključujući i posljednji, na koncertu su sudjelovala 23 izvođača. Tako je ove godine, u subotu 10. svibnja, nakon svečane sv. mise koju je uz koncelebraciju petorice svećenika služio srijemski biskup mons. Đuro Gašparović, nastupilo petero sudionika.

Posebnost ovogodišnjeg koncerta bila je što se njegovo održavanje

odvijalo u godini koju je uprava svetišta nedavno proglasila »Godinom Ilije Okrugića Srijemca«, svećenika zaslužnog za obnovu tekijskog svetišta.

NASTUPI RAZNOVRNIH IZVOĐAČA

Program koncerta otvorio je Ekumenski muški zbor iz Beograda, gotovo savršeno izvedeći složene vokalne skladbe: »Marije, djevo«, »Ave Maria«, »Bogorodice, djevo«, »Gospin laudate« i »Mati vseh rodov«. Zborom je ravnao Bratislav Prokić. Drugi po redu, nastupili su pjevači župe sveta Katarina iz Nijemaca (RH), koji su predvodili i liturgijsko pjevanje tijekom sv. mise. Predvođeni đakonom i orguljašem vlč. Pavom Mikulčićem, interpretirali su dvije pjesme: »O, pruži mile ruke« i »Prejasa kraljice«.

Presjek vokalnih izvedbi učinjen je vokalno-instrumentalnim nastupom obitelji Balaž. Violinist, prof. Florijan Balaž odsvirao je, uz pratnju orguljaša Petra Pifata, Schubertovu »Ave

Maria«, a potom je uz istovrsnu glazbenu pratnju Florijanova supruga Marta (sopran) izvela također poznatu skladbu Ave Maria«, autora J. S. Bacha i C. Gounoda. Nešto jednostavnije, pučko pjevanje, karakteristično za mnoge današnje seoske župe, predstavila je skupina pjevača iz bačkog mjesta Sonta, iz župe sveti Lovro. Njihov jednoglasni način pjevanja bio je potpuno u skladu s repertoarom koji su pripremili i otpjevali: »Marija kroz življenje«, »Ružica majska«, »Ja sam sirota« i »Zdravo, Majko Isusova«. Posljednja su nastupila djeca iz novosadskih pjevačkih zborova »Ison« i »Bajićevi slavuji«, pod ravnanjem Miše Blizanca. Riječ je o jedinstvenom inkluzivnom zboru koji čine i djeca s posebnim potrebama. Bilo je doista dirljivo slušati i gledati nastup koji je uključivao i »pjevanje rukama«. Posjetitelji su živo pratili i prihvaćali izvođenje svih skladbi (»Majke, majke«, »Dostojno jest«, »Veliča duša moja Gospodina«), a napose završnu pjesmu »Molitva« koja je postala himnom Festivala Europe »Hearts in harmony«.

Nakon ovoga nastupa, iz crkve nitko nije mogao izaći ravnodušan.

DAROV I ZAHVALE

Na koncu je ravnatelj svetišta vlč. Stjepan Barišić podijelio skromne poklone predstavnicima svih izvođačkih skupina, a biskup Đuro im je potom od srca zahvalio, ističući kako su Tekije »danas upriličile jedinstvo u različitosti. Gospa koja nas je okupila u jedinstvo, u zajedništvo kod ovoga koncerta... u različitosti pjesama, svirki, glazbe i u različitosti našega života«.

Svečanost je završena pjevanjem Okrugićeve himne tekijskog svetišta, u zajedničkoj interpretaciji svih sudionika. Program su vodili Dejana Jelečanin i Petar Pifat.

Druženje je nastavljeno vani, pokraj crkve. Realizaciju koncerta podržali su Pokrajinsko tajništvo za kulturu i javno informiranje, Srijemska biskupija i brojni pojedinci, članovi petrovaradinskih župa.

E. P.

KARAVANA U VIŠE VOJVOĐANSKIH MJESTA

Svi za prava, prava za sve

Da su ljudska prava i njihova zaštita još uvijek veoma bitna i važna tema našeg društva potvrdila je i karavana »Svi za prava – prava za sve«, koja je prošla kroz Novi Sad 7. svibnja, a održana je u klubu Fabrika. Ovaj je projekt osmišljen da pridonese smanjenju i prestanku kršenja ljudskih prava i temeljnih sloboda među vojvođanskim srednjoškolcima,

ljudskih prava pokazao je kako među srednjoškolcima postoji iznimno velik porast želje za informacijama o pitanju ljudskih prava.

Posjetitelji su imali prigodu razgovarati s *Gordanom Stojaković*, aktivisticom i borceom za prava žena, *Danicom Todorov*, zamjenicom pokrajinskog pučkog pravobranitelja, *Mirjanom Isakov* iz ŠOSO »Milan Petrović«,

kao i da se unaprijedi inkluzivnost i pluralizam Vojvodine putem jačanja kapaciteta nositelja dužnosti i nositelja prava da implementiraju međunarodne i domaće propise.

Ovim je putem predstavljena i prva online didaktička igrice na temu ljudskih prava ARRA na platformi društvene mreže Facebook, koja je proizvod didaktičkih radionica koje su rađene u 17 srednjih škola u Vojvodini, kao i kratki filmovi koje su na ovu temu napravili srednjoškolci na radionicama zimskog filmskog ateljea. Učenici iz SOŠO »Milan Petrović« prvi su put predstavili uređaj »Soundbeam«, koji predstavlja tehnologiju pomoću koje osobe s invaliditetom mogu stvarati glazbu, a događaj je okrunjen performansom koji je nastao iz procesa kolektivnog istraživanja ljudskih prava. Ovaj projekt i dobar odziv mladih i njihov interes za novim didaktičkim alatima, kao i kreativnim radionicama na temu

Snežanom Đukić iz Izaslanstva EU u Republici Srbiji, kao i s predstavnicima Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice.

Tom je prigodom *Svetlana Nikolić* iz SOŠO »Milan Petrović« naglasila kako trebamo živjeti jedni s drugima, a ne jedni pored drugih, jer iako na prvi pogled djeluje da smo svi isti, stvarnost nas vrlo često demantira. *Danica Todorov*, zamjenica pučkog pravobranitelja za ravnopravnost spolova, istaknula je kako srednjoškolci i djeca moraju biti svjesni uloge interneta i Facebooka i moraju zaštititi svoj identitet.

Nositelj projekta je Studentski kulturni centar Novog Sada, a financiralo ga je Izaslanstvo Europske unije u Republici Srbiji. Karavana osim Novog Sada, obilazi Suboticu, Zrenjanin, Sombor i Srijemske Karlovce.

Anita Klinac

TJEDAN U BAČKOJ

Na slijepom kolosijeku

Neki mladi ljudi divljali su prije nekoliko dana, točnije noći, ulicama Sombora. Iza njih je ostao kaos, polupani izlozi, prozori, tezge, kante za smeće. Bijes i objest, što li drugo reći na sve to. Kakve nam to generacije mladih ljudi stasaju, što im mi kao roditelji, što im škola i konačno što im okruženje u kome žive nudi? Ima li izlaza iz ovog beznađa? Naravno da ima. U to sam se osvjedočila i sama radeći u novinarskoj radionici našeg tjednika s nekoliko mališana. Pametni, željni nešto novoga naučiti, samo im treba dati mogućnosti za to. Kakve im mi to mogućnosti i primjere dajemo? Ovo pitam nas roditelje, obrazovni sustav i medije. Nametnulo mi se to kao najjači dojam prošlog tjedna. Sve drugo će se nekako riješiti, ali jednom upropašteni mladi ljudi teško će ponovno na pravi kolosijek.

Teško će na pravi kolosijek i jednom upropašteni gospodarski sustav, pa mi zato kao utopija djeluje vijest sa Sajma zapošljavanja u Apatinu, gdje su poslodavci tražili 180 radnika. Ima tih sajmova svake godine i uvijek se barata nekim brojkama slobodnih radnih mjesta, a kolona onih u potrazi za bilo kakvim poslom sve je dulja i beznađežnija. Bilo bi lijepo vidjeti koliko je poslije sajmova stvarno uposleno radnika i koliko njih se na poslu zadržalo dulje od probnoga rada, ili dulje od razdoblja na koje je poslodavac obvezan, ukoliko želi iskoristiti poticaje države.

Dok pišem ove redove u Skupštini Srbije upravo su usvojene izmjene Zakona o privatizaciji. Prema slovu tog zakona vjerovnicima poduzeća u restrukturiranju za naplatu potraživanja trebat će i vremena, truda, a i sreće. Što drugačije reći za proceduru koja podrazumijeva prijavu potraživanja u roku od 30 dana Agenciji za privatizaciju, koja ima 90 dana rok utvrditi visinu potraživanja i sačiniti prijedlog za naplatu? Dobilo je oko 2.000 uposlenika u tim poduzećima u zapadnoj Bačkoj tako još malo umjetnog disanja, još nekoliko mjeseci. Ali, što dalje?

Nametnuo mi se tu jedan skorašnji razgovor sa ženom koja na somborskoj tržnici prodaje čarape. Uvjet za mirovinu nema, jer joj vlasnik tvrtke u kojoj je radila duguje za plaće i doprinose. Ima izvršnu sudsku presudu da naplati svoj dug, i ona kao i nekoliko desetina njenih kolega. Ima je već nekoliko godina, ali kao i da je nema, jer je snalažljivi, ili s dobrim vezama gazda našao načina tu obvezu godinama izbjegavati. Gdje je sada tu država da pomogne? Ili je ona nekome majka, a nekome maćeha.

Z. Vasiljević

KOZARSTVO U SRIJEMU

Tko ne izvozi, ovdje nema što tražiti

Procjena stručne javnosti je da će proizvođači od kozjeg mlijeka biti deficitarni u idućem desetljeću, a da će potražnja za njima progresivno rasti. Kozarstvu, kao i stočarstvu, važnim gospodarskim granama, neophodna je pomoć države. Ove je godine Ministarstvo poljoprivrede podiglo subvencije za priplodne ovce i koze s četiri na sedam tisuća dinara, što bi trebalo pridonijeti razvoju ove grane. Subvencije su namijenjene podizanju kvalitete priploda, sustavima za preradu mlijeka, za mužu i slično. Iz udruga stočara i kozara navode kako su subvencije dobre, ali da u pojedinim

i oni koji se bave uzgojem priplodnih ovaca, koza i krmača. Kako se navodi, bitno je da taj sustav opstane i da potpora stočarima u idućoj godini bude još veća.

KOZARI U KUKUJEVCIMA

Potaknuti svim novinama vezanim za poticanje stočarstva u ovoj godini, posjetili smo farmu za uzgoj koza i preradu mlijeka »Beokapra« u Kukujevcima. Ova je farma formirana prije pet godina na inicijativu četvorice entuzijasta, sadašnjih vlasnika *Srđana Kovačevića, Radomira Roganovića, Predraga i Luke*

govinom. Najveću podršku za izgradnju farme dobili su od Mjesne zajednice Kukujevci, koja im je na 99 godina uz novčanu naknadu, ustupila 3 hektara zemljišta na atraktivnoj lokaciji Beograd-Zagreb, zatim od lokalne samouprave Općine Šid, koja im je osigurala dokumentaciju za početak izgradnje farme. Pomoć u sufinanciranju za otvaranje pogona vlasnici su dobili i od Vlade AP Vojvodine preko Pokrajinskog tajništva za znanost i tehnološki razvoj, u iznosu od 25 milijuna dinara. U ukupnu opremu i koze uloženo je 2,5 milijuna eura, do sada su kredit vratili u iznosu od 1,2 milijuna eura. Farma je sagrađena prema europskim standardima, objekti su potpuno prilagođeni potrebama koza i jarića i na farmi je uposleno preko 20 radnika. U glavnom objektu trenutačno se nalazi 370 muznih koza, a s najmlađim grlima, koja su proš-

la stručnu selekciju, trenutačno ih ima 630. Početak je, prema navodima vlasnika, bio težak, ali su mišljenja kako će se njihov trud u dogledno vrijeme i isplatiti, a prvi rezultati su već vidljivi: »U vrijeme kada smo otpočinjali proizvodnju, u Austriji smo kupili 179 visokomlječnih saskih koza koje smo specijaliziranim vozilima doprijemili na farmu u Kukujevce. Svaka koza tijekom godine da od 900-1000 litara mlijeka i pomoću električne muže koju smo uveli u 24 boksa, cjevovodom doprijemamo do laktofriza kapaciteta od 2.000 litara, a zatim se pretaču u bačve novosagrađene mljekare. Osim mlijeka naših koza, dopremamo

Proizvodi poduzeća »Beokapra«

dijelovima Srbije ima mnogo proizvođača, ali nema preradivača. Ministar pak smatra kako je rješenje u udruživanju malih proizvođača. Poticaji za stočarstvo povećani su u ovoj godini i to je najznačajnija promjena u preraspodjeli subvencija poljoprivredi. Uzgajivači janjadi dobivaju dvostruko više sredstava, a na veće poticaje mogu računati

Nikčevića, koji su 2009. godine vlastitim sredstvima i novcem od podignutog kredita u iznosu od 1,7 milijuna eura, izgradili objekte i farmu u Kukujevcima. Kako su naveli, Kukujevce su odabrali kao dobru destinaciju s obzirom da je u blizini željeznički čvor, autocesta, a općina Šid se nalazi na tromeđi s Republikom Hrvatskom i Bosnom i Herce-

POTREBNE SU NAM POVOLJNE KREDITNE LINIJE

»Smatram da država treba stvoriti dobru klimu, sigurnost, dobrog partnera, da možemo raditi, kao i ekonomske predstavnike u jakim svjetskim centrima. Također, potrebne su nam povoljne kreditne linije, kako bismo mogli izvoziti naše proizvode, a za to nam treba i kargo centar, jer trenutačno nemamo povoljan način za brzu isporuku naših proizvoda«, smatra Srđan Kovačević

TJEDAN U SRIJEMU

Modernizacija
pruga

Vijest koja je obradovala mnoge Srijemce protekloga tjedna je prijem i promocija 32 najsuvremenija ruska građevinska stroja, koji je izvršen na željezničkoj postaji u Rumi, a koji će se koristiti za remont naših pruga. Za prijem spomenutih strojeva Ruma je odabrana, prema riječima generalnog direktora Željeznice Srbije *Dragoljuba Simonovića*, zato što se smatra jednim od najboljih čvorova u financijskom, operativnom i organizacijskom smislu. Također, tu je povećan prijevoz robe za 45 posto u odnosu na 2012. godinu, kao i prijevoz putnika za skoro 160 posto. Promociji su nazočili predstavnici Željeznice Srbije, zatim tvrtke zadužene za realizaciju ruskog kredita za modernizaciju srpskih željeznica »RŽD Internacional«, čiji su osnivač Ruske željeznice, Veleposlanstvo Ruske Federacije i lokalne samouprave. Riječ je o mehanizaciji ruske kompanije »Remputmaš«, koja je predviđena za demontažu i montažu kolosijeka u skladu s ruskom tehnologijom i propisima srpskih željeznica. Projekt modernizacije financira se iz ruskog državnog kredita čija je ukupna vrijednost 800 milijuna dolara plus 15 posto koje je osigurala Vlada Srbije. Kako je rečeno, već sredinom ove godine trebali bi početi radovi na remontu dvije dionice, Koridoru 10, a to su Ruma - Golubinci i Sopot Kosmajski - Mladenovac, dok bi krajem 2014. godine počeli radovi na dionici Mala Krsna - Velika Plana, a zatim na ostale tri dionice na Koridoru 10, Vinarci - Đorđevo, Vranjska Banja - Ristovac i Bujanovac - Bukarevac. Po završetku tih radova, najavljeni su radovi na modernizaciji pruga, izgradnjom nove pruge između Stare Pazove i Novog Sada, kao i na pruzi Beograd - Bar. Informacija koju su tom prilikom dali široj javnosti odnosila se na brzinu vlakova koja će, prema obećanjima, za neke tri godine dostići brzinu od 120 do 160 km/h.

Predviđeno je, osim ako se i ovo, kao i mnoga dosadašnja obećanja ne izjalovi, da se za 100 milijuna dolara kupe dizel motorni vlakovi (jer pruge u Srbiji imaju za sada samo 1200 kilometara elektrificirane pruge, dok je ostalo 2800 neelektrificirano). Tako će se građani konačno voziti u novim vlakovima. Još kada se svim ovim navodima doda i to kako će završetak Koridora 10 pomoći Srbiji, jer će se povećati količina prometa robe iz Zapadne Europe kroz Srbiju, što će, kako je tijekom prijema strojeva rečeno, značiti veliki ekonomski rast Srbije, zapitali smo se da li je moguće da još uvijek vjerujemo pričama o skorašnjim boljim vremenima, pogotovo u ekonomskom smislu. Ili je ovaj slučaj izuzetak. Pokazat će vrijeme.

S. Darabašić

Početak je bio težak, ali su mišljenja kako će se njihov trud u dogledno vrijeme i isplatiti, a prvi rezultati su već vidljivi Farma je sagrađena prema europskim standardima, objekti su potpuno prilagođeni potrebama koza i jarića i na farmi je uposlano preko 20 radnika*

i mlijeko naših dvaju kooperanata iz okolice Novog Sada i Zrenjanina, od kojih imamo oko 1.000 litara dnevne proizvodnje. Mikrobiološke analize radimo dva puta mjesečno, a za rusko tržište i tri puta. Dnevno proizvedemo 4.000 litara mlijeka, a osim toga proizvodimo i šest vrsta sireva koje radimo ručno, jogurt, surutku i probiotske napitke», ističe Srđan Kovačević, jedan od vlasnika Beokapre. Jedan od najskupljih sireva je »kaparelo« sir u listu kestena, koji na ruskom tržištu dostiže cijenu i od 110 eura za kilogram, a osim njega proizvode i sir u hrastovom pepelu i kori. Najjeftiniji je bijeli sir, čija je cijena 30 eura po kilogramu. Proizvodi s ove farme se prodaju preko dvaju trgovačkih lanaca, hotelima, a trećina proizvoda se izvozi u Bosnu i Hercegovinu, Makedoniju i Crnu Goru. U planu je izvoz na nova tržišta, njemačko i talijansko, s obzirom da je »Beokapra« jedno od triju poduzeća u Srbiji koja ima pravo na izvoz eko proizvoda.

POGUBNI KREDITI ZA PROIZVODNJU

Za početak proizvodnje jedan od vlasnika Srđan Kovačević kaže kako je ulazak u investiciju bio ludost, ali su išli i s ciljem stvoriti uvjete za izvoz. I kako navodi, pet godina rada

potrebno je kako bi se primijetili prvi plodovi: »Ukupna vrijednost investicije nam je 3 milijuna eura. Nijedan naš kredit nije bio duži od pet godina, što mislim da je pogubno. U svim zemljama Europske unije krediti su na 15 godina s grejs periodom od pet godina, što je sasvim ispravno. Tko ne izvozi, ovdje nema što tražiti. Odnos trgovačkih lanaca prema nama je nekorektan i zato rijetko tko danas u Srbiji ulaže toliki novac u takvu vrstu investicije«, ističe Srđan Kovačević. I pored toga iz ovog poduzeća najavljuju proširenje kapaciteta, izgradnju novog objekta za proizvodnju sireva, kao i ulaganje u energetska efikasnost postavljanjem solarnih panela, kao i ulazak u organsku proizvodnju i grijanje na biomasu koja, prema Kovačevićevim riječima, u Vojvodini propada. Sve je to u planu u cilju stvaranja organskih proizvoda koji su sve traženiji, pogotovo na ruskom tržištu. I kako i sami navode, sve investicije koje su u planu tiču se stvaranja adekvatnih uvjeta, kako na samoj farmi i mljekari, tako njihovih proizvoda za izvoz, koji im je trenutačno jedina nada da se ova vrijedna investicija u dogledno vrijeme isplati, a proizvodi visoke kvalitete pronađu svoje mjesto u svjetskim metropolama.

Suzana Darabašić

STIPAN JARAMAZOVIĆ I SONJA BERTA, KONCERT MAJSTORI

Magija tamburice

Glazba se u našoj kući svakodnevno događala kroz vježbanje i sviranje

Realno jedan od najprepoznatljivijih brendova sjevera Bačke svakako je tamburica, žičani instrument koji svojim tonovima duboko zadire u ljudsku dušu. A zadire duboko i u mnoge obitelji ovoga podneblja. *Stipana Jaramazovića*, barda tamburice i osnivača Subotičkog tamburaškog orkestra i njegovu kćer *Sonju* udanu *Berta*, danas profesoricu ovoga instrumenta u Muzičkoj školi, ona povezuje od njenih najmlađih dana. Tamburašku priču obitelji Jaramazović započinje njen prvi tamburaš:

»Nitko se prije mene u mojoj obitelji nije bavio glazbom, a

moja sklonost prema ovom instrumentu započela je još kada su u mom djetinjstvu u susjedstvu bili svatovi. Tamo sam vidio tamburaše i više ništa drugo od cijelih svatova nisam ni vidio. Bila je svojevrsna magija koja me je trenutačno očarala i traje i do današnjih dana«, otkrio nam je Stipan tajnu svojih tamburaških prapočetaka.

S TAMBURICOM VIŠE OD POLA STOLJEĆA

Kada se već vratio u daleku glazbenu prošlost, Jaramazović nam je počeo pričati i kako je tekao njegov glazbeni razvoj.

»Ključni trenutak za moju glazbenu karijeru dogodio se početkom 1959. godine, kada je OKUD 'Mladost' raspisao natječaj u nastojanju formiranja tamburaškog orkestra. Najzaslužniji što sam se i ja našao u toj priči bio je moj profesor tjelesnog odgoja *Antun Katančić*, inače veliki zaljubljenik u tamburašku glazbu, koji je po cijeloj školi razglasio ovu vijest i odlučio sam se prijaviti.«

Poznato je kako je tamburica, kako bi se slikovito reklo, vrlo nježan instrument koji, ponavljamo, kao da ima dušu i mora se imati laka, majstorska ruka za njeno sviranje. Na koji ju je način Stipan

primio u svoje ruke, ne puštajući je više nikada?

»Tamburica traži fini pristup i nikakvo grubijanstvo ne dolazi u obzir, iskreno, nikada nisam o tome ni razmišljao jer mi se od početka činilo kako smo stvoreni jedno za drugo. Uporno vježbajući jednostavno sam naviknuo tako se odnositi prema njoj. A od te 1959. godine vježbao sam minimalno barem jedan sat svakoga dana, a često i puno više. Pa kada bismo sve to zbrojili do današnjih dana, ispalo bi to tisuće i tisuće sati, ali draž je u tome što više vježbaš, to ti se sve više otvaraju tajne tambure i ona te jednostavno opčinjava sve više. Iako

se mnogima na početku nužnost tog kontinuiranog i svakodnevnog vježbanja učini teškom i strašnom, vremenom to postaje veliko zadovoljstvo i ljubav za cijeli život, iskreno je priznao Stipan Jaramazović dodajući:

Nakon Mladosti, upisao sam se u Muzičku školu, potom se ponovno vratio u Mladost, a po odlasku na studij u Beograd svirao sam u AKUD 'Ivo Lola Ribar' i po povratku u Suboticu, nakon godinu dana svojevrsnog glazbenog traženja, odlučio sam 1976. godine osnovati Subotički tamburaški orkestar.«

OBITELJSKA NOTA

U duhu ove naše rubrike, slijedi pitanje bez koje ona ne bi imala svoga primarnog smisla. Je li tata Stipan izravno utjecao na izbor svoje kćeri Sonje?

»Mislim kako nisam, jednostavno glazba se u našoj kući svakodnevno događala kroz vježbanje i sviranje, pa je Sonji sve to u startu izgledalo normalno. Tako je i ona počela svirati još u predškolskom dobu«, nasmijao se tata Stipan i pogledao svoju kćer Sonju, danas profesoricu instru-

menta koji im je oboma obilježio život. A što o tome misli njegova kćer Sonja?

»Kad se podsjetim onih najranijih trenutaka svog druženja s tamburicom zbilja mi se čini kako se to nekako podrazumije-

Trenutak roditeljskog ponosa

Prije nekoliko godina, prije početka jednog velikog koncerta u Gradskoj kući, samo sam ustao s prve stolice koja je bila rezervirana za mene kao kocert majstora i pomaknuo se dalje i predao joj mjesto vođenja koncerta. Bio sam neizmjereno sretan i ponosan, ali sam osjetio i veliko olakšanje da više ne moram sam vući golemi teret koji ide uz to vodeće mjesto u orkestru. Sonja je bila spremna za tu ozbiljnu glazbenu ulogu, čak i spremnija i bolja od mene, ponosno je naglasio tata Stipan.

valo. Bila sam mala i tamburica se našla u mojim rukama, pa sam i ja počela svirati. A tata je od početka bio tu. Isprva kod kuće, a potom i u orkestru«, uključila se u razgovor i Stipanova kćer, profesorica tamburice Sonja Berta.

GLAZBA KAO PROFESIJA

»Kada sam bila mala svirala sam po inerciji, potom kada je došao pubertet počela sam se pomalo premišljati u stilu kako mi je teško i da ne bih baš nastavljala u tom smjeru, ali kada je došlo do upisa u srednju školu, a prijamni za glazbenu školu je bio znatno ranije pa sam ga ipak prošla, onda sam odlučila i ostati, a ne eksperimentirati u nekoj drugoj oblasti srednjoškolske naobrazbe.

No, kada sam otišla na Muzičku akademiju, tek onda sam shvatila kako je to ono pravo za mene i da sam napravila pravu stvar. Zato sam i zahvalna svom ocu što je bio dalekovidniji od mene, ne samo zbog tamburice nego i zbog glasovira koji je bio moj drugi instrument, znajući kako će mi poznavanje tog instrumenta dodatno pomoći u boljem glazbenom usavršavanju«, priznala je Sonja.

PROFESURA

Sonja Berta je profesorica u subotičkoj Muzičkoj školi i predaje na klasi tamburice. Kako ona s profesorske pozicije gleda na svoj roditeljsko – glazbeni odnos s tatom Stipanom?

»Mislim kako je uz naravno roditeljski, sve ovo jedan fantastičan kolegijalno – profesionalni odnos u kojemu imamo mogućnost velike suradnje i širenja iskustava, te produbljivanja znanja i daljnjih saznanja po pitanju glazbe koju oboje toliko volimo.

Što se tiče moje profesure, trenutčno predajem tamburicu učenicima nižih razreda i imam ih petnaest pod mojom stručnom paskom. Bili smo na mnogim natjecanjima, oni lijepo glazbeno napreduju, a jedna od njih spremna se i upisati srednju glazbenu i jednostavno sve to ide svojim uobičajenim tijekom.«

TREĆA GENERACIJA TAMBURICE

Hoće li i njezina djeca krenuti sličnim putem, s obzirom da se i u njezinom domu često svira?

»Tamburica, naravno, postoji i svira se, ali kćeri *Doris* i *Lucija* nemaju nikakvih pritisaka po pitanju njihove glazbene budućnosti. Kod njih postoji određeni interes, diraju i čeprkaju oko instrumenta, ali još uvijek su male, pa će biti još vremena. Neka sve to ide polagano i bez pritiska pa ako budu htjele i zavoleti...«, nasmijala se Sonja, slegnuvši ramenima na kraju ovog obiteljskog tamburaškog razgovora.

Dražen Prčić

Noć muzeja

Kultura je ovih dana u apsolutnom znaku sutrašnje »Noći muzeja«. Osnovna namjera ove manifestacije je da se muzejsko-galerijski sadržaji ponude što široj publici. Otuda »neklasično« vrijeme održavanja manifestacije (18-02 sata) te raznovrsni prateći – zabavni i animatorski – programi.

Inače, prva »Noć muzeja« održana je u Berlinu 1997. godine. Zbog velikog interesa za ovaj događaj, priča se pročula te ubrzo proširila diljem Europe, pa i svijeta. Tako je, prije jedanaest godina stigla i do nas, te u međuvremenu prerasla u produkcijski velik i izuzetno posjećen godišnji događaj.

Posjetitelji i veliki dio ljudi iz ustanova kulture, sudeći po medijskim najavama i izvješćima, jesu oduševljeni ovom manifestacijom. Publika to pokazuje dugim redovima ispred programskih lokacija u ovoj noći. S druge strane, ljudi iz struke ne kriju zadovoljstvo time što ustanove u kojima rade, »Noć muzeja«, makar i na jedan dan, čini najvažnijima u gradu. Naime, privlačenju publike, kao posebnoj djelatnosti, kulturne ustanove u svijetu sve više posvećuju veliku pozornost. Taj trend nije mimošao ni čuveni pariški Louvre. U cilju privlačenja nove publike, ta ustanova, među ostalim, organizira i »Flertovanje u muzeju«, gdje mladi dolaze na zabavu sa DJ-em »i upoznaju se ne samo međusobno, već i sa Luovreom.«

Međutim, »Noć muzeja« ima i svoje kritizere. Oni smatraju da se ovom manifestacijom kultura pretvara u zabavu, da se elitna i popularna kultura previše približavaju, kao i da se ovime podilazi suvremenom »društvu spektakla«. Neki pak, glede masovnosti posjeta, postavljaju i pitanje kvalitete same publike, zanemarujući činjenicu kako je u javnim ustanovama kulture dobrodošao gost svatko, bez obzira je li »kunsthistoričar« ili netko tko nema pojma o umjetnosti. I na koncu, ima i onih koji sumnjaju da ovakve i slične manifestacije mogu iole promijeniti odnos publike prema kulturnoj baštini i suvremenoj kulturnoj produkciji koja nam se nudi u muzejima i galerijama.

Potencijale »Noći muzeja«, prije svega veliki broj publike i marketinšku priču, prepoznale su i hrvatske ustanove i udruge kulture, kako u gradskim tako i u ruralnim sredinama. Za nadati se je da će ih iz godine u godinu biti sve više, i da će – bez obzira jesu li amateri i profesionalci – biti sve kreativniji u osmišljavanju svojih programa. Na taj način kultura ovdašnjih Hrvata, ali i njezini čuvari i stvaratelji, postaju vidljiviji.

D. B. P.

IZLOŽBA SLIKA IVANA ŠARČEVIĆA I SNEŽANE KUJUNDŽIĆ U SUBOTICI

Ambiciozni i vješti likovni stvaraoci

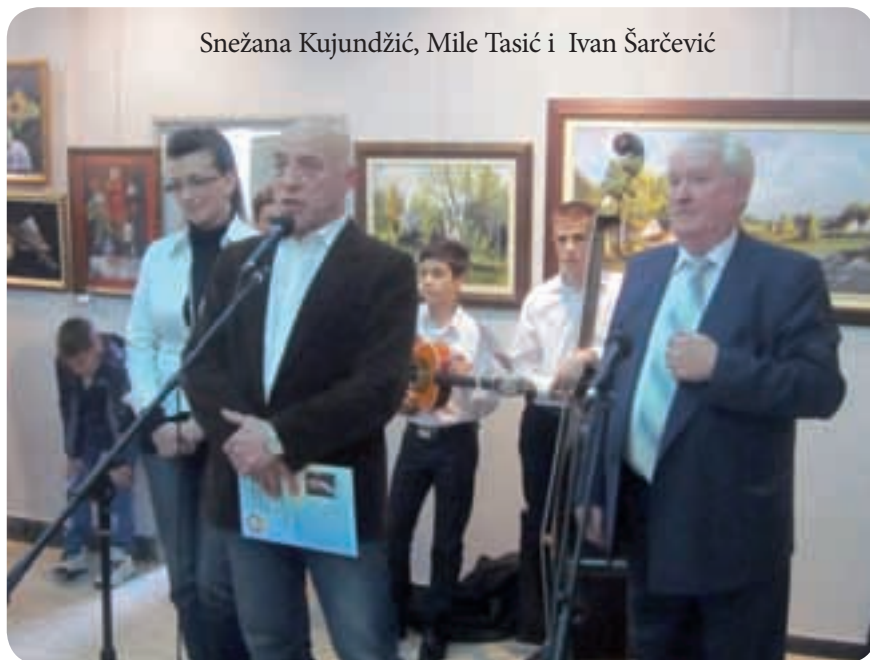
Hrvatski kulturni centar »Bunjevačko kolo« priredio je samostalnu izložbu slika dvoje članova likovnog odjela Centra – Ivana Šarčevića i Snežane Kujundžić, koja otvorena u utorak 13. svibnja u galeriji Otvorenog sveučilišta u Subotici.

Pozdravljajući nazočne na otvorenju izložbe, voditeljica likovnog odjela Nedeljka Šarčević istaknula je kako se iz

kako se radi o iznimnom stvaraocu koji nam pomaže uočiti i osjetiti ljepotu kraja u kojem živimo.

Govoreći o stvaralaštvu Snežane Kujundžić, Tasić je istaknuo njezine portrete, ocijenivši ih kao »autentične, pedantne i gotovo fotografske«. Osim njih, Kujundžić radi i pejzaže, ali se upustila i u apstrakciju, u, kako je naveo, filozofski dio slikarske opredijeljenosti.

Snežana Kujundžić, Mile Tasić i Ivan Šarčević

životopisa ovo dvoje slikara može vidjeti da su vrlo ambiciozni, radni i uspješni u stvaralačkom radu.

O izloženim radovima govorio je likovni kritičar Mile Tasić. Po njegovim riječima, Ivan Šarčević vrlo smjelo ulazi u odnose između sjene i svjetla, između dubine i onoga što se nalazi u prvom planu slike, stvarajući jedan vrlo razborkoreni ambijent. »On sebe izaziva birajući one najteže pejzaže, ne zadovoljavajući se onim jednostavnim i uobičajenim. Bira najteže prizore da bi ih potom prenio na platno. U njegovim 'mrtvim prirodam' možemo uočiti strpljiv zanatski rad. Mislim kako je njegova slikarska vještina, bez obzira slika li u ulju ili pastelu, na zavidnoj razini«, kazao je Tasić zaključivši

»Na ovim ćemo radovima vidjeti borbu dobra i zla, na nekim radovima se vješto poigrava sa svekolikim čovječanstvom, ali uvijek ističući ono što je ponajbolje u njemu. Ono što je plemenito, i ono što će pobijediti«, rekao je Tasić dodavši kako je Kujundžić, sudeći prema prikaznim djelima, strpljiva, uporna i dosljedna autorica.

Prigodom otvorenja izložbe nastupili su i tamburaši HKC-a »Bunjevačko kolo«, kao i recitatori Nina Šarčević i Darko Čakić.

Izložba Ivana Šarčevića i Snežane Kujundžić u galeriji Otvorenog sveučilišta u Subotici može se pogledati do 18. svibnja.

D. B. P.

Obilježnice Pašića i Bešlina

MONOŠTOR – UG »Urbani Šokci« iz Sombora, župnik *Goran Vilov* i Pjevačka skupina »Kraljice Bodroga« iz Monoštora organizirali su 6. svibnja program kojim je obilježena 101. obljetnica rođenja *Josipa Pašića* i 73 godine od smrti *Stipana Bešlina*. »Župnik je dao misu za obojicu velikana, 'Kraljice Bodroga' su pjevale uglazbljene pjesme Stipana Bešlina, koje su uglazbile članice 'Tragova Šokaca' iz Bača, a čula se i riječ o Pašiću i Bešlinu i njihovu stvaralaštvu. Planiramo svake se godine prisjetiti Pašića i Bešlina. Namjera nam je uključiti i Mjesnu zajednicu, kako bi se uredilo grobno mjesto Stipana Bešlina. Nećemo dopustiti da Monoštor zaboravi svoje velikane«, kaže predsjednica »Urbanih Šokaca« Marija Šeremešić.

Z. V.

HKD »ŠID« se plasirao na zonsku smotru

ŠID – Na Općinskoj smotri glazbeno-folklornog stvaralaštva odraslih, koja je održana u subotu 11. svibnja u Šidu, nastupio je i HKD »Šid« i plasirao se u viši rang natjecanja u dijelu njegovanja tradicije. Oni će predstavljati općinu Šid na zonskim smotrama u Staroj Pazovi i Pećincima.

S. D.

Zlatna plaketa za tamburaše HKPD-a »Tomislav«

GOLUBINCI – U nedjelju 11. svibnja u Bačkoj Topoli je održan 53. glazbeni festival djece Vojvodine. Tamburaški orkestar HKPD-a »Tomislav« iz Golubinaca s osvojenih 97 bodova od ukupno 100

i zbor OŠ »Jovan Popović« iz Novog Sada s 95 bodova osvojili su zlatne plakete na pokrajinskom natjecanju orkestara i zborova. Natjecanje je okupilo 10 orkestara i 11 zborova.

I. R.

»Matoševi« folklorci na zonskoj smotri

BAČ – Ovogodišnja Općinska smotra folklor za dječje skupine iz Bača održana je u ponedjeljak 12. svibnja u Plavni, Selenči i Baču. Na ovogodišnjem natjecanju sudjelovala je i starija skupina dječjeg folklornog odjela HKUPD-a »Matoš« iz Plavne. Izbornik smotre *Damir Šipovac* proglasio je da su se sve skupine plasirale na Zonsku smotru dječjeg folklor, koja će biti održana već sljedećeg vikenda u Čelarevu ili Kuli.

Film o Iliji Okrugiću prikazan u Somboru

SOMBOR – U Hrvatskom domu u Somboru u subotu 10. svibnja priređena je projekcija filma *Stipe Ercegovića* »Iliju Okrugić – Domovino slatko milovanje« u produkciji Zajednice Hrvata Beograd »Tin Ujević«. »Ilija Okrugić cijeli je život posvetio zbližavanju Srba i Hrvata u Vojvodini. Bio je književnik, prevoditelj i svećenik u Srijemu«, kazao je ovom prigodom Ercegović. Tijekom filma posjetitelji su imali prigodu podsjetiti se kako je Okrugić autor pučkog komada »Šokica«, ali i pjesama »Milkina kuća«, »Ti si Milko moja, moja«. Ercegović je najavio kako će sljedeći film biti posvećen *Antunu Gustavu Matošu*. »Ideja je bila prije toga uraditi film o *Josifu Pančiću*, ali su u Ministarstvu kulture Srbije, gdje je udruga »Tin Ujević« aplicirala za sredstva, izrazili sumnju u nacionalnu pripadnost Pančića«, kazao je Ercegović.

Z. V.

Koncert čelistice Zrinke Vlašić

SUBOTICA – Čelistica iz Ljubljane *Zrinka Vlašić* održat će večeras (petak, 16. svibnja) koncert u Velikoj vijećnici Gradske kuće, s početkom u 19,30 sati. Riječ je o glazbenici rodom iz Subotice, koja u je više navrata uspješno nastupala pred Subotičanima. Ove je godine pripremila djela Prokofjeva i Griega. Ulaz je slobodan.

Izložba slika Ane Tudor

SONTA – U iduću nedjelju 25. svibnja u 17 sati u sončanskoj kavani »Bačka 1924«, jednoj od najstarijih na ovim prostorima, likovna umjetnica s Hvara, rodom Sončanka *Ana Tudor* priredit će samostalnu izložbu svojih najnovijih slika. Slike, nastale u posljednjih nekoliko godina u Hvaru i u Sonti, na ovoj će izložbi premijerno biti prikazane u javnosti.

I. A.

Dobrotvorni koncert Tonija Cetinskog u Sotu

SOT – U organizaciji župe Sot, a na inicijativu župnika vlč. *Nikice Bošnjakovića*, 14. lipnja u Sotu će biti održan koncert poznatog hrvatskog pjevača zabavne glazbe *Tonija Cetinskog*. Sav prilog od prodaje karata, čija je cijena 1000 dinara, bit će iskorišten za izgradnju pastoralnog centra u Sotu, čija će izgradnja početi ove godine.

Dva nova natječaja u području kulture

NOVI SAD – Pokrajinsko tajništvo za kulturu i javno informiranje raspisalo je 10. svibnja dva natječaja: Natječaj za sufinanciranje programa i projekata u kulturi u području suvremenog umjetničkog stvaralaštva u AP Vojvodini u 2014. godini i Natječaj za sufinanciranje proizvodnje dugometražnih igranih, kratkometražnih, dokumentarno-igranih i dokumentarnih filmova u 2014. godini.

Rok za podnošenje prijava je 15 dana od dana objavljivanja. Detaljne informacije o natječajima, kao i natječajne prijave, dostupne su na internetskim stranicama Tajništva: www.kultura.vojvodina.gov.rs.

PROLJETNI KONCERT U HKC »BUNJEVAČKO KOLO« U SUBOTICI

Večer s prijateljima

KUD »Rudine« Livno, Bosna i Hercegovina

Pripremni ansambl HKC »Bunjevačko kolo«

Proljetni koncert folklornog odjela HKC-a »Bunjevačko kolo«, pod nazivom »Večer s prijateljima«, održan je u subotu 10. svibnja u dvorani Centra. Kao gosti koncerta nastupili su članovi folklornih i pjevačkih sekcija Kulturno umjetničkog društva »Rudine« župa Vidoši – Livno, Bosna i Hercegovina i Kulturno umjetničko društvo »Luka

Ilić Oriovčanin« iz Oriovca, Republika Hrvatska.

Suradnja spomenutih društava, poznanstvo i prijateljstvo ispunilo je ovu večer pjesmom i prije svega plesom. Kao domaćini nastupili su pripremni ansambl koji vodi *Mirjana Čupurdija*, reprezentativna skupina čiji je koreograf *Andrija Bašić Palković* te ogranak iz Žednika koji vodi *Stevan Tonković – Pipuš*. Sve točke folklornog odjela HKC »Bunjevačko kolo« pratila je tamburaška skupina pod vodstvom *Mladena Bašića Palkovića*. »KUD »Rudine« iz Livna je naš skorašnji prijatelj, prošle smo godine bili kod

njih na Smotri folkloru i proslavi Velike Gospe. Bili smo izuzetno primljeni i ovo je na neki način uzvratni posjet«, kazao je voditelj folklornog odjela *Andrija Bašić Palković* te dodao kako suradnja s društvom »Luka Ilić Oriovčanin« iz Oriovca postoji već godinama.

Josip Perković, predsjednik KUD »Rudine«, kao i *Zlata Buka*, tajnica KUD »Luka Ilić Oriovčanin« iz Oriovca, izrazili su zadovoljstvo što su sudjelovali na ovome koncertu, te što su imali priliku stvoriti nova prijateljstva i posjetiti Suboticu.

Svi su se folklorasi predstavili tradicijskim igrama svoga naroda i kraja. Folklorni odjel HKC

»Bunjevačko kolo« trenutačno broji oko 130 članova koji su podijeljeni u dvije dječje skupine – pripremni i reprezentativni ansambl – te je od jeseni ponovno pokrenut i ogranak u Žedniku. Nakon ovoga koncerta mladi nastavljaju s radom, jer ih u skorije vrijeme očekuju brojni nastupi i turneje. »Protekli smo vikend gostovali u Bjelovaru u Velikoj Rači, a u planu nam je Orahovica, Slatina, zatim Kupres, na ljetu je u planu Biograd, gdje ćemo biti 7 dana«, kazao je *Andrija Bašić Palković* i dodao kako su po povratku na »svom terenu«. Naime, tu ih očekuje Dužijanica, a samim tim i novi nastupi.

H. R.

KUD »Luka Ilić Oriovčanin« Oriovac, Republika Hrvatska

Ogranak HKC »Bunjevačko kolo« Žednik

SUTRA (SUBOTA, 17. SVIBNJA) OČEKUJE NAS VELIKA MANIFESTACIJA

ZKVH i udruge u »Noći muzeja«

U 76 gradova i mjesta Srbije sutra (subota, 17. svibnja) održat će se jedanaesta po redu »Noć muzeja«. Od 18 sati pa sve do 2 sata poslije ponoći, svoja vrata za posjetitelje otvorit će 362 kulturne institucije s ukupno 608 dešavanja, a i ove godine u ovoj nacionalnoj manifestaciji sudjelovat će i ustanove i udruge vojvođanskih Hrvata.

Izložba u ZKVH-u

Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata ove će godine sudjelovati u »Noći muzeja« peti put, i to s izložbom likovnih radova iz kolekcije pokojnog *Dure Lončara*, autorice povjesničarke umjetnosti *Ljubice Vuković Dulić*. Postav prezentira dio kolekcije hrvatskih slikara iz Vojvodine: *Martina Džavića*, *Katarine Tonković Marijanski*, *Gustava Matkovića*, *Ivana Tikvickog*, *Marka Vukovića*, *Šime Peića*, *Laure Peić Sagmeister*, *Josipa Skenderovića Age*, *Čile Bajić*, *Ilone Bačić*, *Ane Bukvić* i *Ruže Tumbas*. Postavka, heterogena prema različitim kriterijima, ima za cilj prezentirati do sada ne često izlagane radove ovih autora.

Izložba, radionica i koncert u Tavankutu

U galerijskom prostoru HKPD-a »Matija Gubec« u Tavankutu bit će postavljena izložba pod nazivom »Minijature vlastitosti«. Radovi predstavljaju likovne ilustracije, odnosno, vizualizaciju istoimenih pjesama *Tomislava Žigmanova*, čiji je autor profesor na Akademiji umjetnosti u Novom Sadu mr. sc. *Darko Vuković*. Izložba predviđa 35 radova nastalih prema tematici i emotivnom doživljaju sadržaja pjesama, kao i poruke koju one nose u sebi. Izložbu će biti otvorena u 19 sati. U 19.30 sati bit će otvorena i izložba reprezentativnih slika od slame pod nazivom »U susret Svjetskom kongresu slame«.

Od 20 sati, predviđena je radionica izrade suvenira, minijatura i slika od slame, za sve posjetitelje koji žele naučiti osnove ove umjetničke tehnike. U 21 sat uslijedit će koncert folklornog ansambla »Kolo« iz Zagreba, a od 23 sata za sve posjetitelje bit će organizirana žurka »Pod zvijezdama«.

Izložba i fotografiranje u HKC »Bunjevačko kolo«

HKC »Bunjevačko kolo« iz Subotice ove godine po prvi puta sudjeluje na »Noć muzeja. U svečanoj dvorani Centra, bit će postavljena Proljetna izložba, na kojoj će biti prikazan izbor djela nastalih na dosadašnjih sazivima likovne kolonije »Bunarić«. Od dodatnih sadržaja, organizira se izložba starih zanata i rukotvorina s posebnim naglaskom na tradicijsku svečanu bunjevačku nošnju (svila, šling, zlatovez). Iz bogatog fundusa bunjevačke nošnje bit će izloženi najljepši primjerci.

Posjetitelji će imati i nesvakidašnju priliku, da se po želji obuku u neku bunjevačku narodnu nošnju i u njoj fotografiraju u za ovu prigodu pripremljenom foto-studiju. Kao pomoć pri oblačenju, na raspolaganju će im biti garderoberi i mladi folklorci

»Kola«. Cijena fotografiranja u nošnji je 500 dinara.

Tamošnji restoran »Dukat« posjetiteljima će ponuditi degustaciju tradicijskih bunjevačkih delicija – vina s pijeska i domaće rakije. A sve to će glazbeno začiniti mladi tamburaši.

Koncert zborova i orgulja u subotičkoj katedrali

U sklopu programa »Dana Albe Vidakovića«, ali i u sklopu »Noći muzeja«, u subotičkoj Katedrali Svete Terezije Avilske u 20 sati bit će održan »Koncert zborova i orgulja«. Sudjeluju: Mješoviti zbor za crkvenu glazbu »Albe Vidaković« iz Zagreba, Zbor Hrvatskog pjevačkog društva »Slavuj« iz Petrinje, Katedralni zbor »Albe Vidaković« iz Subotice, Katedralni dječji zbor »Zlatni klasovi« iz Subotice i zbor Collegium musicum catholicum iz Subotice.

Petrovaradin na plakatu

HKPD »Jelačić« iz Petrovaradina organizira izložbu turističkih plakata Petrovaradina koja će biti priređena u podrumu samostana svetoga Jurja. Izložba obuhvaća, ne samo suvremeni manifestacijski aspekt turističkog potencijala ovog naselja, već i arhitektonski, kulturni i tra-

dicionalni element koji je sam po sebi jedinstven i autentičan. Plakate su dizajnirali studenti sa Katedre za grafičku komunikaciju Akademije umjetnosti u Novom Sadu (uz mentorstvo prof. mr. sc. *Darka Vukovića*), oslanjajući se na vlastiti doživljaj mjesta u kojem studiraju i borave, svakodnevno.

Spartak Dulić u »Likovnom susretu«

Subotički multimedijalni umjetnik *Spartak Dulić* će se u »Noći muzeja« predstaviti samostalnom izložbom u Modernoj galeriji »Likovni susret« u Subotici. Izložba nosi naziv »T00101000 HX« a predstavlja Dulićev najnoviji opus slika velikog formata.

Lea Vidaković u Art kinu »Lifka«

U Art kinu »Lifka« u »Noći muzeja« među ostalim moći će se pogledati animirani film *Lee Vidaković* »The Vast Landscape – Porcelain stories« nastao u produkciji AKC Attack! iz Zagreba. Film je premijerno prikazan u četvrtak 15. svibnja. Uz film, posjetitelji će moći vidjeti i izložbu fotografija, lutaka i minijature setova, te tako zaviriti iza scena ovog animiranog lutka filma.

D. B. P.

IZ ŽIVOTA SALAŠARA

Poljodilstvo posli isušeni dolova

Piše: Alojzije Stantić

Žalostan kraj salaša

Država je oko kraja pedeseti godina prošlog vika u velikom zamašaju gospodarskog razvoja potakla i razvlačenje žica sa strujom, najprija po ušorenim salašima i salašima pod naseljom. [Vlast u razvoju društva, osobito u elektrifikaciji (razvlačenju struje), nije ni približno pomagala salašarima koliko čeljadima iz naselja.] Nikako (otprilike) u tom je vrimenu počelo i isušivanje dolova tj. prokopavanje matice vode u dolovima Krivaje (samo u subatičkom ataru). U prokopanoj matici voda je brže oticala, a povlačila se i iz močvarnog priobalja. Rad tog se i dilomice smanjivala voda i u gornjim (najvišjim) žilama pod zemljom oko priobalja, pa se manje cidila u kopane bunare salaša iz tog kraja. Brez obilja vode u kopanim bunarima, dubokim do desetak meteri, nema ni odranjivanja blaga (domaći životinja) u stajama salašarskog domazluka. [Salašari su vodu najviše trošili za napoj blaga, al i njemu za pacovanje (kvašenje i kiseljenje) ráne, liti za brčkanje svinja i bivola u kaljugi (blatnoj bari) i drugo.] Salašari su manjak vode mogli nadomistiti bušenjem bunara iz žila u drugom sloju ispod zemlje, sa dubine od tridesetak meteri, al bi se voda s te dubine najcigurnije izvlačila elektromotornim crpkama. Brez

vode i brez struje zapečaćena je sudbina salaša u pustarama, najviše onima dalje od drumova i naselja, temeljcima ravne.

NAPUŠTANJE DOMAZLUKA

Početak isušivanja dolova tj. proširivanje matica Krivaje i tzv. elektrifikacija su glavni pokretači napuštanja salašarskog domazluka. Pred tom sjednanom pošasti, koju se skontali i izazvali pridnjaci društva, salaši su svedeni samo na životarenje brez odranjivanja domaće živine (životinja). I opet se na skladan suživot u ravni umišo čovik nakanom da priokroji, sebi udešava ravan, a da nije bio načisto kako će bit kraj učinaka. A učinak je žaloban, jel koliko se zna za ovu nakanu nisu pitani stručni ljudi.

Iako sa strujom i dolovima nema izravne veze, al su na salaše i život salašara uticali i posli rata promineni društveno-socijani odnosi. Za rad najzriliji (snagom najmogućiji) salašari teško su podnosili velik teret obnove i industrijalizacije zemlje. Prividno bolji život tušta nji su našli u državnim poslovima, a to se odrazilo i na natalitet. Društvene promine su uveliko uticale na zastoj razvoja, na propadanje salaša i nestanak salašara, na polagano odumiranje.

Ove pojave glavni su zamah napuštanja poljodilstva iz salašarskog domazluka, a s tim i napuštanje i rušenja salaša. Salašari su lišeni i unosnog poljodilskog gospodarenja, jel je ono samo sa sobom, ratarstvo brez odranjivanja i hasne od prodatog josaga, gazdovanje je sa manje hasne (koristi). Najviše subatički salaša bili su ušoreni blizu dolova i oko nji, pa su obično ti salašari najprija ostajali brez vode i navrat-nanos (brzo, zato i jeptino) lišavali se josaga.

ISKORAK S DOCNJOM

Poljodilci iz salaša su se naseľljavali u sela i stvarali novo selo (Đurđin), pa su ko i lančoši njive radili iz naselja. Radit udaljenije njive je gubljenje vrimenta, koje je nadoknađeno vrimenom kojeg bi u naselju izgubili oko josaga, al je velika mana što je iz naselja slabiji nadzor na odranjivanje litine. To je velik iskorak u drugačiju obradu njiva za usive, jel su i odonda pomalo i traktorima počeli odminjivat zapregu u vuči tereta i poslovima na njivama. Poticaj nestanka salašarskog domazluka, još je jedno uništenje blagodati krajolika subatičkog i drugi atara u Bačkoj ravni.

Oko druge polovice šezdesetogodišnja poljodilcima je dopušteno kupiti uvezene polovne traktore i

druge poljodilske mašine. Friško zatim država je dopuštala promet i novi traktora sa tzv. konsignacije. (Stranske traktore ovlašćena državna firma držala je na zalihi neocarinjene traktore. Za zvanični posed deviza (ob. dolara) mogo se kupiti taki traktor. U Vojvodini med prvima je bio »Venac« za zastupanje inostranih firmi iz Novog Sada (dir. Vilim Conen [!]) sa engleskim traktorom Dawid Brown, »Poljostroj« i dr.). Ovim je napravljen iskorak kad je i individualnim poljodilcima dopušteno imati i raditi s vučnom mašinom (traktorom) i priključcima za vučnu mašinu.

Iako naspram drugi kapitalistički država s velikom docnjom i privatni poljodilci, najviše salašari, počeli su sliditi napridno gazdovanje ne samo u ratarstvu već i u drugim granama poljodilstva. U tom njim je i država pomagala jel su njim suvišak portেকে (robe) kupili »29. novembar«, »Fidelinka«, »Mlekara« i dr. i friško isplatili. Nuz to ove velike fabrike su nuz pomoć banke novčanim zajmovima, vrimenom i tzv. »zelenim planom«, poticali rast stvaranja suviška portেকে.

Država je pomoćom poljodilcima nažalost zakasnila, tušta salaša u Bačkoj je nestalo, a subatička ravan je zauvik osakaćena.

IŠČEZLA STOLJEĆA – CRTICE IZ POVIJESTI O NASELJIMA U SRIJEMU U SREDNJEM VIJEKU

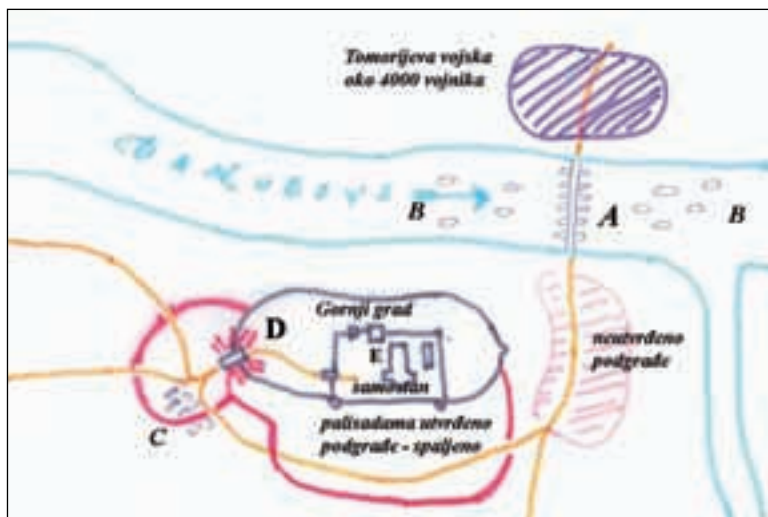
Petrovaradinska tvrđava protiv Sulejmanove armade

Piše: dr. Zsombor Szabó

Sulejman je 8. srpnja 1526. godine stigao do Beograda, Ludovik II. još je bio u Budimu, a mađarska se vojska još ne skuplja, jer kralj nije krenuo u rat. Predhodnica turske vojske uskoro je započela opsadu »druge kapije kraljevstva«, Petrovaradin. Kakva je bila tvrđava koja je očekivala napad elitne turske vojske? Jedno onovremensko pismo javlja kako zidovi tvrđave nisu baš jaki, papski nuncij Burgio javlja u Rim da su zidovi tvrđave niski, izvještaji u mađarskom Dvoru kažu kako su zidovi stari i nedovoljno jaki. Očajni pokušaji pojedinaca, kaločko-bačkih nadbiskupa Pétera Váradija ili Tomorija, zbog nedostatka novca bili su nedovoljni ovu ključnu tvrđavu, koja je pripadala nadbiskupiji, dovoljno ojačati i primijeniti suvremene principe gradnje, protiv tada sve važnijeg topništva.

Opsadu je opisalo više autora iz onog vremena i s turske i s kršćanske strane. Opis počinjemo turskim piscem Kemal Pašazadom, koji u svojem »Mohač-Nameja«¹ kaže: »Na obali Dunava bila je jedna tvrđava, koja je imala jake šančeve i tvrde zidine, ali je ipak morala iskusiti udarce sudbine i gnjev neba. Ovaj je grad poznat po nazivu Petrovaradin«. Opsadom je zapovijedao veliki vezir Ibrahim s polovicom turske vojske (oko 40.000 ratnika), grad je branio György Alapi s 1.000 konjanika i nešto pješastva. Prije početka opsade garnizon Petrovaradina

1 Original u Thúry József: Török történeti Budapest 1893. Citati su iz knjige: Érdujhelyi Mennyhért: Ujvidék története. Popovics testvérek könyvnyomdája, 1894. Str. 72-77.

Skica opsade Petrovaradina 1526. godine

činilo je tisuću konjanika i petsto pješaka plaćenika. Nadbiskup Tomori je u pismu pitao kralja da li da se sukobi s Turcima, ili da se povuče, zapovijeđeno mu je povlačenje i on je dio pješastva i topova poveo sa sobom kada se povukao na novosadsku stranu Dunava.

POČETAK OPSADE PETROVARADINA

Opsada je počela trećeg dana u mjesecu ševal (sevvál), to jest 13. srpnja 1526. godine, kada su Turci s 800 brodova napali pontonski most između Vašaroš-Varada i Petrovaradina, tako odsjekli Tomorija od branitelja i on je nadalje nemoćno promatrao događaje. Po opisima prvi juriš na utvrdnu izveden je 15. srpnja, ali je napad odbijen. Kemal Pašazade piše: »Vanjske utvrde, čiji su zidovi bili od drveta, ali usprkos tome su bili jaki i čvrsti kao da su od kamena građeni, toga dana su bili zauzeti – izlivena rijeka borbe je poplavila grad izvan zidina, zli nevjernici kako bi spasili svoje bezvrijedne živote, kada su vidjeli

kako poplavu koja im je poslana kao udarac sudbine ne mogu zaustaviti, od vatre su stvorili obrambeni toranj, zbog čega su od napada neprijatelja izvjesno vrijeme bili spašeni i za to vreme su mogli pobjeći u dobro ojačanu tvrđavu.« Branitelji su podgrađe zaštićeno samo palisadama spalili, da bi privremeno zaustavili neprijatelja. Kako se ne spominje sudbina stanovnika, najvjerojatnije je taj dio grada bio prazan, jer su svi pobjegli saznajući za turski napad.

PAD TVRĐAVE

Kemal Pašazade nastavlja: »Neustrašiva armija je danju i noću potpirivala vatru borbe... topovima tukla zidove tvrđave koji su skrivali branitelje, nakon čega su zidovi bili odstranjeni kao kad se podigne veo s lica nevjestice... mineri su iskopali čeličnim čekićima tunele u čvrstim temeljima i dospjeli su ispod tvrđave. Nakon što su iskopali rupe u temeljima kula, ispod njih su položili čvrste grede, a između njih su posuli barut da bi eksplozijom razrušili kule, da bi tvrđavu čvrstu kao

brijeg, poput lake slame digli u zrak.« Turcima je bilo potrebno dva tjedna da s četiri topa razruše dio zidova, iskopaju tunele i dignu nekoliko kula u zrak kako bi izvršili juriš. Turci su se 27. srpnja popeli na razrušene zidove, nakon čega se 90 preostalih branitelja povuklo u unutarnju tvrđavu (u utvrđeni samostan). Papski nuncij javlja kako je na tržnici bilo krvi do gležnjeva, a branitelji su se zatvorili u toranj crkve.

SUDBINA PREOSTALIH BRANITELJA

»U tvrđavi je bila jedna iznimno jaka kula ispod koje tuneli nisu doprijetili i njen jaki temelj i čvrsti stupovi se nisu pomaknuli. Jedna skupina zlonamjernih neprijatelja je pobjegla u ovu kulu i tako se spasila udaraca mačeva... Paša je kao jasnomni vojskovođa i ubojica neprijatelja uzeo na um izreku 'Pomilovanje je milostinja pobjednika' i oprostio je sramotom opterećenim krivcima njihov grijeh«, kaže turski kroničar. Drugim riječima paša je ponudio braniteljima da se predaju i da u miru odu iz tvrđave. Papski nuncij izvještava: Alapi i preživjeli branitelji mogli su u jednoj košulji (bez oružja op. aut.) napustiti tvrđavu i priključiti se Tomarijevoj vojsci. Nakon toga Turci su ranjene koji su ležali na tržnici pobili i pobacali u Dunav, a na tornjeve su istaknuli »pobjednički stijeg islama«. Sutradan je stigao i sam padišah (sultan) Sulejman s ostatkom vojske i bogato nagradio svoje zapovjednike i započeo renoviranje ruševina. Očito da ugarska elita nije bila dorasla svom zadatku i nije ništa naučila za onih pet godina koje su protekle od pada Beograda.

Blagoslovljen obnovljeni križ

U nedjelju, 11. svibnja, nakon svete mise žednički je župnik vlč. *Željko Šipek* uz nazočnost pedesetak vjernika blagoslovio obnovljeni križ *Josipa Antunovića Aljmaškog* i *Rozalije Vojnić Bajšai*, podignut davne 1906. godine. Križ, smješten nekoć uz Sivački put, u dijelu žedničkog atara koji se naziva Koreja, vremenom je oronuo, a njegovu obnovu je inicirala obitelj *Paje Ivankovića*. Skupa s nekolicinom svojih prijatelja protekle zime ga je uspio očistiti, promijeniti postolje te nanovo postaviti. Pohvalivši ovu inicijativu i zauzetost *Paje Ivankovića*, vlč. Šipek je rekao kako se svaki čovjek treba obradovati dolasku pred križ, a ukoliko je on i uređen, znak je žive vjere. U svom obraćanju *Pajo Ivanković* je izrazio zadovoljstvo što je i ovoga puta uspio privesti poslove obnove križa kraju te pozvao i druge kojima je stalo do sakralne baštine da učine slične korake jer, kako je rekao, u ovakvim poslovima najvažnija je dobra volja i spremnost za rad.

BPK

U čast sv. Leopolda B. Mandića

Trodnevica u čast svetog Leopolda Bogdana Mandića završena je na sam blagdan 12. svibnja u župnoj crkvi Isusova Uskrsnuća u Subotici. Tri dana uzastopce vjernici su se okupljali i molili zagovor sv. Leopolda, hrvatskog sveca, nadasve poznatog ispovjednika i promicatelja jedinstva kršćana. Euharistijsko slavlje na sam blagdan predvodio je gvardijan franjevačkog samostana u Subotici o. *Ivan Cvetković* uz koncelebraciju tamošnjeg župnika mons. *Bele Stantića*. U prigodnoj propovijedi o. Cvetković je naglasio važnost poštovanja svojih roditelja i svoga naroda, rekavši kako je i sam svetac govorio da »krv nije voda«, te da svatko treba ljubiti svoj narod i svoje podrijetlo. Propovjednik je također spomenuo »tri čarobne riječi« koje su važne u odgoju djece, a to su: volim te, opraštam ti i možeš ti to. Djeca uče ono što doživljavaju i ukoliko znaju da su voljena i ona će voljeti, isto tako ukoliko im bude oprošteno i oni će opraštati, a ujedno im treba ulijevati i samopouzdanje i sigurnost. Ujedno je pozvao sve prisutne da poput svetog Leopolda čine dobro svojim bližnjima, da je to neki puta teško, ali da je to zadatak svih vjernika.

Na kraju misnoga slavlja iskazana je pobožnost sv. Leopoldu B. Mandiću i njegovim moćima, njemu u zagovor, a Bogu na slavu.

Ž. V.

Karmelićanski samostan u Somboru
Vicepostulatura Služe Boljega o. Gerarda Tome Stantića, karmelićanina
Katehetski ured Subotičke biskupije
raspisuju literarni

NATJEČAJ

na temu
Molitva/pismo o. Gerardu

Utječemo se u zagovor o. Gerardu Tomu Stantiću i pišemo svoju molitvu!

- * molimo po uzoru na o. Gerarda, utječemo mu se u zagovor
- * molitva je važna kao život sam, povezuje nas s nebeskom Crkvom i svetima
- * pišemo molitvu – pismo o. Gerardu za milosti koje su nam potrebne

Molitva je disanje duše bez koje se sve milosti uguše...
Tko moli, Boga voli, dušu izdovolji,
jer je ona za Boga stvorena.
Nisu oni najveći sveci koji su najmanje grijeshili,
nego oni koji su najveću ljubav imali!
O. Gerard Tomo Stantić

I ovako možemo moliti za svoje potrebe:

Oče Gerarde!
Ti si jako volio Malog Isusa, pomози mi da budem jako dobar i poslušan svojim roditeljima... Pomози mi da što prije popravim loše ocjene u školi...

Dragi oče Gerarde!
Molim te pomози mom tati naći posao a mom bratu da uspješno završi studij...

Oče Gerarde!
Molim te da uslišiš molitvu moje sestre da ima dijete. Također te molim da se njezin muž što prije ispovjedi i očisti svoju dušu. Svi jako očekujemo malu bebu u obitelji...

Na natječaju sudjeluju vjeroučenici Subotičke biskupije osnovnih škola. Radove treba čitko napisati na papiru ili računalom najviše na jednoj stranici A4 formata. Svoje literarne radove - molitve vjeroučenici predaju svom vjeroučitelju. Natječaj traje do 10. lipnja 2014. godine. **Najbolji radovi bit će nagrađeni i objavljeni u našim tiskovinama te pročitani u karmelićanskoj crkvi u Somboru na Gerardovo, 24. lipnja 2014. godine.**

VIJESTI

Liturgijska slavlja
na Bunariću

24. svibnja – Marija Pomoćnica, sveta misa u 18 sati

25. svibnja – VI. Vazmena nedjelja, sveta misa u 18 sati, blagoslov vozača i vozila

31. svibnja – Pohod Blažene Djevice Marije, sveta misa u 9.30 sati

7. lipnja – prva subota, sveta misa u 9.30 sati

28. lipnja – Prečisto Srce Marijino, sveta misa u 9.30 sati – Dan Radio Marije

Zlatna harfa 2014

Godišnji susret malih župskih zborova Subotičke biskupije »Zlatna harfa« ove godine bit će održan po 27. puta. Mali pjevači susrest će se 24. svibnja u župi sv. Križa u Somboru. Sveta misa počinje u 10 sati, a nakon toga slijedi nastup zborova. Svaki zbor će se predstaviti s po jednom pjesmom Albe Vidakovića, čiju 100. obljetnicu rođenja i 50. obljetnicu smrti obilježavamo ove godine. Sve pjesme koje će biti izvedene nalaze se u pjesmarici »Pjevajte Gospodinu pjesmu novu«.

Ž. V.

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Od davnina čovjek stoji uplašen pred onim što ne razumije i onim što ga nadilazi. Danas je ljudski rod znanošću odgovorio na mnoga pitanja i mnoge strahove odagnao suvremenom tehnologijom. Ali, neizvjesnost pred budućnošću, pitanje vječnosti, krhkost i nestalnost života i dalje u čovjeku izazivaju strah i nelagodu. Može li se taj strah pobijediti, kako i gdje naći sigurnost? Kao odgovor na ova pitanja Isus nam nudi sebe.

SIGURNOST U BOGU

Ivanovo evanđelje prenoši nam sljedeće Isusove riječi: »Neka se ne uznemiruje srce vaše! Vjerujte u Boga i u mene vjerujte« (Iv 14, 1). Isus nam tako jasno poručuje da nam jedino vjera može dati sigurnost. Sva pitanja, nedoumice i strahovi svoj odgovor pronalaze u vjeri tj. u Bogu, čije nam je lice pokazao Isus. Čovjek bez vjere nema svog uporišta, nema čvrstog oslonca za koji bi se uhvatio kada mu se pitanja i strahovi počnu rojiti po glavi. Zato je mnogo depresije, mnogo suicida i očajničkih poteza kojima se čovjek upropštava. Bez Boga čovjek je mali, ne vidi daleko i mnogo ne razumije. Kada je s Bogom i dalje je mali, ali sve njegove nedostatke koji mu nameću strahove i nesigurnosti nadomješta Božja veličina i svemoć. A u Božju blizinu jedino ga vjera može staviti, vjera koja nije samo formalnost i običaj, nego ona koja izlazi iz dubine

Po Isusu
do Oca

čovjekove duše i oblikuje njegov stil života. Ni tada čovjek neće znati što mu nosi sutra, niti kako izgleda život nakon smrti, ali će sve to predati u Božje ruke, u ruke Onoga kojemu vjeruje i koji ima moć nad svime što nas okružuje. Tada će se osjećati sigurno i mirno. Psalmist koji pjeva: »Evo, oko je Gospodnje nad onima koji ga se boje,/ nad onima koji se uzdaju u milost njegovu:/ da im od smrti život spasi,/ da ih hrani u danima gladi« (Ps 33, 18-19), po svojoj je vjeri iskusio tu sigurnost. Mnogi vjernici su iskusili milost Božju u teškim trenucima, jer se nisu predali očaju, nego vjeri. Oni bi, poput psalmista, trebali biti svjedoci i primjer svojoj braći koja još ne razumije i ne vidi da je sva sigurnost samo u Bogu.

POZVATI BOGA

Razni svjetonazori, novi religijski pokreti i sljedbe Boga prikazuju na različite načine. U toj zbrci »slika« Boga čovjek se lako zbuni, pita se kakav je Bog, poput Filipa koji od Isusa traži: »Gospodine, pokaži nam Oca i dosta nam je« (Iv 14, 8). A Isus mu odgovara: »Tko je vidio mene, vidio je i Oca« (Iv 14, 9), jer Otac je u njemu i on u Ocu (usp. Iv 14, 11). Otac i Sin zajedno s Duhom Svetim čine Presveto Trojstvo, jednog Boga u tri osobe. »Utjelovljenje Božjeg Sina otkriva da je Bog vječni Otac i da je Sin istobitan s Ocem, to jest da je u njemu i s njime jedan te isti jedini Bog.«¹ Oca nitko nikada nije vidio, već ga je čovjek mogao spoznati kroz njegova silna djela. No, Bog se u povijesti odlučio ljudima približiti na potpuno ljudski način u svome Sinu

1 Katekizam Katoličke Crkve, Zagreb, 1994., br. 262.

koji je postao čovjeku sličan u svemu, osim u grijehu. Isus nam je tako po svom ljudskom životu objavio Boga svojim riječima i svojim djelima i učinio nam ga bližim nego što je čovjek mogao i zamisliti. Stoga poznavati Boga, vjerovati u njega, znači poznavati Isusa. A Isusa je tako lako upoznati, jer on nudi tu mogućnost svakom tko želi poznavati ga. U objavljenoj nam riječi Božjoj možemo upoznati njega koji je utjelovljena Božja Riječ, ali i u Crkvi, zajednici vjernika u kojoj i danas djeluje Duh Branitelj i trajno nas uvodi u njegovu istinu (usp. Iv 14, 26).

PUT, ISTINA I ŽIVOT

U prijateljevanju s Isusom, tj. u vjeri i povjerenju u njega čovjek dobiva sigurnost koju mu ništa ovozemaljsko ne može dati. Jer, Isus za sebe kaže: »Ja sam Put i Istina i Život: nitko ne dolazi Ocu osim po meni« (Iv 14, 6). Svojim ovozemaljskim životom i smrću na križu Krist nam je utro put prema Ocu. Ići tim putem znači prihvatiti sve ono čemu nas je poučio i na kraju zagrliti križ poput njega. Ići tim putem i Isusa upoznavati te njemu se predavati znači upoznavati istinu i posjedovati život, život koji nam je Isus svojom žrtvom zaslužio: »Ja dođoh da život imaju, u izobilju da ga imaju« (Iv 10, 10). Prihvatiti vjerom Isusa znači prihvatiti Put, Istinu i Život. Ali, to nije lakši put, već put vršenja Očeve volje. Istina nije uljepšana, nego prava koja, bez obzira na ljubav i blagost, odvodi na križ. Ali je sve to Isusa uvelo u uskrснуće, koje je pobjeda života nad smrću. Vjera i prihvaćanje Isusa zato nije obećanje lagodnog života, nego hrabrost koja se rađa iz povjerenja u Boga.

Obrtnik, radnik, putnik i zaljubljenik u Europu

Kako predstaviti nekoga tko se nikada ne opušta, ili bar ne dopušta sebi da se previše opusti. Ovdje ima malo šale, ali ima tu i zbilje. *Stanko Krstin*, obrtnik, poduzetnik, radnik, obiteljski čovjek, i još puno toga. Vjerojatno poznat široj javnosti, ni ne dvojimo po pitanju toga. Želimo predstaviti neko Stankovo drugo ja, njega kao osobu iz nekog drugog kuta, pa tako pred sobom imamo jednog odveć zauzetog poduzetnika.

Stanko Krstin je obrtnik, vlasnik grafičke tvrtke PRE – PRINT, u kojoj su uposleni njegova supruga *Vesna* i njegova starija kći *Kristina*. Bave se dizajnom, pripremom tiska i izradom formi/klišeja za flekso tisak. Voli svoj posao, dinamiku koju ista i traži, komunikaciju s ljudima i još puno toga.

DRUŠTVENI ILI POLITIČKI ANGAŽMANI

»Veoma sam društveno angažiran, politički samo u dijelu gdje se politika bavi gospodarstvom. Predsjednik sam Unije poslodavaca Vojvodine od 2011. godine, član sam Nadzornog odbora i potpredsjednik Unije poslodavaca Srbije. Član sam, a od ove godine i predsjedavajući Pokrajinsko socijalno-ekonomskog vijeća. Potom sam član Socijalno ekonomskog vijeća Grada Novog Sada, vijećnik sam u HNV-u i član Odbora za promicanje gospodarske suradnje u HNV-u. Predsjednik sam Udruge građana za borbu protiv korupcije INS-a, Novi Sad. Član sam HPK, Hrvatski poslovni klub u Beogradu, ovaj klub obuhvaća tvrtke osnovane ili privatizirane hrvatskim kapitalom u Srbiji i druge tvrtke koje surađuju između Hrvatske i

Srbije. Član sam DSW Deutsch-Serbischer Wirtschaftsvereinigung, Njemačko-srpska poslovna udruga, koja je najveći bilateralni klub gospodarstvenika u Srbiji, a članovi su njemačke i srpske tvrtke. Ova će udruga prerasti u Njemačko-srpsku gospodarsku komoru itd.«

Stanka zanima gospodarstvo i sve oko njega i dodaje kako spada u gospodarstvenike – obrtnike koji redovito izmiruju svoje obveze, plaće, osigurava uposlene, jedan je od rijetkih koji, kako nam kaže,

duža, daljnja putovanja ide zrakoplovom.

Pored svega dodaje: »Član sam više udruga i pomažem koliko mogu. Prva je udruga 'Šokadija' u Sonti, jer sam Šokac. Moji su iz Sonte i majka i otac, tako da sam u Sonti doma, pomažem im koliko mogu i rado odlazim na njihove predstave, kada mi vrijeme dozvoli, ali ne mogu sudjelovati u radu. U Udruzi 'Stanislav Preprek' u Novom Sadu, u kojoj sam član Upravnog odbora, aktivno sudje-

završila turizam u Novom Sadu i *Sonju*, koja je završila za ljekarnicu i trenutačno je na doktorskom studiju na Sveučilištu Ruprecht-Karls Universitaet, u Heidelbergu u Njemačkoj. Kći *Kristina* ima dvoje djece, *Dunju*, koja je rođena 2010. godine i *Damijana* koji je rođen 2013. godine.

Pred nama je doista jedan veoma uposlen i angažiran čovjek.

»Imam veoma malo slobodnog vremena, veliki dio tog malog slobodnog vremena provodim s unucima, to je ispunjenje životnog smisla, to mi je najdraža uloga«, kaže Stanko.

POSAO I OPET POSAO

»Zbog posla, čitam knjige o ekonomiji, ali i sve članke u novinama, na internetu, što god se nađe, a aktualno je i interesantno. Za hobbije nemam vremena, zaljubljen sam u Dunav, ne pecam, ali imam čamac, pa kad god stignem, na Dunavu sam i uživam. Putujem puno, još uvijek uživam u putovanjima, ali je to većinom poslovno, čak i kada idem na odmor i neko ne toliko poslovno putovanje, iskoristim priliku obaviti i neke poslove usput, to je sudbina poduzetnika. Mi možemo birati – raditi ili ne raditi. Ako izaberemo raditi, onda smo dnevno 24 sata na poslu, fizički, ili u mislima, 7 dana u tjednu, 365 dana u godini. To je jedini put do uspjeha.«

Stanko dalje priča: »Pretprošle godine bio sam na rehabilitaciji sa suprugom u Banji Kanjiža, tri tjedna. Prvi tjedan, uz rehabilitaciju, započeo sam obilaskom tvrtki u Subotici, jer su blizu, pa sam stigao i do Novog Sada i Beograda, svaku večer sam se vraćao u Kanjižu spavati. Tog prvog tjedna 'na odmoru'

dijeli već 18 godina redovito i 13. plaću odnosno Božićnicu. Sretan je što svojim uposlenicima može davati beskatmatne kredite za kuće ili stanove, automobile, bijelu tehniku...

Uglavnom su to već dugogodišnji radnici koji su očigledno zadovoljni poslovnim politikom, okruženjem i potezima Stanka i njegove obitelji.

Stanko puno putuje i dodaje kako autom prijeđe i do 50-ak tisuća kilometara godišnje, na neka

lujem u svim manifestacijama, iako nisam pjesnik, ne pišem pjesme, niti igram u predstavama, dramama, bavim se organizacijom i pomažem koliko mogu.« Stanko je i sponzor na mnogim manifestacijama, kako dodaje, pomaže naširoko.

OBITELJ, SLOBODNO VRIJE ME, HOBI

Stanko i supruga *Vesna* imaju dvije kćerke, *Kristinu* koja je

prešao sam preko 1.000 kilometara, poslovno. Često mi se dogodi da u jednom danu iz Novog Sada ujutro odem u Beograd, a uvečer za Suboticu, primjerice na sjednicu HNV-a u 19 sati. Izračunajte kilometražu.»

Toliko smo željeli predstaviti Stanka u nekome drugome svjetlu, nekome njegovom drugom skrovitom ja, no očito je bilo nemo-

guće, i ovo što smo čuli od njega za ovako angažiranog čovjeka je previše.

O NEKIM ŽELJAMA

»U svakodnevici, čovjek zaboravi na neostvarene želje, u principu ne kukam, ni kada posao loše krene, možda sam i ja nešto drugo htio. Ovdje mogu navesti primjer

kako sam s 18 godina krenuo napustiti roditeljski dom, spremio se osamostaliti se, i ... s 50 godina života sam napustio roditeljski dom. Važno je zdravlje, sve ostalo moramo sami osigurati.

Iako se puno bavim poslom, za mene je obitelj uvijek i svugdje na prvom mjestu, a potom posao.»

Volimo pitati, ima li možda želje, vremena, uživa li nešto skuhati, prirediti sebi ili obitelji, u neko vrijeme dokolice, ako ga Stanko uopće sebi može i priuštiti, no...

»Ne bavim se kuhanjem, zbog nedostatka vremena, ali još dok smo živjeli u Odžacima imao sam malo više vremena, pa sam znao napraviti roštilj i skuhati paprikaš u kotliću. Kao mali znao sam čak i ispeći palačinke, kada mi se jelo slatko. I sada volim slastice, više nego što treba, a u ovim godinama to polako postaje grijeh i moramo se paziti.»

Stanko je neumorni borac, vrijedni radnik, obrtnik, zaljubljenik u Europu i u bolje i pravičnije sutra, za sve.

»Europa je pravac kojemu težim, mogao bih reći kako sam zaljubljen u Europu, u ideju koju Europa promiče i ostvaruje. Naravno polako, uz niz problema. Jako se radujem da je Hrvatska u Europi, išao sam glasati na referendum i poveo pun auto ljudi, meni to puno znači. Radujem se da je i Srbija krenula put Europe. Ideja ujedinjene Europe je za mene najbolja ideja stvorena od kako postoji ljudski rod!«

Stanko, uvijek u nekoj trci i jurnjavi kaže nam kako pakira kufere, jer se sprema opet na neki put i dodaje: »Ovim na kraju sam vam htio reći što je moj životni cilj, zalažem se svom snagom za Europu, u želji da moja djeca i moji unuci uživaju u blagodatima te najbolje ideje.«

Branka Dulić

Privatna stomatološka ordinacija

Opće stomatološke i specijalističke ortodontske usluge

dr. Róbert Horvát

www.poslovnabaza.com/drhorvatrobert

24000 SUBOTICA Đure Đakovića 7/a Tel.: 024/554-136

POLIKLINIKA Jelene Čović 28, 24000 Subotica, www.badawi-sz.com, poliklinika@badawi-sz.com
024/553-774, 024/567-495, 063/508-813, 0600/553-774, 0600/567-465

Kućni posjeti, prijevoz pacijenata

Badawi

od 1991. sa vama

Alergotestiranje na 370 alergena, bez bola, bez krvi, pouzdano.

Poliklinika za vašu obitelj

REPUBLIKA HRVATSKA

VELEPOSLANSTVO REPUBLIKE HRVATSKE U BEOGRADU

Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Republici Srbiji sukladno člancima 33. i 35. Zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske (NN 124/11 i 16/12) i Odluci predstojnice Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske o raspodjeli financijskih sredstava namijenjenih hrvatskoj manjini u inozemstvu za 2014. godinu (KLASA: 011-02/14-04/01, URBROJ: 537-03-01/2-14-20)

raspisuje

JAVNI NATJEČAJ

za prijavu programa i projekata udruga i ustanova hrvatske nacionalne manjine
u svrhu ostvarenja financijske potpore za 2014. godinu

1. VRSTE FINANCIJSKIH POTPORA

Na natječaj se mogu prijaviti sve pravne osobe čija je djelatnost vezana uz nadopunjavanje i zadovoljavanje općih i javnih potreba hrvatske manjinske zajednice u inozemstvu kao što su:

aktivnosti hrvatskih organizacija u ostvarivanju zajamčenih manjinskih prava (očuvanje hrvatskoga jezika, identiteta i kulturne baštine, obrazovanje i informiranje)

aktivnosti hrvatskih organizacija s ciljem razvoja manjinskih medija i djelovanja manjinskih institucija

Napomena: Iz ovih sredstava nije predviđeno financiranje programa i projekata prijavljenih od organizacija ovisnih o bilo kojem političkom usmjerenju ili stranci.

2. UVJETI ZA PRIJAVU

Na ovaj Natječaj se mogu prijaviti sve udruge i ustanove hrvatske nacionalne manjine u inozemstvu koje udovoljavaju sljedećim uvjetima: registrirane su i posjeduju uredno prijavljen poslovnik o radu, statut ili neki drugi odgovarajući dokument iz kojeg je razvidno čime se organizacija bavi

ne obavljaju poslove iz djelokruga tijela državne uprave

aktivno i kontinuirano djeluju

programi i projekti koje provode od posebnog su interesa za opće/javno dobro te usmjereni na stvarne potrebe hrvatske zajednice u inozemstvu imaju ljudske i materijalne resurse potrebne za provedbu prijavljenih programa i projekata

vode transparentno financijsko poslovanje.

Napomena: Provođenje projekta/programa u partnerstvu je poželjno, ali nije obvezno.

3. SADRŽAJ PRIJAVE

Sve zainteresirane pravne osobe dužne su svoje programe/projekte prijaviti na propisanim obrascima uz detaljan opis programa/projekta koji prijavljuju za dobivanje financijske potpore iz državnog proračuna Republike Hrvatske za 2014. godinu.

Prijava mora sadržavati:

Opisni obrazac prijave (word f)

Obrazac proračuna (excel format)

Obrazac životopisa – Europass (word format) voditelja/ice programa/projekta s datumom i potpisom

Presliku poslovnika o radu, statuta ili nekog drugog odgovarajućeg dokumenta iz kojeg je razvidno čime se organizacija bavi

Presliku financijskog izvješća o poslovanju pravne osobe u 2013. godini (ukoliko je pravna osoba aktivna duže od godinu dana)

Presliku Plana i programa rada za 2014. godinu

Potvrdu o registraciji udruge ili ustanove hrvatske nacionalne manjine u inozemstvu

Neobavezna dokumentacija:

Materijali, publikacije, novinski članci i ostala dokumentacija koja ilustrira rad prijavitelja

Preporuke (npr. jedinica lokalne uprave i samouprave, tijela državne uprave, institucija u zemlji i inozemstvu, drugih donatora)

Obrazac izjave o partnerstvu (word format) ukoliko se program/projekt provodi u partnerstvu

Napomena: Obrasci za prijavu dostupni su za preuzimanje na internetskoj stranici nadležnog veleposlanstva Republike Hrvatske u inozemstvu.

4. NAČIN I ROK ZA PODNOŠENJE PRIJAVA

Obvezne obrasce popunjene na hrvatskome jeziku i propisanu dokumentaciju potrebno je poslati **isključivo poštom** na adresu:

Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Republici Srbiji

ul. Kneza Miloša 62, 11000 Beograd

uz napomenu »Prijava na natječaj«.

Rok za prijavu na natječaj je 15. lipnja 2014. godine

5. PRIJAVE KOJE SE NEĆE RAZMATRATI

Dostavljene nakon roka za podnošenje prijave

Nepotpune ili sadrže odstupanja ili dijelove koji nisu u skladu s natječajem i dokumentacijom za prijavu

Nisu napisane na propisanom obrascu za natječaj te su podnesene na drugi način, suprotno uvjetima ovog Natječaja

Obrasci za prijavu nisu čitko i u cijelosti popunjeni, odnosno napisani na računalu.

6. ODABIR I NAČIN PROCJENE PRIJAVA

Povjerenstvo pri nadležnom Veleposlanstvu Republike Hrvatske će razmotriti pristigle prijave i prema kriterijima navedenima u točki 2. javnog natječaja dati prijedlog odluke za financijske potpore. Veleposlanik će, sukladno prijedlogu Povjerenstva i raspoloživim sredstvima, donijeti

Odluku o raspodjeli sredstava za prihvaćene programe/projekte.

7. OBAVIJEST O DONESENOJ ODLUCI O DODJELI BESPOVRATNIH SREDSTAVA

Odluka o dodjeli bespovratnih sredstava projektima/programima u sklopu natječaja bit će objavljena na internetskim stranicama nadležnog Veleposlanstva Republike Hrvatske u inozemstvu, kao i na stranici Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske www.hrvatiizvanrh.hr.

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Malo je još pouzdanih i temeljitih kroničara Plavne, pa su mnogi važni detalji iz povijesti ovoga sela ostali nezapamćeni ili neistraženi. Takav je slučaj, primjerice, s prvim automobilima u ovome mjestu, ali Fičo na fotografiji nastaloj 1963. godine, zasigurno je prvi u privatnom vlasništvu jednog Plavanjca. Ipak, poznato je kako je prvi taksi u Baču počeo voziti 1929. godine, koji je mnogo značio Plavanjcima, ali je prestao s prometom već 1965. godine. U to je vrijeme u Baču bila u funkciji i željeznička postaja.

IKO I FIČO

Dugo se pripovijedalo u ovom kraju kako je *Ivan Majić*, zvani *Iko*, kupio popularni auto Fiču koji se nalazi na fotografiji čak u Novom Mestu u Sloveniji i da je, dovezavši ga pred svoj dom, odmah udario u stup od ulazne kapije. To je bila istinita i šaljiva anegdota, ali sa sretnim završetkom. Vlasnik prvoga Fiće u Plavni, Iko, čitav je život bio prijevoznik, a promijenio je podosta vozila i proputovao cijelu ondašnju Jugoslaviju. U selu je bio vrlo cijenjen, aktivan u društvenome životu i posebice angažiran u mjesnom NK Sloga.

TALIJANSKO EKONOMSKO ČUDO

Iko Majić dobro je poznao mnoga vozila kao i prednosti samoga Fiće. Automobil Zastava 750 proizveden je po licenci talijanskog Fiata i nalazio se u proizvodnom programu kragujevačke tvornice točno 30 godina, od listopada 1955. do studenoga 1985., i u tom je razdoblju proizvedeno 923.487 primjeraka ovoga vozila, koje je neslužbeno proglašeno za nacionalnu klasu. Povijest Fiće počinje 1955. godine na sajmu automobila u Ženevi, kada je predstavljen kao poslijeratno talijansko ekonomsko čudo. Nekoliko godina ranije

Prvi FIČO u Plavni

glavni Fiatov inženjer dr. *Dante Giacosa* dobio je zadatak konstruirati malo vozilo koje će, za razliku od Fiata 500 (kojega je konstruirao legendarni *Topolin* 1936. godine), omogućiti udoban prijevoz za četiri putnika. Kažu kako je glavni Fiatov inženjer dr. Dante Giacosa na tom projektu nadmašio sam sebe, stvorivši vjerojatno najpopularniji Fiat svih vremena – Fiat 600. To je bio minijaturni četverosjed u samonosećoj karoseriji s dvoje vrata, a bio je kraći od prethodnika za 130 mm. Imao je vođeno hlađeni četverotaktni motor od 663 ccm s 16 kW, postavljen iza

zadnje osovine, s pogonom na zadnje točkove i neovisnim kočenjem na svim kotačima. Cijeli je sklop iznosio samo 108 kg, a cijeli automobil 585 kg. Fiat

600 je vrlo brzo osvojio srca svih posjetitelja sajma i novinara. U prvih 5 godina prodano je milijun primjeraka, a 1960. godine učinjeno je unapređenje modela. Najveća je brzina bila 110 km/h. Pokraj Italije i Jugoslavije, Fiat 600 proizvodio se u Argentini, Austriji i Španjolskoj. Ukupno je proizvedeno 2.697.197 komada Fiata 600 u svim varijantama, a bio je zasigurno najpopularniji i na našem prostoru. Ali, ostavimo se sada tih tehničkih detalja i vratimo se našoj priči o fotografiji.

DJEVOJKE I FIČO

U prvome planu na fotografiji su, naslonjene na Fiču, *Slavica Zagorčić* rođ. *Reljanović* i *Mira Drobac* rođ. *Majić* (Ikina sestra). One bi mogle takođe biti temom ove priče, jer su mnogi promatrači fotografije više zapazili njih dvije, nego Fiču u pozadini. Tim više što njegov vlasnik nije na ovoj slici.

Prva od ovih dviju, tada mladih djevojaka, *Slavica*, radila je u Plavni sve do nedavno kao medicinska sestra, koja će ostati mještanima u trajnom sjećanju po svom uzornom, stručnom i poštovnom radu. Druga djevojka je *Mira*, koja sada živi u Vukovaru, ali često dolazi u svoju Plavnu i ne zaboravlja ovaj kraj i svoje prijatelje. U svakom slučaju razlika u godinama između Fiće i dviju osoba na fotografiji je gotovo neznatna, ali, dok popularnog automobila više nema, one su još uvijek očuvale svu draž i mogle bi na ovaj način pozirati i pokraj mnogo modernijeg auta.

Zvonimir Pelajić

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20
KOD GLAVNE POŠTE

Zašto? Kako? Molim?

Tko je izmislio perilicu posuđa?

Prva žena koja se dosjetila promijeniti način pranja posuđa bila je Josephine Cochran. Često je organizirala razne zabave, nakon kojih bi sluge morale prati hrpu posu-

da, pri čemu bi se neki komadi omiljenog porculanskog suđa razbili. Krajem 19. stoljeća Josephine je odlučila stati na kraj razbijanju posuđa, pa je s prijateljem inženjerom krenula razrađivati ideju o stroju koji bi prao posuđe. Nakon što je izum napravljen, ponudila je proizvod hotelima i velikim restoranima 1893., ali odaziv nije bio osobito velik. Umrla je 1913., a prve perilice posuđa ušle su u uporabu tek pedesetih godina prošloga stoljeća.

Volonterizam za najmlađe

Predškolska ustanova »Vera Gucunja« iz Sombora predstavlja mrežu dječjih vrtića koju čine ukupno 32 objekta, od čega je 17 u naseljenim mjestima. Kao i sve institucije danas, teško dolazi do financijskih sredstava za funkcioniranje. Monoštorski objekt »Pčelica« broji dvadesetak djece upisanih u vrtić, a posjećuju ga i djeca romske nacionalne pripadnosti u sklopu igraonice za romsku djecu i djecu iz socijalno ugroženih obitelji. Prostorije vrtića nalaze se u sklopu stare zgrade OŠ »22. oktobar«. Kao i svemu, potrebno je održavanje, a financija nema. Kako pronaći rješenje? Na inicijativu odgojiteljice Magde Jager i Marine Marijanović organizirano je volontersko ličenje prostorija vrtića. Damir Periškić - Mačak i Marin Forgić - Crta odazvali su se da volonterski oliče vrtić, a potrebni materijal – boju, glet, tonere donirali su Crveni križ Sombor, Mjesna zajednica Monoštor i roditelji. Ustanova »Vera Gucunja« osigurat će još lamperiju, koja će biti postavljena u pojedinim prostorijama, kao i simboličnu naknadu majstorima.

Kad se ljudi slože, sve se može!

Zdenka Mitić

Nagrađeni učenici

Tijekom travnja učenici osnovnih i srednjih škola iz Vojvodine u kojima se izučava nastava na hrvatskom jeziku ili pohađaju sati predmeta hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, sudjelovali su na literarnom natječaju Hrvatskoga radija. U emisiji Glas Hrvatske na 1. programu ovoga radija o Hrvatima izvan domovine proglašeni su i pročitani najbolji radovi.

Prvo nagradu osvojila je Ivana Imrić, učenica 5. h razreda OŠ »Matko Vuković« iz Subotice, dok je drugu nagradu dobio Luka Crvenković, učenik 5. b razred OŠ »Vladimir Nazor« iz Đurđina. Ivanin rad smo objavili u prošlom broju Hrvatske riječi, a ovoga puta donosimo Lukin rad.

Priča o prijateljstvu (zeca i zmaja)

Ne tako davno jedan je zec po cijeli dan bio na fejsu. Kada je jednom zec dobio 50 lajkova, a njegov prijatelj zmaj niti jedan, zmaj se jako naljutio i pregrizao svoj kabel. Sve su životinje znale da se zmaj ljuti, pa su se dogovorile pomoći mu. Zec se javio kako ide zmaju u oblake i otišao je. Čim je došao, vidio je pregrizeni kabel i rekao mu: »Hoćemo popraviti kabel da ti svi možemo lajkati slike?« Zmaj se složio. Bio je dirnut pažnjom svojih prijatelja. Sada se sve životinje druže i kada bilo koja od njih stavi nešto na fejs, sve druge joj to lajkaju.

Luka Crvenković 5. razred, OŠ »Vladimir Nazor« Đurđin

**MEĐUNARODNI DAN OBITELJI PROSLAVLJEN JE JUČER, 15. SVIBNJA.
EVO ŠTO O OBITELJI KAŽU NAJMLAĐI:**

Moja obitelj

»Imam mamu Bubicu, tatu Gorana, Ivana i Petra, moga brata.« - Marta Vukmanov Šimokov, 3,5 godine.

»Imam mamu, Matka, Marka, didu, majku i tatu Dejana.« - Mirna Kovačić, 4 godine.

»Moja mama je Jelena, tata Miroslav, imam seku Terezu, brata Andriju i ja.« - Antonija Kujundžić, 5 godina.

»Imam tatu Antu i mamu Jasnu.« - Luka Skenderović, 4,5 godina.

»To je Ina, moja seka, mama Silvija i tata Zdenko.« - Iva Bačlija, 5 godina.

»Ima nas 6. Roko, ja, Ana, Marija, mama i tata. Volim kada zajedno putujemo u Zagreb i na more, kad hranimo golubove i idemo u ZOO vrt.« - Pavao Piuković, 5 godina.

»Za mene je obitelj moji divni roditelji koji me jako vole, moje sestre i brat koji me čuvaju i igraju se sa mnom. Volim da svi idemo u šetnju i da nam mama i tata čitaju bajke.« - Lucija Vuković, 5 godina.

»Obitelj je mama tata i djeca. Volim kad se zajedno igramo.« - Matea Miković, 5,5 godina.

»Moja obitelj je dobra, radosna i nježna. Jako volim mamu i tatu, svoje sestre kada se igramo i kada idemo u šetnju i u crkvu. Volim s mamom i tatom naveče moliti.« - Luka Vuković, 6,5 godina.

»Obitelj je mama, tata, Filip, ja, David i Marija. Volim kad tata radi, a mi idemo u grad na sladoled.« - Kristina Šarčević, 6 godina.

»Za mene je obitelj: tata, mama, Petar, Tomislav, Andrija, Ivan, ja Pavao i Matej. Volim kad skupa gledamo film.« - Marija Magdalena Huska, 7 godina.

»Obitelj smo mama, tata, ja, Ines i Roko. Volim kada se tata i ja igramo s Rokovim autićem, kad on spava, a Ines nije kod kuće. Mama mi da bingo, klikere i slatkiše kada Roko spava.« - Lea Vojnić, 6,5 godina.

»Za mene je obitelj mama, tata, Borna i ja. Obitelj je kad smo svi zajedno na okupu, kad se kupamo i igramo, kad mama i tata kuhaju pa poslije zajedno ručamo, gledamo zajedno crtić, a poslije vijesti s tatom. Obitelj zajedno ide i na plivanje.« - Fabijan Dulić, 6 godina.

»Obitelj je za mene radost i sigurnost. Moja obitelj je za mene život jer se u njoj osjećam sigurno, veselo, ponosno, dobro i ugodno. Svaki dan zahvaljujem dragom Bogu za svoje roditelje, jer me uče i odgajaju da budem dobra i poštena, da volim i uvijek pomažem drugima.« - Sara Vuković, 10 godina.

»Za mene je moja obitelj bogatstvo, puno smijeha, zajedničkih razgovora i najviše me veseli kada zajedno molimo i idemo u crkvu.« - Maja Vuković, 12 godina.

PETAK
16.5.2014.

06:40 Najava
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 08:00 Vijesti
 09:18 Kad srce zatreperi
 10:00 Vijesti
 10:13 Last Indian Mobiles
 Cinemax, dokumentarni film
 11:05 Ni da ni ne: Plaće
 nastavnika
 12:00 Dnevnik 1
 12:35 Znaj da te volim,
 telenovela
 13:20 Reporteri: Homo
 turisticus
 14:10 Abeceda zdravlja:
 Karcinomi štitnjače
 14:30 Vijesti uz hrvatski
 znakovni jezik
 14:45 Riječ i život
 15:15 Kulturna baština: Muzej
 za umjetnost i obrt -
 Zbirka fotografija
 15:30 Skica za portret:
 15:45 Gospa od Zečeva,
 emisija pučke i predajne
 kulture
 16:15 Puna kuća Rafera
 17:00 Vijesti
 18:15 Znanstveni krugovi
 18:42 Iza ekrana
 19:00 Javna stvar - politički
 intervju
 19:30 Dnevnik
 20:06 Znaš li tko si? : Boris
 Johnson, dokumentarna
 serija
 21:10 Rastava, američki film
 23:10 Dnevnik 3
 23:45 Pobjediti, talijanski film
 - Filmski maraton
 01:50 Filmski maraton 2. film
 03:20 Perfect Roommate,
 kanadski film
 04:50 Riječ i život
 05:20 Hrvatska uživo
 06:20 Ljubav u zaleđu, serija

05:22 Najava
 05:25 Moć sudbine, telenovela
 06:07 Moć sudbine, telenovela
 06:50 TV vrtić: Tko se srami
 čega
 07:00 Krčić prikazuje: Mlijeko,
 Zubi, Vitamini (R)
 07:08 Tajni dnevnik patke
 Matilde: Čarobna
 fontana (R)
 07:20 Pustolovine Prudence
 Petipapas, crtana serija

07:50 Corto Maltese
 08:15 Vatrema kugla, serija
 08:37 Školarci obavještajci
 09:00 Školski sat: Od vrta do
 stola...
 09:30 Puni krug
 09:45 Svaki dan dobar dan:
 Radim danju, sviram
 noću
 10:25 Pozitivno
 10:55 Biblija
 11:35 Napravljeno po mjeri,
 dokumentarna serija
 12:00 Dobra žena, serija
 12:45 Nordijska kuhinja
 Tareqa Taylora,
 dokumentarna serija
 13:15 Perfect Roommate,
 kanadski film
 14:45 Edgemont, serija
 15:10 Nebesko plavetnilo,
 serija za mlade
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:30 Školski sat: Od vrta do
 stola...
 17:00 Puni krug
 17:15 Briljanteen
 17:55 Tračnica, serija
 18:40 Večer na 8. katu
 19:30 TV vrtić: Tko se srami
 čega
 19:40 Tajni dnevnik patke
 Matilde: Čarobna
 fontana (R)
 20:05 Prisega na šutnju,
 američki film
 21:45 Lewis, serija
 23:15 Zločinački umovi, serija
 00:00 Scott i Bailey, serija
 00:45 Noćni glazbeni program

06:25 RTL Danas, (R)
 07:10 Aladdin
 07:35 Moji džepni ljubimci
 07:50 Virus attack
 08:10 Snažne žene, serija
 09:25 Ekskluziv Tabloid, (R)
 10:25 Odbačena, serija
 11:00 Odbačena, serija
 11:30 Villa Maria, serija
 12:40 Pet na pet, kviz (R)
 13:35 Tajne, serija (R)
 14:45 Tri, dva, jedan - kuhaj!,
 kulinarski show (R)
 16:30 RTL Vijesti
 16:45 Cobra 11, akcijska serija
 17:35 Ekskluziv Tabloid
 18:30 RTL Danas
 19:15 Pet na pet, kviz
 20:00 Transporter 3, igrani
 film, akcijski
 22:20 Divlja vožnja 2: Kraj
 puta - TV premijera,
 igrani film, akcijski
 23:05 Eurojackpot
 23:10 Divlja vožnja 2: Kraj
 puta - TV premijera,
 igrani film, akcijski
 00:05 Bez traga, policijska
 dramska serija (R)

01:00 RTL Danas, (R)
 01:40 Kraj programa

SUBOTA
17.5.2014.

07:07 Iza ekrana
 07:40 Poglavlja Ludi Konj,
 američki film - ciklus
 klasičnog vesterna
 09:05 Normalan život
 09:50 Vijesti iz kulture
 10:00 Vijesti
 10:15 Subotom ujutro
 12:00 Dnevnik 1
 12:35 Veterani mira, emisija
 13:23 Duhovni izazovi
 13:55 Prizma
 14:45 Kućni ljubimci
 15:15 I to je Hrvatska (R)
 15:30 Uzimam te, čini mi se -
 američki film (R)
 17:00 Vijesti
 17:12 Skica za portret
 17:20 Seoska gozba,
 gastroputopis
 18:07 Manjinski mozaik
 18:25 Lijepom našom: Đakovo
 19:30 Dnevnik
 20:05 Loto 7/39
 20:12 Ne znam kako joj to
 uspijeva, američki film
 21:40 Vladarica, serija
 22:25 Dnevnik 3
 23:00 Prorok, francusko-
 talijanski film - Filmski
 maraton
 01:30 Poglavlja Ludi Konj,
 američki film - Filmski
 maraton
 02:55 Subotom ujutro
 04:35 Reprizni program
 04:50 Veterani mira, emisija
 05:35 Prizma

04:53 Najava
 04:56 Turistička klasa (R)
 05:26 Moć sudbine, telenovela
 06:08 Moć sudbine, telenovela
 06:51 Dim dam dum
 06:56 Wot wot's, crtani film
 07:06 Dr. Pas, crtani film
 07:16 Mali ljudi,
 dokumentarna serija
 07:21 Mali ljudi
 07:26 Magično drvo, serija
 za djecu
 07:51 TV vrtić: Divov gumb
 08:04 Pitica kitica (1.dio)
 08:08 Vedranovi velikani:
 Marul Boko
 08:48 Lapislazuli, njemački
 film za djecu
 10:33 Mjesto pod suncem -
 ostati ili otići
 11:23 Kroz tvoje oči,
 dokumentarna serija

11:58 Bleiburg: Komemoracija
 žrtvama Bleiburške
 tragedije i Hrv. križnog
 puta, prijenos
 15:05 Nebesko plavetnilo,
 serija za mlade
 15:50 Znaš li tko si? : Boris
 Johnson, dokumentarna
 serija
 17:25 Umag: Rukomet - finale
 kupa Hrvatske (Ž),
 prijenos
 18:55 Vaterpolo, PH: Mladost
 - Primorje - 4. utakmica
 finala (eventualno)
 20:15 Marley, dokumentarni
 film
 22:40 Scott i Bailey, serija
 23:30 Scott i Bailey, serija
 00:20 INmusic festival 2013. -
 Editors, koncert
 01:50 Noćni glazbeni program

06:20 RTL Danas, (R)
 07:00 Phineas i Ferb,
 animirana serija
 08:25 Svemoguća Spiderman
 08:50 Učilica, kviz za djecu
 09:25 TV prodaja
 09:40 Koledžicom po svijetu
 11:10 Malcolm u sredini, serija
 11:40 Malcolm u sredini, serija
 12:05 Malcolm u sredini, serija
 12:40 TV prodaja
 12:55 Transporter 3, igrani
 film, akcijski (R)
 15:00 Osveta Pink Panthera,
 igrani film, komedija
 16:30 RTL Vijesti
 16:40 Osveta Pink Panthera,
 igrani film, komedija
 17:10 Koledžicom po svijetu,
 zabavna emisija
 18:30 RTL Danas,
 19:15 Galileo, zabavna/
 obrazovna emisija
 20:00 Izvorni kod - TV
 premijera, igrani film,
 znanstveno-fantastični
 21:50 Sutra, kad je rat počeo,
 igrani film, avanturistički
 00:00 Pakleni val, igrani film,
 akcijski
 02:25 Astro show
 03:25 RTL Danas, (R)
 04:05 Kraj programa

NEDJELJA
18.5.2014.

06:35 Lijepom našom
 07:50 Rupa, francuski film -
 ciklus Zlatna kinoteka
 09:50 Vijesti iz kulture
 10:00 Vijesti
 10:15 Press klub
 11:00 Ubojstvo, napisala je

12:00 Dnevnik 1
 12:30 Plodovi zemlje
 13:23 Rijeka: More
 14:00 Nedjeljom u 2
 15:05 Mir i dobro
 15:40 Pošteno i prema zakonu,
 serija
 16:25 Suvremenici: Boris
 Bučan
 17:00 Vijesti
 17:15 Vrtlarica
 17:45 Sretna obitelj, serija
 19:30 Dnevnik
 20:06 Loto 6/45
 20:12 Potjera, kviz
 21:10 Stipe u gostima,
 humoristična serija
 21:45 Damin gambit
 22:30 Dnevnik 3
 23:05 Klasika mundi: Radovan
 Vlatković i Varaždinski
 komorni orkestar
 (1. dio)
 23:50 Rupa, francuski film
 01:50 Press klub
 02:30 Nedjeljom u 2
 03:30 Damin gambit
 04:10 Mir i dobro
 04:40 Plodovi zemlje
 05:30 Rijeka: More
 06:00 Vrtlarica (R)

03:52 Najava
 04:40 Moć sudbine, telenovela
 05:22 Moć sudbine, telenovela
 06:05 Moomini, crtana serija
 06:30 Tintinove pustolovine
 06:55 Zvonko u Zemlji
 igračka, crtana serija
 07:05 Vatrogasac Sam
 07:15 Gladijatorska akademija
 07:40 Mowgli, crtana serija
 08:05 Tajni dnevnik patke
 Matilde: Čarobna
 fontana (R)
 08:20 Laboratorij na kraju
 svemira: Autić (R)
 08:30 Mein Name ist Eugen,
 švicarski film za djecu
 10:10 Pozitivno
 10:40 Biblija
 10:50 Portret Crkve i mjesta
 11:00 Veliki Borištof: Misa,
 prijenos
 12:35 Ni da ni ne
 13:30 Magazin LP
 14:00 Šangaj: Atletika,
 Dijamantna liga - prijenos
 16:00 Nedjeljom lagano
 17:25 Rukomet - finale kupa
 Hrvatske (M), prijenos
 19:05 Uoči SP, Brazil 2014. -
 dokumentarna serija
 19:30 Tajni dnevnik patke
 Matilde: Čarobna
 fontana (R)
 19:45 Laboratorij na kraju
 svemira: Autić (R)
 20:00 Kraljevstvo nebesko,
 američki film

ODRŽAN IZBORNI SABOR HKUD-A »VLADIMIR NAZOR«

Starom predsjedniku novo povjerenje

Ovogodišnji Sabor HKUD-a »Vladimir Nazor« bio je izbor- ni, pa je poslije izbora članova Upravnog i Nadzornog odbora održana sjednica Upravnog odbora na kome su izabrani novi predsjednik i članovi Izvršnog odbora. U sljedeće četiri godine »Nazor« će voditi *Mata Matarić*, koji je tu dužnost obnašao i prethodne četiri godine. Na početku Sabora minutom šutnje odana je počast *Žigi Fratriću*, *Vladimiru Špeharu* i drugim preminulim članovima »Vladimira Nazora«. Nakon toga, izvješća o radu podnijeli su pročelnici sekcija, blagajnik i predsjednik udruge.

AKTIVNOSTI SEKCIJA

Bojan Jozić, pročelnik folklorne sekcije, u svom je izvješću pobrojao brojna gostovanja kako u okolici tako i na manifestacijama u Hrvatskoj kao što su Vinkovačke jeseni, Đakovački vezovi, Dani Tolise i druge manifestacije i sudjelovanje na tradicionalnim manifestacijama »Nazora«. On je posebice istaknuo kako se ove godine folklor- na sekcija plasirala na Zonsku smotru folklor- nih društava i to običajem Svatovi. I bez sredstava

**Matarić je dobio
jednoglasnu podršku
članova Upravnog
odbora za novi mandat**

za angažiranje profesionalnog redatelja i gostovanja, dramska sekcija održala je svoj rad, kazao je njen pročelnik *Zvonimir Lukač*. U prethodne četiri godine jedan od najznačajnijih projekata dramske sekcije je organiziranje Međunarodne smotre amaterskih dramskih društava. Gostovanja nije bilo ni za pjevačku sekciju, ali su »Nazorovi« pjevači ove godine izborili sudjelovanje na Zonskoj smotri. Poslije višegodišnje stanke u »Nazoru« je ponovno počela raditi tamburaška sekcija u koju je uključeno osam mladih tamburaša. »Sportska sekcija organizatora šahovske i stolnoteniske turnire, a

ima i ekipu veslača. Održali smo naše tradicionalne turnire, a i ove godine spremamo se za maraton lađa na Neretvi«, kazao je pročelnik *Pavle Matarić*. Likovna sekcija već 15 godina organizator je Likovne kolonije »Colorit«. Kako je rekao *Janoš Raduka*, pročelnik sekcije kolonija okupi 15 do 20 slikara iz Sombora i okolice, Subotice i Hrvatske i ubraja se u jednu od triju najvećih kolonija u Somboru. Aktivna je i literarna sekcija, a prema riječima njenog pročelnika *Antuna Kovača*, na Liri naivi i susretnu pjesnika u Rešetarima u Hrvatskoj, Somborci su redoviti sudionici. *Alojzije Firanj*, urednik »Miroljuba«, podvukao je kako je ovo 17. godina kontinuiranog izlaska »Miroljuba«, ali je zbog financija broj stranica smanjen na 20 i list se sada tiska u dvije boje. Klub ljubitelja biljaka »Za sreću veću« organizirao je posjete sajmovima, sudjelovanje na manifestacijama. Na kraju podnošenja izvješća o radu sekcija rečeno je i kako je prije pet mjeseci s radom počela slamarska sekcija i da vještinu rada u slami uči desetak članica.

NE ŽELIMO MJEŠANJE

Mata Matarić, predsjednik HKUD-a »Vladimir Nazor«, nabrojio je najznačajnije aktivnosti u prethodnom razdoblju, te posebice istaknuo povratak ploče s natpisom Hrvatski dom na zgradu »Nazora«. Nažalost, nekima je to smetalo, pa je Hrvatski dom dva puta bio na meti napada. »Mi funkcioniramo samostalno. Ne želimo miješanje u organiziranje naših manifestacija, kao što su Prelo i Dužionica, Božićni koncert. Ostajemo takvi kakvi smo«, kazao je Matarić. Najveći problem »Nazora« su financije. Godišnji troškovi su oko dva milijuna dinara, ali »Nazor« posluje pozitivno.

Poslije sabora održana je sjednica Upravnog odbora na kojoj je jednoglasnu podršku za novi četvorogodišnji mandat dobio dosadašnji predsjednik Mata Matarić. »Ovo je društvo perspektivno i pomlađeno, što treba njegovati i voditi vlastitu politiku zahvaljujući kojoj postojimo 78 godina«, kazao je za »Hrvatsku riječ« nakon izbora Matarić.

Z. Vasiljević

Integrirana manjina u većini

»Glede natječaja za dodjelu sredstava iz gradskog proračuna za kulturno-umjetnička društva koja njeguju nacionalni identitet, u javnosti su se pojavile dezinformacije da smo za lošu raspodjelu tih sredstava maltene najkriviji mi Hrvati. To nije točno, jer mi smo samo integrirana manjina u većini i malo toga o nama ovisi«, kazao je Matarić osvrćući se na tekst u »Hrvatskoj riječi« od devetog svibnja »Skandalozna raspodjela«.

On je ponovio kako se »Nazor« žalio i naglasio da se kriteriji za dodjelu ovih sredstava trebaju mijenjati.

22:25 Pedeset duša, britanski film
00:20 Joe Cocker: Fire It Up Live, snimka koncerta (R)
02:15 Noćni glazbeni program

06:35 RTL Danas, (R)
07:20 Phineas i Ferb
08:35 Svemoguća Spiderman
09:20 Galileo, emisija
10:10 InDizajn s Mirjanom Mikulec - nove epizode
10:50 TV prodaja
11:05 Malcolm u sredini, serija
11:35 Malcolm u sredini, serija
12:05 Malcolm u sredini, serija
12:50 Izvorni kod, igrani film, znanstveno-fantastični (R)
14:40 Putujući sa McAllisterom, igrani film, komedija
16:25 Mjenjačnica
16:30 RTL Vijesti
16:45 Mjenjačnica
17:35 RTL Extra Magazin
18:30 RTL Danas
19:15 Sulejman Veličanstveni
20:00 Tesna koža, film
21:50 Kriza, serija
22:30 CSI: Miami, serija
23:35 CSI: Miami, serija
00:30 CSI: Miami, serija
01:20 Astro show
02:20 Branitelj, film, akcijski
03:55 RTL Danas, (R)
04:35 Kraj programa

PONEDJELJAK 19.5.2014.

06:40 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
09:18 Kad srce zatreperi
10:00 Vijesti
10:13 Dunav - europska Amazona: Od Crne šume do Crnog mora, dokumentarni film
11:05 Što vas žulja?
11:45 Jezik za svakoga
12:00 Dnevnik 1
12:35 Znaj da te volim, 13:20 Glas domovine
13:45 Pogled preko granice - Hrvati u BiH
14:10 Jezik za svakoga
14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:45 Društvena mreža: Treća dob
15:30 Velikani u sjeni: Ante Šupuk - sanjao je grad, dokumentarna serija
16:00 Puna kuća Raftera

17:00 Vijesti
18:20 Potrošački kod
18:50 Kazalište u kući, serija
19:30 Dnevnik
20:08 TV Bingo
20:30 Univerzum uma: Zagónetke zamjedbe
21:05 Fokus
22:05 Domovina, serija
23:00 Dnevnik 3
23:35 Živi bili pa vidjeli - ciklus hrvatskog filma
01:25 Što vas žulja?
02:05 Društvena mreža: Treća dob
02:45 Potrošački kod
03:15 Fokus
04:10 Glas domovine
04:35 Pogled preko granice - Hrvati u BiH
05:00 Hrvatska uživo
06:00 Ljubav u zaleđu, serija

05:11 Najava
05:14 Moć sudbine, telenovela
05:59 Moć sudbine, telenovela
06:44 TV vrtić: Veterinar
06:54 Ninin kutak: Nogomet na puhanje
06:59 Čarobna ploča: Engleski - Slovo L (R)
07:12 Pustolovine Prudence Petitpas, crtana serija
07:42 Corto Maltese
08:07 Vatrene kugle, serija
08:32 Školarci obavještajci
09:00 Školski sat
09:30 Znanost za djecu (Boli glava itd.)
09:45 Briljantreen
10:25 Dr. Oz, talk show
11:05 Phil Spencer: Tajni agent za nekretnine
11:55 Dobra žena, serija
12:40 Nordijska kuhinja Tareqa Taylora
13:10 Pas iz Bijele kuće, američki film
14:45 Edgemont, serija
15:10 Nebesko plavetnilo, serija za mlade
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Školski sat
17:00 Znanost za djecu (Boli glava, itd.)
17:15 DW: Shift
17:30 Village Folk: Otok ovaca
17:45 Novi dom, novi život
18:10 Svaki dan dobar dan
18:50 Dr. Oz, talk show
19:30 TV vrtić: Veterinar
19:40 Čarobna ploča: Engleski - slovo L (R)
20:05 Svlačionica: Goran i Bojan Navojec, talk-show
21:00 Jane Eyre, američko-britanski film
23:00 Završni udarac, serija
23:45 Zakon i red: Zločinačke nakane, serija

00:30 Seks i grad, serija
01:00 Noćni glazbeni program

07:25 RTL Danas, (R)
08:10 Aladdin
08:35 Moji džepni ljubimci
08:50 Virus attack
09:10 Sulejman Veličanstveni
10:20 RTL Extra Magazin, (R)
11:25 Odbačena, serija
12:00 Odbačena, serija
12:30 Villa Maria, serija
13:40 Pet na pet, kviz (R)
14:35 Na prvi pogled, film
16:30 RTL Vijesti
16:45 Bibin svijet, serija
17:30 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:20 Pet na pet, kviz
20:05 Ljubav, navika, panika
20:35 Ljubav, navika, panika
21:15 Tri, dva, jedan - kuhaj!
22:55 RTL Vijesti
23:15 Predator, film, akcijski
01:25 Kriza, serija (R)
02:00 CSI: Miami, serija (R)
03:00 Astro show, (R)
04:00 RTL Danas, (R)
04:45 Kraj programa

UTORAK 20.5.2014.

06:37 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:15 Kad srce zatreperi
10:00 Vijesti
10:13 Dunav - europska Amazona: Šuma, voda i zima, dokumentarni film
11:05 Što vas žulja?
11:45 Jezik za svakoga
12:00 Dnevnik 1
12:35 Znaj da te volim
13:20 Drugi format
14:10 Jezik za svakoga
14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:45 Društvena mreža
16:00 Puna kuća Raftera
17:00 Vijesti
18:20 Pravilo 72
18:50 Kazalište u kući, serija
19:30 Dnevnik
20:05 Potjera, kviz
21:00 EU izbori 2014.
21:55 Domovina, serija
22:50 Dnevnik 3
23:25 Putev europskih fondova
23:40 Nedjeljko Fabio: Vježbanje života, snimka kazališne predstave (1. dio)
01:20 Što vas žulja?

02:00 EU izbori 2014.
02:50 Društvena mreža
04:05 Pravilo 72
04:35 Reprizni program
04:55 Hrvatska uživo
05:55 Ljubav u zaleđu, serija

05:13 Moć sudbine, telenovela
05:58 Moć sudbine, telenovela
06:53 Krčić prikazuje: Igračke, Bujanj, Balon (R)
06:58 Danica i pas lualica
07:03 Profesor Baltazar: Oblačno sa svadavinama
07:13 Pustolovine Prudence Petitpas, crtana serija
07:43 Corto Maltese
08:08 Vatrene kugle, serija
08:32 Školarci obavještajci
09:00 Školski sat
09:35 Navrh jezika
09:45 Svaki dan dobar dan
10:25 Dr. Oz, talk show
11:05 Phil Spencer: Tajni agent za nekretnine, dokumentarna serija
11:52 Dobra žena, serija
12:37 Nordijska kuhinja Tareqa Taylora, dokumentarna serija
13:10 Kapetan Jack, američki film (R)
14:45 Edgemont, serija
15:10 Nebesko plavetnilo
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Školski sat
17:05 Navrh jezika
17:15 Garaža: S3NGS
17:45 Novi dom, novi život
18:15 Svaki dan dobar dan
18:55 Dr. Oz, talk show
19:35 TV vrtić: Novinar
19:45 Krčić prikazuje: Igračke, Bujanj, Balon (R)
19:50 Danica i pas lualica
20:05 Top Gear
21:10 Elvis ni(je) tu, američki film
22:40 Završni udarac, serija
23:25 Zakon i red: Zločinačke nakane, serija
00:07 Seks i grad, serija
00:37 Noćni glazbeni program

06:35 RTL Danas, (R)
07:20 Aladdin
07:45 Moji džepni ljubimci
08:05 Virus attack
08:25 Snažne žene, serija
09:40 Ekkluziv Tabloid, (R)
10:25 TV prodaja
10:40 Odbačena, serija
11:10 Odbačena, serija
11:40 Villa Maria, serija
12:40 TV prodaja
12:55 Pet na pet, kviz (R)
13:50 Ljubav, navika, panika,

humoristična serija (R)
14:20 Ljubav, navika, panika, humoristična serija (R)
14:55 Tri, dva, jedan - kuhaj!, kulinarski show (R)
16:30 RTL Vijesti
16:45 Bibin svijet, humoristična serija
17:35 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas,
19:15 Pet na pet, kviz
20:00 Ljubav, navika, panika, humoristična serija
20:35 Ljubav, navika, panika, humoristična serija
21:10 Tri, dva, jedan - kuhaj!, kulinarski show
22:55 RTL Vijesti
23:15 Pravi komad, igrani film, komedija
01:20 Predator, igrani film, akcijski/znanstveno-fantastični R
03:15 Astro show
04:15 RTL Danas, (R)
05:00 Kraj programa

SRIJEDA 21.5.2014.

06:37 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:15 Kad srce zatreperi
10:00 Vijesti
10:13 Tajne Kineskoga zida
11:05 Što vas žulja?
11:45 Jezik za svakoga
12:00 Dnevnik 1
12:35 Znaj da te volim
13:20 Reporter: After the Silence
14:10 Jezik za svakoga
14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:45 Društvena mreža
16:00 Puna kuća Raftera
17:00 Vijesti
18:20 Eko zona
18:50 Kazalište u kući, serija
19:30 Dnevnik
20:06 Loto 7/39
20:11 Seoska gozba, gastroputopis
21:00 Paralele
21:30 Pola ure kulture
22:00 Domovina, serija
22:55 Dnevnik 3
23:30 Na nišanu, francuski film - ciklus Kino Europa
00:50 Što vas žulja?
01:30 Društvena mreža
02:35 Reprizni program
03:25 Paralele
03:55 Pola ure kulture
04:25 Eko zona
04:55 Hrvatska uživo

05:55 Ljubav u zaleđu, serija

05:19 Najava

05:22 Moć sudbine, telenovela

06:07 Moć sudbine, telenovela

06:52 TV vrtić: Tužibaba

07:02 Moje kuhanje, iranska drama za djecu (R)

07:17 Pustolovine Prudence

Petitpas, crtana serija

07:42 Corto Maltese

08:07 Vatrene kugla, serija

08:32 Školarci obavještajci

09:00 Školski sat

09:30 EBU dokumentarci - Izazovi

09:45 Svaki dan dobar dan

10:25 Dr. Oz, talk show

11:05 Phil Spencer: Tajni agent za nekretnine, dokumentarna serija

11:55 Dobra žena, serija

12:40 Nordsjiska kuhinja Tareqa Taylora, dokumentarna serija

13:10 Mladi njenja 2, američki film (R)

14:45 Edgemont, serija

15:10 Nebesko plavetnilo

16:00 Regionalni dnevnik

16:30 Školski sat

17:00 EBU dokumentarci - Izazovi (R)

17:15 Generacija Y

17:40 Novi dom, novi život

18:05 Svaki dan dobar dan

18:45 Dr. Oz, talk show

19:25 TV vrtić: Tužibaba

19:35 Moje kuhanje, iranska drama za djecu (R)

20:10 Latino Amerikanci:

Kubanci, dok. serija

21:05 Tyson, američki film

22:55 Igra prijestolja, serija

23:50 Zakon i red: Zločinačke nakane, serija

00:35 Seks i grad, serija

01:05 Noćni glazbeni program

06:35 RTL Danas, (R)

07:20 Aladdin

07:45 Moji džepni ljubimci

08:05 Virus attack

08:25 Snažne žene, serija

09:40 Ekkluziv Tabloid, (R)

10:40 Odbačena, serija

11:10 Odbačena, serija

11:40 Villa Maria, serija

12:40 TV prodaja

12:55 Pet na pet, kviz (R)

13:50 Ljubav, navika, panika, humoristična serija (R)

14:20 Ljubav, navika, panika, humoristična serija

14:55 Tri, dva, jedan - kuhaj!, kulinarski show (R)

16:30 RTL Vijesti

16:45 Bibin svijet, serija

17:35 Ekkluziv Tabloid

18:30 RTL Danas

19:15 Pet na pet, kviz

20:00 Ljubav, navika, panika

20:35 Ljubav, navika, panika

21:10 Tri, dva, jedan - kuhaj

22:55 RTL Vijesti

23:15 Bez traga, serija

00:10 Bez traga, serija

01:00 Pravi komad, igrani film, komedija (R)

02:55 Astro show

03:55 RTL Danas, (R)

04:40 Kraj programa

**ČETVRTAK
22.5.2014.**

06:37 Najava

06:55 Dobro jutro, Hrvatska

07:00 Vijesti

07:05 Dobro jutro, Hrvatska

08:00 Vijesti

08:05 Dobro jutro, Hrvatska

09:15 Kad srce zatreperi

10:00 Vijesti

10:13 Tajne Kineskog zida

11:05 Što vas žulja?

11:45 Abeceda zdravlja

12:00 Dnevnik 1

12:35 Znaj da te volim

13:18 Paralele (R)

13:48 Reporter: Goldman Sachs

14:18 Abeceda zdravlja

14:30 Vijesti uz hrvatski

znakovni jezik

14:45 Društvena mreža

16:00 Puna kuća Raftera

17:00 Vijesti

18:20 Turistička klasa

18:50 Kazalište u kući

19:30 Dnevnik

20:06 Večer na 8. katu

20:56 Labirint

21:45 Domovina, serija

22:40 Dnevnik 3

23:15 Drugi format

00:55 Što vas žulja?

01:35 Društvena mreža

02:50 Labirint

03:35 Abeceda zdravlja

03:45 Drugi format

04:25 Turistička klasa

04:55 Hrvatska uživo

05:55 Ljubav u zaleđu, serija

05:10 Najava

05:13 Moć sudbine, telenovela

05:58 Moć sudbine, telenovela

06:43 TV vrtić: Mamina maza

06:53 Profesor Baltazar:

Horacijev uspon i pad

07:01 Laboratorij na kraju

svemira: Duga 9'03 (R)

07:10 Pustolovine Prudence

Petitpas, crtana serija

07:40 Corto Maltese

08:05 Vatrene kugla, serija

08:27 Školarci obavještajci

08:55 Školski sat

09:25 Kokice

09:40 Svaki dan dobar dan

10:20 Dr. Oz, talk show

11:00 Phil Spencer: Tajni agent za nekretnine, serija

11:50 Dobra žena, serija

12:35 Nigellissima,

dokumentarna serija

13:20 Selkie, dječak tuljan,

australski film

14:45 Edgemont, serija

15:10 Nebesko plavetnilo

16:00 Regionalni dnevnik

16:30 Školski sat

17:00 Kokice

17:15 Moćvarna staništa:

Divlje svinje - divljač

budućnosti

17:45 Novi dom, novi život

18:10 Svaki dan dobar dan

18:50 Dr. Oz, talk show

19:30 TV vrtić: Mamina maza

19:40 Laboratorij na kraju

svemira: Duga (R)

20:05 U obitelji sjevernih

medvjeda, dok. serija

21:00 Mirosljubi ratnik, film

23:00 Igra prijestolja, serija

23:55 Zakon i red: Zločinačke nakane, serija

00:40 Seks i grad, serija

01:10 Noćni glazbeni program

06:35 RTL Danas, (R)

07:20 Aladdin

07:45 Moji džepni ljubimci

08:05 Virus attack

08:25 Snažne žene, serija

09:40 Ekkluziv Tabloid, (R)

10:40 Odbačena, serija

11:10 Odbačena, serija

11:40 Villa Maria, serija

12:55 Pet na pet, kviz (R)

13:50 Ljubav, navika, panika, R

14:20 Ljubav, navika, panika, R

14:55 Tri, dva, jedan - kuhaj!

16:30 RTL Vijesti

16:45 Bibin svijet, serija

17:30 Ekkluziv Tabloid

18:30 RTL Danas

19:15 Pet na pet, kviz

20:00 Ljubav, navika, panika

20:35 Ljubav, navika, panika

21:10 Tri, dva, jedan - kuhaj!

22:55 RTL Vijesti

23:15 Dok vrag ne sazna da si mrtav, film, triler

01:35 Bez traga, serija (R)

02:30 Bez traga, serija (R)

03:25 Astro show

04:25 RTL Danas, (R)

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16.30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljom od 13.05 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18.00 - 19.00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19.00 - 19.30

• Poetski predah • »Popularne melodije« - zabavna glazba (ponedjeljom) • »Na valovima hrvatske glazbene tradicije« - narodna glazba (utorom) • »Veliki majstori glazbe« - ozbiljna glazba (srijedom) • »Rock vremeplov« (četvrtkom) • »Minute za jazz« (petkom)

19.30 - 20.00

• »Europski magazin« - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljom) • »Kulturna povijest« (utorom) • »Znanjem do zdravlja« (srijedom) • »Razmišljanje dopušteno« (četvrtkom) • »Tjedni vodič« (petkom)

20.00 - 20.30

• »U pauzi o poslu« (ponedjeljom) • »Aktualije« (utorom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20.30 - 21.00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18.15 »Vojvodanski tjedan«
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.00 »Vjerska emisija«, duhovna glazba
• 20.00 Divni novi svijet
• 20.55 Odjava programa

Nedjelja

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana
• 18.10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.30 »Putnici kroz vrijeme« emisija za djecu Hrvatskoga radija
• 20.00 Hrvatima izvan domovine« - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
20.55 Odjava programa

104, 4 Mhz

NOGOMET

Nemoć Sončana

SONTA – Utkmica 25. kola Međuopćinske nogometne lige Sombor – Apatin – Odžaci – Kula za nogometaše sončanskog Dinama bila je prava noćna mora. Umjesto radosti, svojim su vjernim navijačima priuštili novo razočarenje. Ekipa Panonije, jedva prikupljena, bez pričuvnih igrača, došla je u Sontu riješena što skuplje prodati svoju kožu, no poslije odigranih 90 minuta u Lalić se vraćaju s 3 osvojena boda. Od prve minute plavi su napadali, dominirali travnjakom i stvarali prigode iz kojih su ozbiljno prijetili gostujućem vrataru, no mlaka završnica Dinamovih napadača omogućila mu je da bude neprikosnoveni gospodar svojega kaznenog prostora. S druge strane, iz dvije brze kontre u 15. i 42. minuti gosti su matirali nemoćnog vratara Čopića i tako došli u nedostižnu prednost. U nastavku ista slika, samo s nešto konkretnijom igrom gostujuće ekipe. Plavi svoje prigode nisu iskoristili, a gosti postižu još dva zgoditka u 75. i 82. minuti, za konačan rezultat Dinamo – Panonija 0 – 4 (0 – 2). Igrač utakmice bio je gostujući vratar Stojanović. U seriji toplo–hladno Dunav je u Monoštoru zabilježio pobjedu od 3 – 0 protiv fenjeraša, ekipe Jedinstva iz Ribareva.

I. A.

Prekogranična suradnja

SRIJEMSKA MITROVICA – Gradski odbojkaški klub »Srem Eaton« iz Srijemske Mitrovice i muški odbojkaški klub »Vukovar« iz Vukovara u okviru zajedničkog projekta »Poboljšanje prekogranične suradnje kroz sportske aktivnosti u lokalnim zajednicama prekogranične regije«, proteklog su tjedna održali zajedničku konferenciju za novinare u Gradskoj kući u Srijemskoj Mitrovici. Odbojkaše je u ime domaćina pozdravio predsjednik Grada Srijemska Mitrovica Tomislav Janković, a o projektu prekogranične suradnje govorili su i predstavnici klubova Branko Krstić i Aleksandar Vaščanin u ime domaćina i Rudolf Tomić u ime gostiju iz Vukovara. Program projekta se sastoji iz obuke izabranih mladih igrača iz oba kluba na centraliziranim lokacijama u Vukovaru u Srijemskoj Mitrovici, odigravanje mečeva i turnira na lokalnoj, regionalnoj i međunarodnoj razini. Također će se organizirati i dva sedmodnevna odbojkaška kampa (Srijemska Mitrovica u Srbiji i Ilok u Republici Hrvatskoj). Realizacija projekta otpočela je u veljači ove godine, a trajat će dvanaest mjeseci.

S. D.

Malonogometni turnir u Golubincima 2014.

GOLUBINCI - Povodom Sv. Jurja, zaštitnika župe u Golubincima, HKPD »Tomislav« tradicionalno organizira malonogometni turnir. Tako su se u nedjelju 11. svibnja okupile ekipe HKPD »Matija Gubec« iz Rume, HKPD »Stjepan Radić« iz Novog Slankamena, Hrvatskog kulturnog centra Srijemska Mitrovica, Društva hrvatske mladeži Zemun, Generalnog konzulata i prijatelji Konzulata Republike Hrvatske iz

Subotice i ekipa domaćina HKPD »Tomislav«. U sportskom nadmetanju prvo mjesto zauzela je ekipa HKPD »Matija Gubec« Ruma, drugo mjesto HKC »Srijem«, Srijemska Mitrovica, treće mjesto Gen. konzulat Republike Hrvatske Subotica. Za najboljeg vratara proglašen je vratar ekipe iz Matija Gubec Ruma. Ivan Radoš, tajnik HKPD »Tomislav«, na dodjeli pehara i zahvalnica zahvalio je svima koji su se odazvali sa svojim ekipama na već tradicionalni turnir i istaknuo kako pokraj očuvanja kulture i tradicije našeg naroda zajedno s drugima na ovim prostorima ima mjesta i za sport, kroz koji se želimo još više upoznati i družiti.

I. R.

ŠAH

Poraz Zrinjskog

SUBOTICA – Šahisti ŠK HAŠK Zrinjski poraženi su u prvom kolu Međuopćinske lige od gostujuće momčadi Radničkog iz Tornjoša rezultatom 2,5:5,5. Jedinu pobjedu izborio je Marjanušić, dok su remizirali: Godar, Hegediš i Mlinko.

NOGOMETNI KLUB ĐURĐIN – 50 GODINA POSTOJANJA

Kontinuitet i predanost daju plodove

Klub danas ima 70-ak članova podijeljenih u četiri selekcije – seniori, pioniri, pjetlići i pionirke. »Ovaj veliki broj registriranih sportaša smatram svojim najvećim sportskim uspjehom«, ističe trener i predsjednik kluba Nedeljko Horvat

O d osnutka Nogometnog kluba Đurđin prošlo je 50 godina, a o uspješnosti njegova funkcioniranja i neprekidnog rada svjedoči veliki broj nogometaša, trenera i sportskih djelatnika koji su pridonijeli, svatko na svoj način, razvoju nogometa u ovome selu te stvaranju uvjeta za zavidna sportska postignuća.

Obljetnicu pola stoljeća postojanja klub je proslavio na datum osnutka kluba, 2. svibnja. Osim davanja imena stadionu, klub je svojih 50 godina obilježio i utakmicom veterana s veteranima Spartaka te utakmicama mlađih dobnih skupina. Organizatori proslave pobrinuli su se da sve bude u znaku 50 te su podijelili 50 zahvalnica, članskih iskaznica i zlatnih medalja, a veteranima pehare.

POVIJEST KLUBA

»Oko 1. svibnja 1964. godine održavao se turnir poduzeća iz

okolice. Zamolio sam ravnatelja da se prijavimo i da nam da traktor i prikolicu. Ušli smo u finale. Na finale su išli i navijači u tri traktora. Pobjedili smo na penale 'Metaliju' u kojoj je igralo pola prvog tima 'Radničkog' iz Bajmaka. Ravnatelj je bio toliko zadovoljan da mi je rekao da osnujem tim i prijavim ga za Općinsku ligu. Na jesen smo počeli natjecanje«, prisjeća se *Rajko Trklja*, jedan od osnivača NK Đurđin.

Najistaknutija osoba kluba je njegov četrdesetogodišnji član *Lojzija Korponajić Joka*. »On nam je svojim radom pokazao kako se voli nogomet, ujedno i sport, a osobito ljudi. Mi smo danas nasljednici takvog sportskog kodeksa«, svjedoči *Nedeljko Horvat*, sadašnji predsjednik i trener kluba. U čast Joki i njegovoj požrtvovanosti nogometu od 2. svibnja ove godine stadion đurđinskog nogometnog kluba nosi ime Korponajić Lojzija-Joka. 2. svibanj je proglašen i

datumom osnutka kluba, također u čast Joki, budući da je na isti dan prije 25 godina njegovom idejom započelo okupljanje veterana kluba, koje je održano sve do danas.

USPJEH

Klub danas ima 70-ak članova podijeljenih u četiri selekcije – seniori, pioniri, pjetlići i pionirke. Kako ističe Nedeljko, ovaj veliki broj registriranih sportaša smatra svojim najvećim sportskim uspjehom. Nedeljko se rado prisjeća i generacije čiji je trener bio od '97. godine i koja je ušla u Područnu ligu 2004. godine te bila jesenski prvak Područne nogometne lige Subotice 2007./08. godine.

ŽENSKA SELEKCIJA

Specifičnost kluba je postojanje ženske selekcije posljednje dvije godine. Ova selekcija broji 15 aktivnih članica. One su zimus

sudjelovale na pokrajinskom turniru »Futsal 4 + 1«, a sad igraju nogomet »7« za pjetliće pri Područnom nogometnom savezu Subotice, gdje su od devetnaest ekipa, četrnaeste uprkos tomu što su jedina ženska ekipa. »Iako su ga većinom počele trenirati zbog nedostatka izbora za bavljenje drugim sportom u selu, ove su djevojčice toliko zavoljele nogomet da često traže trening više«, kaže trener Nedeljko.

S OCA NA SINA

O velikoj zastupljenosti nogometa u sportskoj sferi Đurđina svjedoče brojne obitelji u kojima su aktivno trenirali očeći, a danas su im sinovi također na terenu. Jedan takav primjer je i obitelj Horvacki. *Ivan Horvacki* bio je dugogodišnji igrač kluba, a sada je aktivan kao veteran. Zamijenio ga je u klubu sin *Mario*, koji igra za selekciju pjetlića i uspješno skuplja golove i svoje nogometne medalje.

Jelena Dulić

POGLED S TRIBINA

Ostanak

Susretima posljednjeg, 36. kola 1. HNL u subotu 17. svibnja pada zavjesa na još jedno nogometno prvenstvo Hrvatske. Liga 10, format po kojemu se igralo natjecanje najboljih hrvatskih klubova, pokazala se kao puni pogodak, a činjenica kako će čak četiri momčadi do posljednjeg sučeva zvižduka strepeti za prvoligašku budućnost govori više od bilo kakvih pohvala.

Osijek i Hrvatski dragovoljac u izravnom dvoboju i derbiju začelja odlučivat će o vlastitim sudbinama, dok će Zadar protiv Istre 1961 i Slaven u gostima kod Rijeke igrati za ostanak, ali i usporedo gledati prema glavnom gradu Slavonije. Za bolju sliku cijele situacije donjeg doma evo i trenutnog stanja na tablici:

7. Slaven 32 boda (gol razlika -17), 8. Osijek 32 (-24), 9. Zadar 32 (-33), 10. Hrvatski dragovoljac 29 (-20).

Pobjede li Osječani »Dragovoljce« sve je jasno, domaćin potvrđuje ostanak, a gosti se sele u Drugu ligu. Što se tiče devetog mjesta koje vodi u doigravanje za ostanak u izravnom duelu protiv drugoplasirane momčadi iz 2. HNL (najvjerojatnije Cibalia), Zadar i Slaven sami odlučuju o svojoj sudbini. Njihovim protivnicima posljednji duel sezone 2013./14. gostujućoj Istri 1961 i domaćoj Rijeci ne predstavlja nikakav rezultatski imperativ, jedino se u ovakvim susretima nameće pitanje fair playa i motivacije.

Bilo kakve prognoze u ovakvim situacijama uvijek su nezahvalne, a najbolje je pričekati kraj posljednjih prvoligaških 90 minuta. I sve će biti jasno...

Baš kao što će i sve biti jasno u derbiju vrha tablice, ne mislimo na najveći hrvatski derbi između Dinama i Hajduka, nego na odlučujući duel Splita i Lokomotive gdje će pobjedniku pripasti euro putovnica za kvalifikacije Lige Europe. A to nije baš mali ulog. Splićanima igra i remis, ali »Lokosi« sigurno neće postaviti obrambenu taktiku.

I da, zamislite koliko je ovogodišnja 1. HNL zanimljiva i neizvjesna kada je duel Dinama i Hajduka praktički u zapečku interesiranja. Modri su već odavno osigurali naslov prvaka, a Bili su, također, nekoliko kola prije izborili Europu.

Oni će stvarno igrati za prst.

Svi ostali za velike uloge.

Ima li ljepše uvertire pred nastupajuće Svjetsko prvenstvo u Brazilu?

D. P.

NOGOMET

Poraz Dinama

Rasterećeni teretom rezultata, a opterećeni mislima na uzvratni duel finala Kupa protiv Rijeke, nogometaši Dinama odigrali su slabo protiv domaće Istre 1961 (2:1). Drugi finalist je goropadno na gostovanju poharao Lokomotivu (5:1) i potvrdio dobru formu u kojoj se Bijeli s Kantride nalaze u posljednje vrijeme.

Ostali rezultati 35. kola: Hajduk – Osijek 4:2, Slaven – Zadar 5:1, Hrvatski dragovoljac – Split 3:2

Tablica 1. HNL: Dinamo 81, Rijeka 70, Hajduk 62, Split, Lokomotiva 51, Istra 1961 44, Slaven, Osijek, Zadar 32, Hrv. dragovoljac 29

TENIS

Tri pobjede

Sva trojica hrvatskih tenisača koji sudjeluju na ATP turniru u Rimu (Masters serija 1000) izborila su pobjede u prvom kolu. Marin Čilić je bio bolji od Kolumbijca Giralda 6:4, 2:0 (predaja), Ivan Dodig je bio bolji od Argentinca Delbonisa 6:4, 6:3, a Ivo Karlović je nadvisio Španjolca Bustu 3:6, 6:3, 7:6.

KOŠARKA

Borba za četvrtu poziciju

Prve tri momčadi prvenstva 1. HKL su već uveliko bodovno odmakle (Cedevita, Cibona i Zadar), ali će zato borba za četvrto mjesto biti neizvjesna do posljednjeg kola, jer je razlika između četvrtog Alkara i posljednjeg, osmog Šibenika samo jedan bod. U cilju promidžbe košarke, vodeća momčad prvenstva Cedevita svoj je prvenstveni susret protiv Alkara odigrala u Vukovaru.

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs
Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Odmor u Vrbovskoj, otok Hvar, povoljno. Tel.: 063 7139337.

Prodajem 3 motike placa (2 km udaljen) iza Crvenog sela, blizu somborske ceste (10.000 eura) Tel.: 024 532570.

Prodajem čutke, stol, stolice, razna bunjevačka ruha: sefire, sukna, pregače, kapute s peržijanom, dunju, marame, ponjave, čaršave, muške čakšire, čizme (br. 43) i sl. Tel.: 024 528682.

Prodajem dvorišni stan 43 m² u Petrovaradinu. Tel.: 060 5450440.

Prodajem štrikači stroj stolni »Empisal«, skoro nov. Tel.: 5742-136 Odžaci.

Povoljno izdajem manje skladište, podrum i tavanski prostor, veliko dvorište pogodno za parkiranje kombija, kamiona i za auto-plac, kod autobusnog kolodvora u subotici. Tel.: 064 9640745.

Prodaje se nov el. štednjak s ravnom pločom, 2 felne s čeličnim prstenovima za kamionsku prikolicu, rolere, bijele i roze leandere. Tel.: 024 532570.

Naprodaj moderna ekskluzivna prelijepa italijanska vjenčanica, tepih i staze. 024 528682.

Prodajem metalni kavez za gajenje pilića s hranilicama. Tel.: 024 453-5319.

Prodajem klasični kauč sa naslonom u dobrom stanju ručne izrade, tapacirain. Tel.: 024 453-5319.

Prodajem automobil Opel Astra coupe bertone 1,8 2003. Tel.: 024 754760.

Izrađujem hrastove čamce, nekoliko tipova, od 3 do 6 metara dužine. Prijevoz po dogovoru. »Novogodišnja akcija« - vesla - bijeli barski jasen. Petar Okruglić, Morović. Tel.: 064 3467056. www.okruglic-camci.co.rs

Prodajem vilerove goblene. Tel.: 063 8579679.

Prodaje se garaža u sklopu stambene zgrade na Radijalcu, A. M. Tita 26/b s priključkom na grejanje, vodu i struju. Tel.: 069 2887213.

Prodajem zob, deblo oraha i kruške, muške čakšire i kožne čizme, rojtoš i plišane marame, stol na razvlačenje sa stolicama. Tel.: 024 532-570.

Tečajevi talijanskog jezika, početne i napredne grupe. Naučite jezik ljepote i elegancije. Tel.: 065 2597700.

Prodajem 4 sobnu kuću na tihom i mirnom mjestu u Velikom Radanovcu, autobus na 400 m. Gradska voda, telefon, plin. Može zamjena za poljoprivredno zemljište. (cijena 50.000 eura) Tel.: 064 1759512.

Prodajem nov dvoiposoban stan na I. katu 70m². Garaža i podrum, u ulici Bore Stankovića u Subotici. Može zamjena za poljoprivredno zemljište. Stan je sređen. Tel.: 064 1759512.

Prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću novu katnicu sa suteronom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalnim priključcima i CG u centru Sombora. Tel.: 025 5449 220 ili 064 2808432.

Prodajem motokultivator IMT-506 Tel.: 065 4033077.

Prodajem ormar – kredenac za dnevnu sobu – sa stolom, stolcima i »virangamašima«, muško tamno odijelo (kaput, prsluk i čakšire) i šešir. Tel.: 024 532570.

Povoljno prodajemo 3.850 m² građevinskog zemljišta kod bazena Dudova šuma u Subotici za gradnju 2 kuće, može za teniske terene, sadnju vinograda ili voćnjaka, sve pogledati u Ulici Pere Popovića Age. Kontakt: 063 7668808, e-mail: leanikolas17@yahoo.com

Povoljno kuća od 158 m² s gospodarskim zgradama u predgrađu Virovitice, Slavonija, Hrvatska. Za one koji hoće boravak u Europskoj uniji. Vrt, voćnjak uz kuću, povoljno prodajemo! Pitati na telefone 00381 644413383 i 00385 33543263.

Prodajem traktorsku prskalicu RAU 440 litara, paraču od 47 krila s krimerima, kembriž valjak (2 m širok iz jednog dela) – vučni. Tel.: 024 532570.

Prodajem lijepu 182 m² kuću u turističkom gradu s jezerom Slavovska Orahovica, Hrvatska. Vrijedi pogledati. Plin, telefon, zračna banja, blizu planine Papuk. Tel.: 00385 33 673076 ili 063 7668808. E-mail: leanikolas17@yahoo.com

Prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suteronom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i cg, u centru Sombora. Tel.: 025 5449220 ili 064 2808432.

Prodajem stare cigle – velikog formata, cijele polutke, povoljno (15 din/kom). Tel.: 024 532570.

IZDAJEM dvo i četverokrevetne APARTMANE i SOBE u Lumbardi na otoku Korčuli. Svaki apartman i soba ima svoju TERASU i poseban ULAZ. Mogućnost ljetovanja VEĆIH GRUPA. Gostima je na raspolaganju veliki ROŠTILJ. Svi gosti imaju osiguran PARKING za automobile i plovila. Udaljenost od mora 150 m. Sve detalje možete vidjeti na www.apartmanikorcula.com. email:marko.gusak@apartmanikorcula.com Kontakt osoba: Marko Gusak, prof. 091/ 6012021 098/ 9622059.

Hrvatska likovna udruga »CroArt« prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC »Bunjevačko kolo«, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8-14 sati. Tel.: 024/556-898 ili 555-589.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi« VAŽI DO 23. 5. 2014.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priložen kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulić (hrurednik@tippnet.rs)

POMOĆNIK I ZAMJENIK ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković (kultura i urednik Kužiša)
Slavica Mamužić (novinarka)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Željka Vukov (društvo)
Zlata Vasiljević (dopisništvo Sombor)
Suzana Darabašić (dopisništvo Šid)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarijec.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik) (tsujic@hrvatskarijec.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica) (jademi@hrvatskarijec.rs)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarijec.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)
Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)
Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)

KOMERCIJALA:

Mirjana Dropulja (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55; ++381 24/55-15-78;
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: »Rotografika«
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registrarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизacija
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

ČESTITAMO:

Krštenje malog Jakova

Poslije velike sreće i radosti zbog rođenja prvijenca, malog *Jakova*, obitelj *Pavlović* iz Šida doživjela je još jednu veliku radost, krštenje svog prvog sina i unuka i bratunca. Mali je Jakov sin *Ivana* i *Marije* Pavlović, koji trenutačno žive u Novom Sadu, ali koji se često rado vraćaju u Šid gdje borave kod Ivanovih roditelja *Josipa* i *Marije* Pavlović u obiteljskoj kući. Svečani obred vjenčanja također su imali u Šidu u župnoj crkvi Presveto srce Isusovo, kada su župniku vlč. *Nikici Bošnjakoviću* i obećali da

će krstiti djete u svojoj crkvi u Šidu. Baka i djed *Marija* i *Josip* Pavlović oduvijek su vjerni crkvi i duhovnom životu, a također su i članovi predsjedništva HKD »Šid«. Njihovom sinu *Ivanu* preostalo je još nekoliko ispita do završetka studija, tako da mu veliku potporu pružaju roditelji pogotovo sada kada on i supruga *Marija* imaju dijete i kada su obveze mnogo veće. Ali, preostalo je još nekoliko ispita, tako da se svi zajedno nadaju kako će uskoro proslaviti i diplomu. Tu su i tete *Magdalena* i *Marijana*, čija je radost neizmjerena kada im dođe mali Jakov u posjet. Svečani obred krštenja 28. travnja vodio je župnik vlč. *Nikica Bošnjaković*, koji je prije početka obreda naglasio kako svojih pet darova koji mali Jakov prima sakramentom krštenja, mora zaslužiti svojim vjernim kršćanskim praktičnim življenjem: »Sva odgovornost je na mami i tati, *Mariji* i *Ivanu*. Dijete je odgovornost, poklon, dar s neba i krštenjem dijete može biti spaseno. Oni koji ljube Boga moraju to u svakoj životnoj situaciji i pokazati«, rekao je vlč. *Bošnjaković*. A tijekom svečanog obreda mali se Jakov radoznalo osvrtao oko sebe i samo malo zaplakao u naručju svog kuma *Milana*. Ponosni bake i djedovi, rodbina i prijatelji ozarenih lica promatrali su obred krštenja, a teta *Marijana* nastojala je svaki trenutak ovjekovječiti fotografijom. Poslije svečanog obreda gosti i prijatelji slavljе su nastavili u obiteljskoj kući Pavlović, kod bake *Marije* i djeda *Josipa*, čija je radost toga dana bila neizmjerena. Sada se još samo nadaju kako će se sin *Ivan* s obitelji vratiti u Šid i tako im biti bliže, kako bi mogli više vremena uživati u igrama s malim *Jakovom* i biti uz njega u odrastanju. Mi smo im od sveg srca čestitali i poželjeli da im se sve želje i nade ostvare, a malom *Jakovu* puno zdravlja i još puno radosnih trenutaka u životu.

Suzana Darabašić

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Masna lepanja

Piše: Branko Ivković

Faljni čeljadi moja, prostit ćete mi ako štogod zgrišim, al danas kugod da nisam sasvim svoj – sve mi još od jutros ide niko nika-ko i naopako. Prvo što sam nagazdovo je da sam se jutros polijo vrilom mašćom kad sam

domazivo lepanju, prisijo mi i frustuk, ova moja oma zinila: »Tako ti i triba kad ti nije dosta što sam ja opravila, uvijek si suparan«. Nisam je pito na čeg je mislila pod tim »suparan«, al mal nisam vućijo lepanju vaškama, taki sam bijo bisan. Ondak očli mi na pecu, nabrzinu pokupovali šta nam triba za salaš. Ajd ne da mi vrag mira, još ću progledat med starežom šta imade, tamo se znade nać lipi komada što furtom tribadu na salašu. Nisam se dobro ni prošeto kad naidem na čovika što prodaje vancagu, prava, prikovana na modro, nikad ne mož zardat, dobro dračovo sapište, okov, ta šta da vam divanim – »divije svinče«. Pitate šta je vancaga? Ta to vam je ona sikira, što je oštrena samo s jedne strane, samo taka dobra za tesanje građe i pravljenje koji kaki sapišta i držalja. To je svaki salaš moro imat, di ćeš svaki put vardat novce kod tišljera kad moš otesat i sam što ti triba. Doduše, neće ispast zdravo lipo uvik, al se mož hasnirat. Kaže mi čovik da ište tristo dinara, al će još i popuštiti, a meni sramota samo tako. Da me moj dida *Grgo* vidi sad vako brez po dinara u džepu kazo bi: »E izeš gazdu kad nije vridan ni frtalj rđave nadnice saćuvat«. I bome bi bijo u pravu čovik, ja sve potrošijo na kojičega što mi polak neće tribat i samo će se povaljivat pod strijama na salašu, a za vancagu mi nije dotrvalo. Obzirem se okolo di se ova moja izgubila oćin ko zmija u ritu, a nje ni od korova ko zajinat. Lipo sam pomi-lovo sikiricu i tužno oćo s pece. Valjda će bit tamo taj baćo i u nedilju pa ću donet par pileža dok se još mož prodavat na peci, jel divani se da ćedu i to zabranit. Morat ćemo imat nike posebne artije za sir, za mliko, za jaja i ko znade za čega još ćedu smisliti ovi na vladi. Jedino to znadu. A siroćinja nek gledi otkaleg će opraviti dinar. Sad kad su malo vraćali ovi novaca za suvencije od simena i mitrađa redovi su bili do po korze, tako teško daju kugod da njim zub ćupaš, a kad triba od paora uzet tu su bome friški kugod onaj što je jaki kad ide španać. Divani mi tute jedan čovik da je sadijo cincokret i da mu nije ni izniko, kad on malkoc bolje išćito na džaku piše da je iz Bugarske sime. Av jezus *Marija* pa mi smo imali simenara u svakoj varoši, a sad moramo vuć iz Bugarske. Nikako mi ne ide u glavu taj divan, a možda nije tilo niknit zato što nema državljanstvo ode. Jal šta ja znadem, divane mi svi da imadu po dva tri na sve strane pa možda to prišlo i na bilje i josag. Zato je meni lipo i u mom Ivković šoru. Dodu mi *Pere* i *Joso*, pijemo pomolo špricer, gledimo u nebo jel će bit kakog ne vrimenta i sasvim nam dosta što imade-mo. Ne triba bit lakum, niko još nije odno na onaj svit.

Ajd čeljadi zbogom.

BAĆ IVIN ŠTODIR

Šta je tu pod aljinom

Bač Iva od rana jutra samo orca po dvoru i po cili božji dan samo ništa mumlja. Ne pali televiziju, ne čita novine. Veli, ne triba mu ništa od noga što prikazivu, a kanda mu se više ne ide ni u Evropu, kako je razumila njegova. Već treći dan tako. Jedino što se njegove dopalo, oma u zoru, ščim se probudi, prid gledalo i obrije se. A to nikada ni radio, puno put se bisila na njega što je zno i po dvi nedilje bit zarastit. »Ivo moj, taki si mi bijo lip svaki dan još nu go-dinu ka ćemo se uzet. Ni ti vada uvatila druga mladost?« – veli njegova i iznatrag ga pogladi po obrazu ka je sijo za fruštuk. Malo se i jače pricvrtila nuž njega, a ruka š obraza stala lutat i nižje. On samo jako izdanijo, pa i sam pružijo ruke unatrag. Ko zna kako bi se sve to i svršilo, da niko ni sto rdat na vraci. Priko volje se digo i ošo otključat. Ka je otvorijo, nuž njega projde komšija dida Stipa i upravo u kujnu. Sidne i on zastal, veli dono račun od letrike i još nikaki papir, vadili mu krv u abolante, pa da mu sve lipo rastolmači. Dida Stipa jim je prvi komšija, a par je od pokojnoga dade. I bakica mu je još živa, pa vazdan ništa šuška po dvoru i kogagod vidi, oma bi se divanila. Bač Iva i njegova š njima uvik ko da su jim najrođeniji. Ako se speče kakoga kolača, odnese se malo i njima, ako jim štogoda triba pomoć, uvik su jim pri ruke. A dida Stipa i njegova, ope, oduvik imali nikake milošće za njeve cure otkako su došle na svit i imadu još i danas, uvik ka cure dođu iz varoši. Bač Iva gleda u papire, bome, vidi da komša imade zdraviju krv neg što je njegova, pa mu to i veli. I za letriku mu rastolmačijo koliko triba platit do kraj miseca, al vidi da ni došo brog toga. »Nego dico, štaj to došlo međ nas? Ja i moja baka gledimo niko veče na televizije kako se iz cile Evrope otejavu ko bolje znađe pivat. Ajd što ne vidimo ni tambura, ni egeda, ni armunika, vada se više ni ne razumimo u svirku. Baš ni ne mora sve bit ko u naše vrime, al ka smo vidli nu što je zadobila, malo nas ni obadvoj šlog udarijo. Odnatrag glediš, lipa aljina, još lipše udesita kika, al odnaprid! Izdaleka još i nikako, al izbliza, sami sebe ne virujemo, imade bradu ko muški«, bida se dida Stipa. »Ta pretelje, nekat se jidit, to je danas u Evrope unišlo u modu, pa jim se kanda samo mi čudimo. Eto, kod nji se možu uzet i dva muška, jel dvi žencke, pa napraviti svatove i registrovat se. A u toga jel tu što je zadobijo jel zadobila na pivanju saće se utvoriti sva mladež, pa se nekat začudit ako brzo i kod nas vidite tako štogoda«, veli mu bačIva i duboko izdane. »E, dite, nazdravlje vam svima ta Evropa, više ja voljim stara vrimenta. I u najzadnjemu bircuzu, ka si pevaljke zavuko ruku pod aljinu, barem si zno šta ćeš napipat!«, veli didaStipa, bečarcki namigi i otide doma.

Piše: Ivan Andrašić

MISLI POZNATIH

Bjelinski: Ima istina u koje nije dobro vjerovati.

Chopra: Najlakši način da dobijete ono što želite je da pomognete drugima da dobiju ono što žele.

Marquez: Nemojte se boriti previše, najbolje stvari se dogode kada se ne nadate.

KVIZ

Frano Kršinić

Koje je godine i gdje rođen hrvatski kipar Frano Kršinić?

Što je velikim dijelom utjecalo na njegovu buduću kiparsku karijeru?

A gdje je učio modeliranje i klesanje?

U kom gradu započinje pravo kiparsko usavršavanje?

Gdje je imao svoju prvu samostalnu izložbu?

Na kojoj je akademiji radio kao klesar sve do 1940. godine?

Koje grupe je bio član i osnivač?

Što je karakteriziralo njegov umjetnički opus?

Kada je i gdje umro Frano Kršinić?

Rođen je 24. srpnja 1897. godine u Lumbardi (Korčula).
Tri godine rada u zanatskoj kamenarskoj školi.
U javnoj muškoj građanskoj školi u Korčuli.
U gradu Horice, a potom odlazi na akademiju u Prag (Češka).
U Zagrebu 1921. godine u salonu Ullrich.
Na Zagrebačkoj akademiji za umjetnost i obrt.
Grupa Zemlja.
Lirski oblik.
Umro je 1. siječnja 1982. godine u Zagrebu.

FOTO KUTAK

Njima je lijepo!

VICEVI

Sjedili gavran i gavranica u svome gnijezdu. Kad se na drvetu na kojem sjede počeo penjati mala kornjača, tap, tap, tap... Uspne se na tri metra, skoči, maše nogicama i razbije se. Kaže gavranica:

- Reci malome.

Gavran ništa. Opet sve isto drugi put, a treći put gavranica se naljuti i počeo se derati:

- Hoćeš li više reći malome da je usvojen!?

Nema više viceva:

Plavuša se ofarbala,

a Perica je porastao...

Koncerti

Petak

16. svibnja, 20 sati

Koncertna sala

Muzičke škole u Subotici

**Koncert skladbi
subotičkih skladatelja
Vidakovića, Arnolda i Gaala**

Sudjeluju:

Krešimir Ivančić – violina

Kornelije Vizin – klavir

Collegium musicum
catholicum, Subotica

Subota

17. svibnja, 20 sati

Katedrala – bazilika

sv. Terezije Avilske

Koncert zborova i orgulja

Sudjeluju:

Mješoviti zbor
Instituta za crkvenu glazbu
„Albe Vidaković“, Zagreb

Zbor Hrvatskog
pjevačkog društva
„Slavulj“, Petrinja

Katedralni zbor
„Albe Vidaković“, Subotica

Katedralni dječji zbor
„Zlatni klasovi“, Subotica

Collegium musicum
catholicum, Subotica

DANI ALBE VIDAKOVIĆA

**prigodom
100. obljetnice
rođenja i
50. obljetnice
smrti**

**Subotica,
15. – 18. svibnja
2014. godine**

**Liturgijska
proslava**

Nedjelja, 18. svibnja

8,30 sati

Bajsko groblje,

**Posjet grobu
Albe Vidakovića**

10 sati

Katedrala – bazilika
sv. Terezije Avilske,

**Svečana biskupska
pjevana Sveta Misa**

**Međunarodni
znanstveni
simpozij**

Četvrtak

15. svibnja, 20 sati

Velika vijećnica

Gradske kuće

Otvorenje simpozija

Projekcija filma
Petra Sarčevića
Zdravo o moj anđele
o Albi Vidakoviću

Reprodukcija audio
zapisa skladbe
Allegro scherzando,
Albe Vidakovića

Pastoralni centar
"Augustinianum"
Subotica,
Trg svete Terezije 3

Petak

16. svibnja, 9-13 sati

Radni dio simpozija

Subota

17. svibnja, 9-13 sati

Radni dio simpozija

Organizatori:

Subotička biskupija

Institut za crkvenu glazbu „Albe Vidaković“ Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Hrvatsko društvo crkvenih glazbenika, Zagreb

Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“, Subotica

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

Uspjeh čine ljudi

Naša polisa... Vaša sigurnost

Tel: +381 (0) 24 555-867 • www.milenijum-osiguranje.rs

MILENIJUM
OSIGURANJE

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATI

TONY

Sot

Crkveno dvorište
14.06.2014.
21:00h

www.tony-cetinski.com

Dobrotvorni koncert- za
izgradnju crkvene dvorane

Organizator: Župa Sot Ulaznica: 1000,00 din.